Zondag 12 October 1913

Bureau: 's Gravenhage, Parkstraat 25, Telef. 3118
Hoofdagentschap te Amsterdam: J. H. DE BUSSY, Rokin. Telef. 675

Vijf-en-veertigste Jaargang - No. 243

HET VADERLAND

STAAT- EN LETTERKUNDIG NIEUWSBLAD

verschijnt driemaal per dag, behalve Zondagavond en Maandagochtend.

Het Vaderlandt ghetrouwe
Blijf ick tot in den doet.
Wilhelmuslied

HOOFDREDACTIE:
Mr. Th. H. DE MEESTER Politiek Hoofdredacteur, — C. L. VAN BALEN.

PRIJS VAN HET ABONNEMENT
PER KWARTAAL

Door geheel Nederland . . . . f 3.00
O. en W.-Indië en overige landen (in één zending) „ 7.50
Voor België . . . . „ 5.50
Voor Duitschland aan een der postkantoren aldaar „ 3.95

PRIJS DER ADVERTENTIËN.

Van 1—5 gewone regels met bewijsnummer . . . f 1.30
Elke regel meer . . . . „ 0.25
Aanvragen om betrekkingen per regel . . . . „ 0.20
Reclames per regel . . . . „ 0.50
Dienstaanbiedingen à contant.

Vaste medewerkers: GENERAAL ELAND, MR. A. FERF, MR. D. FOCK, MR. H. GOEMAN BORGESIUS, PROF. MR. G. A. VAN HAMEL, MR R. J. H. PATIJN, MR. DR. H. J. ROMEIJN, A. ROODHUIJZEN, MR. M. M. SCHIM VAN DER LOEFF, MR. H. SMEENGE.

Ochtendblad. A.

TELEGRAMMEN

FRANKRIJK EN SPANJE.

a/b. van de „Diderot" per draadloos telegram, 11 Oct. — Poincaré heeft aan den Koning van Spanje aan boord van de Espana het volgend draadloos telegram gezonden: Op het oogenblik, dat het Fransche smaldeel de Spaansche wateren verlaat, hecht ik er aan opnieuw mijn dank te betuigen aan Uwe Majesteit, de Koningin, alsmede het edelmoedige Spaansche volk, voor de zoo waarlijk vriendschappelijke ontvangst, die mij gedurende mijn verblijf te beurt is gevallen en voor de hartelijke gevoelens, die voor mijn land gekoesterd worden. Ik verzoek Uwe Majesteit voor haar, voor de Koningin en voor Spanje de hartelijkste wenschen van Frankrijk te willen aanvaarden.

Koning Alfonso antwoordde per draadloos telegram: Uit naam van Spanje, van de Koning, en uit naam van mij zelf, dank ik u hartelijk voor uw vriendschappelijk telegram. Ook ik koester de hartelijkste wenschen voor den voorspoed en de waardigheid van Frankrijk, alsook voor uw geluk en dat van mevrouw Poincaré. Ik wensch u een voorspoedige reis toe.

DE ENGELSCHE LANDARBEIDERS

LONDEN, 11 Oct. — Lloyd George heeft de landelijke campagne der regeering te Bredford ingeluid, met een rede, waarin hij zeide, dat de vraagstukken van Home Rule en de Scheiding van Kerk en Staat in Wales feitelijk opgelost zijn en dat zij ten slotte met een weinig goeden wil als afgehandeld zijn te beschouwen. De regeering wenscht het volk uit den druk op te heffen en de tijd is gekomen om naar de groote macht der landlords een onderzoek in te stellen. De Minister staat vervolgens stil bij de schandelijke toestanden waaronder de arbeiders in het landbouwbedrijf leven, hij dringt er op aan, dat zij behoorlijk betaald en goed gehuisvest worden en dat hun de hand moet worden gereikt ter verbetering.

TEGENSPRAAK.

BRUNSWIJK, 11 Oct. — Het Wolff-bureau is gemachtigd het bericht tegen te spreken van de Braunsweiger Neuesten Nachrichten als zou een definitieve beslissing genomen zijn betreffende de opheffing van het besluit van den Bondsraad van 28 Februari 1907, alsmede betreffende den intocht van het hertogelijk paar in Brunswijk.

SERVIERS EN ALBANEEZEN.

BELGRADO, 11 Oct. — Van gezaghebbende zijde wordt verklaard, dat de Servische verliezen weinig belangrijk, die der Albaneezen belangrijk zijn.

TURKIJE EN GRIEKENLAND.

SALONIKI, 11 Oct. — De Koning heeft 't hoofdkwartier weder naar Cavalla verplaatst; de vrede schijnt zeker te zijn, echter neemt men niettemin de noodige defensieve maatregelen.

HET VERGAAN VAN DE VOLTURNO.

BREMEN, 11 Oct. — Van het stoomschip „Grosser Kurfürst" van den Norddeutschen Lloyd is het volgende draadloos telegram ontvangen van de plaats, waar de ramp van de Volturno plaats greep. „Wij ontvingen Donderdagnamiddag om 4 uur, op 48 gr. 50 min. noorderbreedte, en 35 gr. 6 min. westerlengte oproepingen om hulp van de „Volturno." De „Volturno" werd in brandenden staat aangetroffen; de brand ontstond waarschijnlijk door een hevige ontploffing in het voorschip, waarbij verscheidene passagiers en leden der bemanning gedood werden. Elf stoomschepen bevinden zich op de plaats van het onheil. Er heerschte een hevige noord-noordwestelijke storm bij hooge zee en deining. Twee booten van de „Grosser Kurfürst" bleven den geheelen nacht van 9 uur 's avonds tot 3.15 uur 's morgens in de nabijheid, doch het was geheel onmogelijk het wrak te naderen; de redding der passagiers kon slechts plaats hebben door overboord te springen. De „Volturno" zond een boot met 5 man, die opgenomen werden, terwijl de boot dadelijk daarop zonk. Door den „Grosser Kurfürst" werden in het geheel 86 passagiers, 2 officieren, 1 machinist en 16 matrozen gered. In het geheel zijn door alle schepen 523 personen gered. Er worden circa 100 personen vermist. De „Carmania" en de „Touraine" hebben de plaats van het onheil afgezocht. Naar twee met passagiers gevulde booten van de „Volturno" wordt nog gezocht, waarschijnlijk zonder resultaat. Het wrak blijft voor de scheepvaart gevaarlijk. De schipbreukelingen zijn wel verzorgd en hun is goede logies verstrekt. Wij hebben vervolgens de reis voortgezet.

NEW-YORK, 11 Oct. — De directie van de Uranium Line heeft aan haar agenten te Halifax opgedragen, twee stoomschepen naar de plaats van het onheil te zenden en naar de lijken der omgekomenen te zoeken. Het stoomschip „Uranium" is reeds hedenavond vertrokken en zal op de plaats van het onheil kruisen om lijken te zoeken.

DE TOESTAND IN MEXICO

NEW-YORK, 11 Oct. — Volgens een telegram uit Mexico-stad zijn de beide huizen van het congres door Huerta ontbonden, nadat de afgevaardigden gearresteerd waren. In een proclamatie worden de nieuwe verkiezingen op 26 Nov. a.s. vastgesteld, welke datum juist het tijdstip is voor de verkiezing van een president.

MEXICO-STAD, 11 Oct. — De Kamer van Afgevaardigden is gewapenderhand ontbonden als gevolg van een conflict met de uitvoerende macht. In de stad is het rustig. De Senaat verklaarde permanent zitting te zullen houden.

MEXICO-STAD, 11 Oct. — In een telegram van een ooggetuige van de tooneelen, die te Torreon zijn afgespeeld toen de stad door de Mexicaansche opstandelingen ingenomen werd en die in de stad werd gevangen genomen, wordt verklaard, dat het aantal door de revolutionnairen gedoode Spanjaarden niet meer dan 9 bedraagt.

WASHINGTON, 11 Oct. — Bij het Ministerie van Buitenlandsche Zaken zijn berichten uit Mexico-Stad ontvangen, waarin wordt gemeld, dat alle afgevaardigden, die gisterenavond in hechtenis zijn genomen, heden in vrijheid gesteld werden.

HET PANAMA-KANAAL

WASHINGTON, 11 Oct. — In verband met de berichten, die te Londen zijn gepubliceerd, dat president Wilson een herroeping van de bepaling zou aanvragen, dat de Amerikaansche schepen van tol vrijgesteld zijn in het Panama-kanaal, heeft vanwege het Witte Huis een korte bekendmaking het licht gezien, waarin wordt gezegd, dat elke mededeeling over de politiek der regeering in deze quaestie op het oogenblik van onbevoegde zijde afkomstig is.

PANIEK IN EEN KERK.

LEMBERG, 11 Oct. — De bladen melden, dat bij een paniek in de Tcheloyol-kerk tijdens den avonddienst 15 vrouwen gedood en verscheidene gewond zijn.

BOGOTA (Columbia), 11 Oct. — Sedert gisteren staat de stad Guibdo in brand.

(Voor later ontvangen telegrammen zie men onder Laatste Berichten.)

BUITENLAND

DE SPAANSCHE REIS VAN PRESIDENT POINCARE

Over de beteekenis van de reis van den Franschen president naar Spanje heeft Minister Pichon te Carthagena het volgende aan eenige dagbladvertegenwoordigers medegedeeld: „De Madrileensche reis van president Poincaré, die zich aansluit bij diens reis naar Londen, alsook het zenden door Koning George van een oorlogsschip naar Carthagena zijn nieuwe bewijzen voor de nauwe vriendschapsbetrekkingen, die in een overeenkomstig vredelievend oogmerk van Engeland, Spanje en Frankrijk te zamen komen. Voor den algemeenen vrede van Europa kan daaruit gewis slechts nut voortvloeien. Wat de bijzondere belangen van Frankrijk aangaan, deze zijn zoo openlijk met deze politiek saamgeweven, dat het niet noodig is, dit nog te doen uitkomen."

Tal van Fransche bladen schrijven met groote voldoening over de op de „Diderot" uitgesproken toosten. Het „Journal" schrijft dat het meest belangrijke in deze toespraken de toespeling is op het gemeenschappelijke der belangen van Frankrijk en Spanje in de Middellandsche Zee. Op de algemeene politiek zal de vermeerdering der hartelijke verstandhouding ongetwijfeld haar stempel drukken. In het vraagstuk van het evenwicht in de Middellandsche Zee sluit zich Spanje openlijk aan bij de Fransch-Engelsche groep. Het volgt daarbij zijn neigingen, zijn belangen en de geografische noodzakelijkheid. Deze schakel tusschen Gibraltar en Toulon was onvermijdelijk.

De „Excelsior" meent, dat de vlootschouw van Carthagena de openlijke bezegeling beteekent van een Drievoudig Verbond in de Middellandsche Zee, dat, zoo het al niet op diplomatieke acten onderteekend is, daarom niet minder [illegible]cht en aanzien hebben zal.

Wij weten thans, schrijft de „Petite République", dat de overeenkomst niet alleen in Marokko, maar ook in Europa bij de algemeene politiek der beide regeeringen haar toepassing zal vinden.

De „Lanterne" vraagt of Duitschland de wijsheid zal bezitten, het onvermijdelijke zonder bezwaren te aanvaarden. Wij hopen het. Wanneer Duitschland zich over het beloop der zaken ergert, doet het verkeerd.

Of deze overeenstemming in inzichten, aangaande de algemeene en de Spaansche politiek aanstonds door plechtige schrifturen bezegeld zal worden, blijft de vraag, schrijft de „Petit Parisien." Wij voor ons gelooven het niet. Te dien opzichte is aan beide zijden der Pyreneeën voorbehoud gemaakt. Maar ongetwijfeld staat het tevens vast, dat men beiderzijds naar een wakker samengaan streeft.

DE RAMP VAN DE „VOLTURNO".

Uiteraard vinden wij in de buitenlandsche bladen nagenoeg niets vermeld omtrent het onheil de „Volturno" overkomen, dat onze lezers niet reeds uit de uitvoerige telegrammen weten. Meer en meer blijkt dat het aantal menschenlevens, dat te betreuren valt, aanzienlijk is. Het telegram uit Bremen, van de directie van den Nordd. Lloyd schat het aantal vermiste personen wel niet, gelijk de vorige telegrammen aangaven, op 236, doch raamt dit cijfer op ongeveer 100, — een schatting nochtans hoog genoeg om al het ontzettende van deze Oceaanramp te gevoelen. Inmiddels blijft de hoop bestaan, dat er wellicht nog booten met schipbreukelingen gevonden zullen worden, een verwachting overigens die door den commandant van de „Grosser Kurfürst" niet gedeeld wordt.

Van geachte zijde wordt ons nog het volgende geschreven:

De Uranium Shipping Cy., een Engelsche, te Londen gevestigde Maatschappij, exploiteert de lijn Rotterdam—Halifax (Canada)—New-York. Het is, wat men noemt een goedkoope lijn, die concurreert tegen de groote scheepvaarttrust en vervoert grootendeels landverhuizers uit Oost-Europa. Voor hen is het groote tusschendek ingericht.

Met de Volturno kunnen een 1000 man vervoerd worden, haast uitsluitend 3e klasse-passagiers, daar er slechts een zeer beperkte gelegenheid is voor (24) kajuitspassagiers.

De Uranium-lijn heeft 3 schepen, de Sampanello, Uranium en Volturno; de Volturno is de kleinste van het drietal en meet een 8 à 9000 ton. De Volturno is haast geheel volgebouwd met kooien; de menschen slapen er met zijn drieën boven elkaar.

Het schip gold voor goed zeewaardig; de reisduur was soms nogal verschillend en vrij lang.

Directeur in Rotterdam van de Maatschappij is de voor eenigen tijd bekend geworden Engelschman Tinsley, die inder[ti]jd door de Nederlandsche Regeering verbannen werd, omdat hij zich niet stoorde aan de Regeeringsmaatregelen t. a. v. de doorzending van tusschendekspassagiers te Bentheim, waarvoor de Duitsche Regeering den eisch had gesteld, dat zij in het bezit waren van een reisbiljet tot aan de grens van Duitschland. Om dit te ontduiken, zette Tinsley de menschen tusschen Rotterdam en Hoek van Holland ergens aan wal, ten einde hen zoodoende als „particulieren" te laten reizen. De heer Tinsley werd later, nadat hij eenigen tijd zijn zaken, van Antwerpen uit had geleid, weer in ons land toegelaten.

Visschersschepen vergaan. — Uit Libau wordt gemeld, dat een groot aantal visschersschepen in open zee door een plotselingen storm is overvallen.

De van Libau uitgezonden reddingstoombooten hebben talrijke in nood verkeerende visschers gered; echter worden 12 visschers vermist, die waarschijnlijk allen verdronken zijn.

UIT DE PERS

De S. D. A. P. van binnen.

„Een woord naar binnen" betitelt „Het Volk, het hoofdorgaan der S. D. A. P., een artikel, dat aldus aanvangt:

„Wie de ontwikkeling onzer partij in de laatste twee jaar nagaat, en weet hoe gemakkelijk soms stukken arbeidersorganisaties, die door bijzonder gunstig weer wat boven hun kracht groeiden, in kracht weer verliezen, heeft zich zeker wel eens af te vragen of de behaalde resultaten, de 350 afdeelingen, de meer dan 20.000 leden, de bijna 30.000 abonnees op „Het Volk", de 145.000 stemmen, of dat alles tezamen als blijvend kan worden geboekt, en of daarbij gerekend kan worden op verderen gestadigen bloei, dan wel of men er op verdacht moet zijn dat de wind kan keeren, ja, dat er teekenen zijn, dat hij reeds gekeerd is.

„Twee, drie jaar lang hebben wij prachtigen wind in de zeilen gehad, het was alsof de regeerders het er eens op gezet hadden in het arbeidende volk de stemming te verwekken, die het tot ons moest brengen. En de partij heeft ongetwijfeld de kunst verstaan van de gunstige omstandigheden te profiteeren, om de proletarische politieke organisatie op een hoogte te brengen, waarop zeker niemand onzer twee jaar geleden dacht, dat ze in zoo korten tijd kon worden gebracht.

„Doch nu is de verdere kunst om die elementen, die ons door een gunstige strooming zijn toegevloeid, vast te houden, te zorgen, dat de tegenstroom ze niet weer voor een groot deel doet wegvloeien."

Verder leest men:

„In de vorige parlementaire periode is door de regeerders een politiek gedreven, die de arbeiders in massa naar ons toejoeg, het is niet te verwachten, dat dit thans weer gebeurt, daarop moeten we althans rekenen. Wij moeten het thans niet hebben van anderer fouten, doch van eigen resultaten.

Een socialistische partij moet echter niet behoeven te leven van de fouten harer tegenstanders. Als ze gezond en reëel is, goed doordrongen van hetgeen haar taak en haar roeping is, dan heeft ze deze fouten niet noodig om de taak te vervullen die van haar wordt gevergd."

Het artikel zet dan verder uiteen, dat de partij zichzelf wel wat over het hoofd is gegroeid. Vooral geschoold kader is er te weinig. Met de menschen zal het echter wel losloopen, zegt „Het Volk"; maar er is geen geld en er zijn groote schulden.

„Duurzame versterking onzer middelen is broodnoodig. De partij zal zich voor het volgend congres moeten voorbereiden op een voorstel tot contributieverhooging voor de partijkas. Andere financieele maatregelen zullen moeten worden genomen. Onze partij moet toch niet haar velden braak behoeven te leggen, uit gebrek aan wat geld!

„Maar de maatregelen die voor de toekomst werken en dàn helpen zullen, zijn voor het oogenblik niet voldoende. Wij beleven thans een tijd van niets te mogen verwaarloozen. Het valt toch niet te ontkennen, dat de partij gestaan heeft voor een beslissing die genomen is tegen den wil van een groote minderheid in; e n z e k e r v a n e e n m e e r d e r h e i d v a n h a a r a a n h a n g b u i t e n d e p a r t i j (spatieering van ons. — Red. Vad.), terwijl die aanhang het recruteeringsterrein voor de partij zelf vormt.

„De naweeën van zulk een beslissing moeten niet licht geacht worden. Struisvogelpolitiek volgen, is het domste wat te doen is. Er moet vastgehouden worden, wat bij de jongste verkiezingen in en om de partij stond en daartoe moet de organisatorische greep worden versterkt."

BINNENLAND

Officieele Berichten

— Bij K. B. is aan den heer A. Mauritz, te Düsseldorf, toegekend de gouden eerepenning, als blijk van waardeering zijner belangstelling in 's Rijks wetenschappelijke en kunstverzamelingen betoond.

CHRISTELIJK-SOCIALE PARTIJ

Het voorloopig hoofdbestuur koos tot secretaris dr. E. A. Keuchenius, die zich bereid verklaarde deze functie te aanvaarden.

In zijn vergadering van II. Zaterdag werd door het voorloopig hoofdbestuur besloten in de tweede helft van November een partijdag te Utrecht te houden. (Beukelaar.)

ONDERWIJZERSWENSCHEN

Het hoofdbestuur van den Bond van Ned. Onderwijzers verzoekt in een adres aan de Tweede Kamer te willen bevorderen, dat alsnog voor de vaste onderwijzers aan de voorbereidende klassen der Rijks Normaallessen het aanvangssalaris worde verhoogd, de perioden, waarna de verhoogingen worden toegekend, worden verkort, en het eindsalaris tot een hooger bedrag zal stijgen.

Het hoofdbestuur van den Bond van Ned. Onderwijzers heeft tot de Koningin een adres gericht, met het verzoek, te willen bevorderen, dat zoo spoedig mogelijk aan de Tweede Kamer ter behandeling worde voorgelegd een voorstel tot afdoende herziening van art. 26 der wet op het lager onderwijs in dien zin, dat aan alle onderwijzers aan de scholen voor lager onderwijs een voldoend salaris wordt gewaarborgd, door:

1. de in art. 26 genoemde aanvangswedde aanmerkelijk te verhoogen;
2. de periodieke verhoogingen te vergrooten, en den duur der perioden te verkorten;
3. lid 8 van genoemd artikel te doen luiden: „Elk der onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, ontvangt een vergoeding voor huishuur van ten minste... gulden per jaar;
4. art. 24 in dien zin te wijzigen, dat daarvan het 3e lid vervalle en
5. de wet van 6 Juni 1913 (Stbld. no. 331) tot het verleenen van tegemoetkomingen uit 's rijks kas aan onderwijzers bij het lager onderwijs te doen vervallen. (N. R. Ct.)

Residentienieuws

HOFBERICHTEN.

— Jhr. Beelaerts van Blokland, gezant van het Nederlandsche Hof in China, is jl. Vrijdag met echtgenoote en drie kinderen ten paleize Het Loo aangekomen, waar zij tot Dinsdag de gasten zullen zijn van de Koningin. (Hbld.)

EEUWFEEST 3e REG. HUZAREN

Den 13n Februari e. k. zal het 100 jaar geleden zijn, dat het 3e regiment huzaren, alhier in garnizoen, werd opgericht.

Een commissie is belast met de regeling der feestviering.

KINDERFEEST.

Men meldt ons:

Mocht het comité voor de viering van Neerland's Onafhankelijkheid alhier met voldoening terugzien op het zoo welgeslaagde kinderfeest in den Koekamp, met niet minder voldoening mag thans nog melding gemaakt worden van de uitnemende wijze, waarop in de verschillende openbare en bijzondere lagere scholen en bewaarscholen met de jongere kinderen is feest gevierd. Nevens het onthaal der kinderen door het gemeentelijke subsidie mogelijk gemaakt, werden de kleinen op allerlei manieren aangenaam bezig gehouden. Hier werden de kleinen blij gemaakt met de vertooningen van Kellenbach's poppenkast, elders was de goochelaar aan het werk, op andere scholen weer werd het Koekampfeest in miniatuur herhaald. Overal blijde gezichten, overal luid gejubel! Aan de onderwijzers en onderwijzeressen, die zich zoozeer gegeven hebben, sommigen zelfs op beide feesten, om den kinderen een aangenamen en onvergetelijken dag te bereiden, komt een woord van warme hulde toe. Bijna 40.000 kinderen zijn op deze wijze blij gemaakt. Ook op dit tweede gedeelte van het programma voor de kinderfeesten kan het comité met dankbaarheid terugzien.

S. D. A. P.

Vrijdag hield de afdeeling Den Haag der S. D. A. P. een ledenvergadering. De secretaris deelde mede, dat de afdeeling thans 1119 leden telt. Tot candidaten voor het Partijbestuur werden gesteld de heer Hoejenbos en mej. Van der Vlies (Enka). Een voorstel Salemink c. s., luidende: „De vergadering, van oordeel, dat aan de instellingen der partij, meer bepaald „Het Volk", uitsluitend modern georganiseerde personen mogen werkzaam zijn, verzoekt de vertegenwoordiging der Partij-instellingen alhier met deze meening rekening te willen houden", werd met groote meerderheid aangenomen. (Volk.)

Olieslagers.

Olieslagers' vliegen op a.s. Zaterdag en Zondag op „Houtrust", gaat niet door. De demonstratie was al vrijwel geheel geregeld, toen plotseling onvoorziene bezwaren opdoken; en ten slotte is van de demonstratie afgezien. (H. Ct.)

Opstoot

Men schrijft ons:

Zaterdagmiddag 2 uur. Juffrouw per fiets, vergezeld van twee hondjes, komt uit de Prinsestraat aanpeddelen, een van de hondjes dragende een taschje in z'n bek. De hooge brug, loopend over de Toussaintkade naar Veenkade, wordt met een fermen zwaai genomen. Het taschjedragende beestje snuffelt, voor zoover de tasch hem het snuffelen niet belet, langs den walkant. Een kwalijkriekend voorwerp neemt het orgaan van den viervoeter geheel in beslag; z'n tanden, tot nog toe op elkaar geklemd, laten het taschje los om tot smullen over te gaan, waardoor het taschje komt te vallen. 'n Jongen — er mankeert er bij een opstootje nooit een — schopt de tasch van de sluis in het water, waarop de juffrouw, erg gebelgd en met een kleur als een kalkoensche haan, van haar fiets springt en den jongen te lijf gaat. Jan Publiek trekt natuurlijk partij voor den knaap en neemt een dreigende houding aan tegen de dame, die zich van lieverlede opwindt.

— Duivelsche jongen, weet je wel, dat je daar niet alleen mijn tasch maar ook mijn geld te water schopt!

— Ikke, ikke, ik schopte niets te water, want wat ik wegschopte was iets wat 'n hond liet vallen.

— Neen, neen, je hebt niet alleen mijn tasch maar ook mijn portemonnaie te water gegooid.

— Gosjemeine ja, nu zie ik het ook; ik zag uw taschje voor 'n hoopie 'an, maar nu zie ik dat ik in plaats van dat hoopie uw tasch wegschopte.

Dame, eenigszins door deze bekentenis bedaard, kijkt over de leuning.

Andere jongens gaan aan 't visschen naar de tasch. Met steenen wordt ze naar den lagen kant geplonsd, tot op 't allerlaagste punt der Veenkade.

't Publiek kijkt gretig toe; men verdringt zich op den walkant, tot plots een der omstanders den weg opgaat van de tasch.

Lange haken worden gehaald, twee tegelijk; men vischt — nu niet naar de tasch — totdat men eindelijk er in slaagt houvast aan des mans jas te hebben. Met vereende krachten aan 't sjorren; eindelijk, men heeft hem op den wal.

De drenkeling is weldra opgemonterd.

De dame was intusschen verdwenen.

— De heer Von Scharfenberg, sedert eenige jaren eerste secretaris van het Duitsche gezantschap alhier, is in denzelfden rang overgeplaatst naar de Duitsche legatie te Belgrado. Hij zal reeds spoedig naar zijn nieuwen post vertrekken.

Tot zijn opvolger hier ter stede is benoemd graaf Pourtalès, gezantschaps-secretaris, werkzaam aan het ministerie van buitenlandsche zaken te Berlijn.

— De Vereeniging Hulp aan Zuigelingen zal Zaterdag 25 October des middags 3½ uur een algemeene vergadering houden in haar gebouw Oranjeplein 26.

BOND VOOR LICHAMELIJKE OPVOEDING

Aan het verslag van den secretaris van den Nederlandschen Bond voor Lichamelijke Opvoeding, afdeeling den Haag, over 1912, wordt het volgende ontleend:

Geconstateerd wordt dat de afdeeling rustig haar ingeslagen weg heeft vervolgd en zich zelfs aangenamer gevoelde doordat haar financieele toestand, dank zij de subsidie van de gemeente en het batig saldo van 1911, vergeleken bij vorige jaren rooskleurig was, zoodat zij hare vleugelen ietwat vrijer kon uitslaan.

De hoofdspelleider, de heer Graafland, had zich de medewerking verzekerd van een 25-tal spelleidsters en spelleiders, waarvan velen hunne opleiding bij de afdeeling hadden genoten en een nieuwe organisatie in het leven geroepen, waardoor aan een 4000-tal kinderen per week leiding kan gegeven worden bij het openluchtspel.

De spelleiderscursussen hadden hun gewoon verloop.

Van de gemeente werd een schrijven ontvangen, waarin gevraagd werd om gymnastiekonderwijzers in de gelegenheid te stellen verschillende openluchtspelen met kinderen bij te wonen. Aan dit verzoek werd gaarne voldaan. Door sommigen is van de gelegenheid gebruik gemaakt.

Het aantal leden is door verschillende omstandigheden achteruitgegaan en bedraagt thans ongeveer 700.

Het aantal vereenigingen, voornamelijk 't voetbalspel beoefenende bleef vrijwel stationnair, ongeveer 20.

Ook dit jaar had er een aangename samenwerking plaats met den Haagschen Voetbalbond.

Daar de financieele toestand van den Vaderbond niet rooskleurig is en er thans alle redenen zijn, dat een en ander zich zal herstellen, heeft de afdeeling gemeend een handje te helpen, door een gedeelte van haar inkomsten af te staan om hiermede een blijk van sympathie te geven.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN.

Verwachting.

Avondweerbericht v/h. Kon. Ned. Meteor. Instituut te De Bildt (8.30 nm.).

Matige Zuidwestelijke, later afnemende, meer Zuidelijke wind; gedeeltelijk bewolkt met vrij veel zonneschijn; weinig of geen regen; zachter.

Uit andere plaatsen

PROVINCIALE STATENVERKIEZINGEN.

AMSTERDAM. — De afdeeling der S. D. A. P. in district V heeft candidaat gesteld den heer Jos. Loopuit.

De H. C. te Amsterdam.

Naar het N. v. Ned. verneemt, is de waarschijnlijkheid groot, dat tot hoofdcommissaris van politie te Amsterdam, in de plaats van den heer Hordijk, benoemd zal worden de heer Th. M. Roest van Limburg, thans hoofdcommissaris te Rotterdam.

De heer Roest is aangezocht zich voor het ambt beschikbaar te stellen.

Uit Rijswijk.

Gisterenmorgen vergaderde de Raad, als een vervolg op de Raadszitting van de vorige week

Werd in de vorige zitting niet ingegaan op het verzoek van J. Wubben, om een makelaar in vaste goederen in deze gemeente aan te stellen, thans werd besloten in deze gemeente geen makelaar in vaste goederen aan te stellen.

De Raad besloot, als vervolg op de besprekingen in de vorige zitting, tot het aangaan van een geldleening van f 110.000.

Bij de rondvraag vestigde de heer J. Van Vliet de aandacht op den treurigen toestand van het openliggend bouwterrein in Leeuwendaal, waarvoor de voorzitter meerder politietoezicht toezegt.

De heer Van Es betuigde zijn vreugde over de groote eenstemmigheid in den Raad in zake de verlichtingsquaestie aan den Delftweg. In de vorige zitting was door hem en den heer Van Vliet hulde gebracht aan den voorzitter voor diens beleid in deze quaestie.

In het laatst dezer maand zal hier een schaakspel worden gehouden, waaraan door iedereen kan worden deelgenomen. De heer jhr. Strick van Linschoten heeft daartoe den stoot gegeven.

— Naar wij vernemen, hebben Gedeputeerde Staten van Drente besloten het gevoelen der diverse Drentsche Gemeenteraden te hooren over een verhooging met 20 pCt. der salarissen van burgemeesters, secretarissen en gemeente-ontvangers.

— De nieuwbenoemde burgemeester van Amerongen, jhr. mr. W. van Weede, is in zijn ambt geïnstalleerd. Het Nws. meldt er het volgende van:

„Bij het overhandigen van den ambtsketen hield de heer Versteegh, 1e wethouder, slechts een korte toespraak waarop de heer van Weede ook kort antwoordde, daarbij doende uitkomen dat het deelnemen aan de militaire manoeuvres hem eerst veel later dan hij gewenscht had het bericht zijner benoeming had doen ontvangen. Verder nog haalde hij in zijn toespraak de zinspreuken aan: „Doe wel en zie niet om", en „Eendracht maakt Macht", en richtte hij daarna nog bijzonder het woord tot den 1en wethouder en den secretaris.

De heer N. van Os nam nog even 't woord om te doen uitkomen, dat het den raad en de ingezetenen van Amerongen ook aangenaam geweest zou zijn, indien zij met het bericht der benoeming ook hadden mogen vernemen waar de benoemde burgemeester woonplaats of tijdelijk verblijf had.

Hiermede was de plechtigheid afgeloopen, die gevolgd werd door een openbare muziekuitvoering op het Hof.

Een „feestelijke" ontvangst zal misschien nog volgen, als jhr. van Weede hier binnenkort na zijn huwelijk met mejonkvr. van Hardenbroek van Jutphaas zijn intrede doet."

Het nieuwe militaire Invalidehuis.

Men meldt ons uit Leiden:

Gisteren werden wij in de gelegenheid gesteld een kijkje te nemen in het nieuwe gebouw van het Militair Invalidenhuis, dat dezer dagen in gebruik zal worden genomen. Door den bouwmeester, den heer C. B. Posthumus Meijes, uit Amsterdam, en den commandant, luitenant-kolonel v. Waveren werden wij rondgeleid.

Laten wij maar dadelijk beginnen met te vermelden, dat het gebouw een alleraangenaamste indruk maakt en bij vergelijking met het sombere oude gebouw aan den Middelweg in nog gunstiger licht geplaatst wordt.

Aan den Hoogen Rijndijk verrijst het nieuwe Invalidenhuis, opgetrokken in 18e-eeuwsche bouwkunst, een stijl overeenkomend met den tijd, waarin het werd opgericht.

Door een antiek smeedijzeren hek, in bruikleen door de gemeente Leiden afgestaan, een overblijfsel van een der oude buitens aan den Rijndijk, komen wij in den voortuin, waar twee bronzen vuurmonden uit 1785 dateerend ons aangrijnzen.

Boven de hoofdingang prijkt een gedenksteen, uit het oude gebouw overgebracht, waarin gebeiteld: „Re publica salva, sancio militi grati cives". In een der zijgevels staat een tweede gedenksteen, verkondigend de „Erkentenis der Nederlanders aan hunne verdedigers".

De raad van administratie zal zetelen in een kamer met prachtige schouw en fraaie eiken barokke betimmering, waarin een mooie kaarsenkroon de stemming juist doet uitkomen.

Het spreekt van zelf dat alle eischen der hygiëne bij den bouw zijn in acht genomen, slaapzalen op het Zuiden, badkamers, centrale verwarming, brandvrije trappen, waarbij zoo noodig een electrische lift kan worden aangebracht, alles waarborgt den ouden landsverdedigers een aangenaam en vriendelijk tehuis. Aan den tuin is een vriendelijke eetzaal, maar het mooist van alles is de conversatiezaal. Gemakkelijke rieten stoelen nopen de oudjes tot nederzetten aan de leestafel, ruim van tijdschriften en dagbladen voorzien; een biljart is voor de liefhebbers ter beschikking, terwijl een gramofoon voor de noodige opwekking zal zorg dragen. Direct daaraan grenst een serre, met enkele palmen smaakvol versierd en daardoor komt men in den tuin, nu nog kaal, doch aangelegd door een bekenden tuinarchitect en zoo gelegen, dat den geheelen dag de zon er in schijnen kan.

Het keukendepartement is geheel afgesloten, zoodat de drukte en etenslucht niet in het verdere gebouw kan doordringen.

Een ouderwetsch stoepje met leuke onderdeur vormen de toegang tot deze afdeeling.

Voor de knutselaars is er een ruime werkzaal met de noodige instrumenten.

Het gebouw is berekend op een bevolking van 80 man (thans zijn er ruim 70), doch in oorlogstijd kan nog op de zolders een troep van 100 à 150 man worden ondergebracht.

Ook de zieken zijn niet vergeten, voor hen is een aparte en zeer doelmatige afdeeling ingericht.

Een ding spijt ons te moeten vermelden, een cachot was noodig voor de invaliden, die, en men zegt, dat het niet zoo heel zelden gebeurt, te veel aan Bacchus offerden.

Het terrein beslaat een oppervlakte van 4500 M2., waarvan 1100 M2. door het gebouw wordt ingenomen, door de gemeente Leiden geschonken in ruil voor het oude terrein.

De geschiedenis van het Invalidenhuis gaat terug tot 1815 tot de oprichting van het Fonds tot aanmoediging en ondersteuning van den Gewapenden Dienst in de Nederlanden.

Twee gemeenten betwistten elkaar destijds de eer die inrichting tot zich te trekken: Amersfoort en Leiden en nu na bijna honderd jaren tot vernieuwing besloten was zijn het weder Amersfoort en Leiden, die tegenover elkaar staan. Destijds is de keuze gevallen op Leiden, dat het oude Proveniershuis aanbood, hetwelk op 15 April 1807 als Invalidenhuis werd in gebruik genomen en ook thans weer droeg Leiden de palm der overwinning weg, nadat de Raad daarvoor de terreinen had toegestaan.

De bouw heeft gekost f 140.000 en is uitgevoerd door de aannemers Dorlas en Sommelink te Nijmegen.

Dinsdag a. s. zal de plechtige opening plaats hebben in tegenwoordigheid van autoriteiten en genoodigden.

De „Gelria".

Uit Amsterdam meldt men ons:

De „Gelria", het grootste stoomschip onzer Amsterdamsche haven, is gisterenmiddag te Amsterdam aangekomen. Deze trotsche stoomer, waarmede de Koninklijke Hollandsche Lloyd alle eer mee inlegt, kwam 's morgens uit Glasgow te IJmuiden aan. Een aantal scheepvaart-autoriteiten ging hier aan boord, waaronder de president-commissaris van den Holl. Lloyd, de heer C. J. K. van Aalst, alsmede de heer A. O. Meurs, een der directeuren der maatschappij. Omstreeks kwart voor elven zette de „Gelria" hare voorspoedige reis naar Amsterdam voort.

Aan boord heerschte gedurende deze reis een aangename stemming, waartoe niet weinig het prettige verblijf in het zoo weelderig en comfortable ingericht stoomschip bijdroeg.

Tijdens de vaart door het Noordzeekanaal werd een lunch aan boord geserveerd, waarbij een aantal toosten werden uitgebracht.

Inmiddels was de „Gelria" reeds in de Amsterdamsche wateren aangekomen en in den namiddag in de Rietlanden gemeerd.

De welgeslaagde proeftocht was hiermede ten einde en de aanwezigen namen daarna een hartelijk afscheid van de gastvrije directie.

Gemengd nieuws

De moord te Rucphen.

Men schrijft ons nader:

Op de Bredasche baan, tusschen de wegen welke van Seppe en Zegge naar die baan leiden, heeft zich Vrijdagavond een vreeselijk tooneel afgespeeld. Een vader heeft daar zijn eigen kind doodgeschoten.

In een boerderijtje woont daar de 75-jarige Michiel Lambregts met vrouw en hun jongste 31-jarige zoon Jan. De andere kinderen, twee zoons en een dochter, zijn getrouwd en wonen elders.

De vader is een klein, grijs mannetje, lastig van natuur en hard voor zijn vrouw. Het spreekt vanzelf dat de zoon meestal de partij van zijn moeder koos en omgekeerd, zoodat Lambregts zoo zoetjes-aan een wrok begon te gevoelen tegen allen, die hem thuis omringden.

Geen wonder, dat de eenige zoon die nog thuis was, zijn genoegen zocht in de herberg en dat er dikwijls ruzie in huis was.

Zoo was het ook Vrijdagavond. Jan was met paard en kar naar Roosendaal geweest en kwam dronken thuis. Vader speelde op, Jan speelde ook op. sloeg op tafel, sprong zelfs met een open mes voor zijn vader, zoodat de oude Lambregts de deur uitging en den in de buurt wonenden rijksveldwachter Mensink ging waarschuwen.

Deze kwam, doch Jan was reeds naar bed gegaan. Mensink kalmeerde toen den ouden Lambregts en keerde daarna naar huis terug.

De oude Lambregts zou zich ook ter ruste leggen, doch hij nam een geladen geweer mee naar bed.

De moeder waarschuwde toen Jan, die nog niet sliep, dat vader met het geweer naar bed gegaan was, en maande haar zoon tot kalmte aan. Doch Jan, verhit door den drank, wilde zich niet bang toonen, kwam naar beneden, doch vóór hij de laatste trede bereikt had, klonk een schot en Jan, in de volle borst getroffen, zonk in de armen zijner moeder met de woorden: „Moeder, hij schiet me dood!"

De vader had Jan naar beneden hooren komen en in zijn woede schoot hij van uit het bed naar zijn zoon. De jongen was bijna onmiddellijk een lijk.

De moordenaar begaf zich daarna weer naar bed. Gisterenmorgen werd hij door de marechaussees van Rucphen met het lijk naar de kazerne aldaar getransporteerd.

Lambregts heeft reeds een volledige bekentenis afgelegd.

Men kan zich de smart van het oude moedertje voorstellen, die nu op eens zoo geheel alleen achterblijft.

Een overste verwond.

De correspondent van de Tel. te Batavia seint dd. 11 October:

Tijdens een zitting van den landraad van Segli heeft een Atjeher den overste Scheeper, gezaghebber, levensgevaarlijk gewond.

De Atjeher is afgemaakt.

De redactie teekent hierbij aan:

Het hierboven vermelde telegram kwam zeer verminkt over. Vermoedelijk is de overste, waarop de aanslag werd gepleegd, luitenant-kolonel W. B. J. A. Scheepens.

In hun rol.

In een optocht ter gelegenheid van het onafhankelijkheidsfeest te Joure werden ook Zigeuners voorgesteld, die — volkomen in hun rol — appels wegkaapten. Dit was niet naar den zin van den eigenaar. De zaak is thans in handen der justitie. (Hbld.)

— Te Breda is uit den Marktsingel opgehaald het lijk van mevrouw van P., die sedert tien dagen vermist werd.

— Te Eijsden is proces-verbaal opgemaakt tegen H. R., 77 jaar, wegens het plegen van niet te noemen handelingen met een minderjarig meisje.

R. heeft ter zake van dergelijke feiten ook in 1910 voor de Rechtbank te Maastricht terecht gestaan, maar werd toen bij gebrek aan bewijs vrijgesproken.

— Bij een arrondissementsschoolopziener in Friesland kwam zich een sollicitant voor een onderwijzersvacature aanmelden. Hij had verleden jaar examen gedaan en reeds 88 maal tevergeefs gesolliciteerd. Of er dus ook overvloed is!

LAND- en ZEEMACHT

— De 1e luits.-kwartiermeester van het O.-I. leger J. J. Van den Berge en W. P. Marinissen worden 31 dezer ontheven van hun detacheering bij de Landbouwschool te Wageningen.

— De luitenant-kolonel-intendant B. H. Goudriaan wordt 1 November e. k. overgeplaatst van hier naar Amsterdam.

— De Vereeniging van Officieren van de Nederlandsche Landmacht hield gisteren te Utrecht, onder leiding van kapt. J. R. L. Collette, van Gorinchem, hare vierde algemeene vergadering.

Vertegenwoordigd waren 15 afdeelingen.

Besloten werd de volgende algemeene vergadering weder te Utrecht te houden.

De contributie voor 1914 werd wederom bepaald op f 3.

Het hoofdbestuur zal overwegen of een progressieve contributieregeling gewenscht is en daarover praeadvies uitbrengen.

De toelage voor den secretaris-penningmeester voor het jaar 1914 werd bepaald op f 300.

Besloten werd ook dit jaar weder één hoofdredacteur voor het Maandschrift te benoemen door en uit het H. B. Aan de redactie van het Maandschrift werd voor 1914 een toelage van f 150 verstrekt, terwijl eveneens f 150 werd beschikbaar gesteld voor de medewerkers.

Herkozen werd als leden van het H. B. de heeren: J. R. L. Collette, kapitein der artillerie te Gorinchem; A. O. De Vos, kapitein der infanterie te Den Haag; A. C. L. Van Oorschot, eerste luitenant-kwartiermeester te 's Gravenhage; G. J. P. A. Thomson, kapitein der Koninklijke marechaussee te Arnhem; H. C. J. Meys, kapitein der infanterie te Den Haag, en dr. E. J. Denekamp, officier van gezondheid 1e kl. te Delft, en gekozen als zoodanig de heer P. J. M. v. d. Reijden, eerste luitenant der infanterie te Amsterdam.

Tot voorzitter werd wederom aangewezen de heer Collette en tot secretaris-penningmeester de heer Van Oorschot.

De begrooting voor 1914 werd vastgesteld op f 3100.

RECHTSWEZEN

FAILLISSEMENTEN.

Opgeheven:

Breda. — J. Van Oers, arbeider, te Steenbergen.

Geëindigd:

G. A. Kretschmann, voorheen koopman te Jipsingboerenmussel; P. Van Lieshout, landbouwer, te Volkel. (St.-Ct.)

LEIDEN.

KERKNIEUWS

— De 27e Algemeene Nederlandsche Zendingsconferentie zal gehouden worden van 24—26 November 1913 te Amsterdam.

Het plan voor de samenkomsten is aldus: Maandag 24 November: ontvangst van leden en gasten. Sprekers John Mott en anderen. — Dinsdag 25 November: (buitenlandsche gasten). Sprekers: bishop Arthur S. Lloyd (Engelsch); Bischof P. O. Hennig, van de Broedergemeente (Duitsch); D. Couve (Fransch); sir Geo. W. Macalpine (Engelsch) en anderen. — Dinsdagavond 25 November: Openbare samenkomst in de Nieuwe Kerk, met medewerking van het kerkkoor der Hersteld Evang.-Luth. Gemeente te Amsterdam. Sprekers: ds. J. Du Plessis, Zuid-Afrika, en prof. T. Hoekstra, te Kampen. — Woensdagvoormiddag 26 November (Nederlandsch): ds. M. A. Adriani (bidstond); dr. J. R. Callenbach, Overzicht van de Zending in onze Koloniën; D. Crommelin, Zendeling en waarnemend Zendingsconsul: De Zendingsmethode onder de Mohammedanen. — Woensdag 26 November: dr. J. Scheurer. De tegenwoordige stand van het opiumvraagstuk.

De samenkomst op Dinsdagavond is openbaar. Alle andere vergaderingen zijn alleen toegankelijk voor leden der conferentie.

— Men schrijft aan de N. R. Ct.:

De commissie voor een nieuwe Bijbelvertaling, waarvan de leden behooren tot onderscheiden Protestantsche kerken, heeft tot secretaris benoemd, in plaats van wijlen prof. dr. Van Rhijn, in leven hoogleeraar te Groningen, prof. dr. Grosheide, hoogleeraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Voorzitter is prof. dr. Van Velthuijzen, te Groningen.

NED. HERV. KERK.

Bedankt: voor Ooltgensplaat J. H. v. Paddenburgh, te Aalst, bij Zaltbommel; voor Ede P. Zandt, te IJsselmuiden.

GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen: te Ambt-Vollenhove (A.) Joh. Kwak, te Heerde.

Bedankt: voor Goënga en Sybrandaburen H. Popma, te Tzum; voor Leiden J. Fraanje, te Terneuzen.

Aangenomen: naar Rotterdam (Boezemsingel) J. Fraanje, te Terneuzen.

OUD-GER. KERK.

Beroepen: te Sneek ds. J. J. v. d. Schuit, te Kampen.

EVANG. LUTH. KERK.

— Na gehouden proponents-examen is door de Synodale Commissie tot de Evangeliebediening toegelaten de heer Th. G. Stellwag, theol. cand., wonende te Utrecht.

SPORT EN SPEL

VOETBAL

De wedstrijden van heden.

Na de oefen-, Zilveren voetbal- en weldadigheidswedstrijden enz., die toch altijd minder belangstelling trekken dan de competities-dito, zullen heden de eerste klassers ook in het veld treden.

Het wedstrijdprogramma is rijk voorzien en niet minder dan vijf-en-tachtig ontmoetingen zullen plaats hebben. Dat daarvan slechts een klein, het kleinste, deel besproken kan worden, spreekt vanzelf.

In onze stad zijn twee eerste klasse matches. H.V.V. ontvangt op Wassenaar de Haarlemsche roodbroeken en in tegenstelling met vorige jaren beschikt het Haagsche elftal thans reeds over een uitstekend elftal, dat veel belooft. De ploeg, die niet alleen een uiterst solide achterhoede heeft, maar ook een goede en veelbelovende voorhoede, zal, dunkt ons, een woordje meespreken bij het kampioenschap. Voorspellen is moeilijk, maar toch gelooven wij niet, dat Haarlem, evenals verleden jaar, met een 3—1 overwinning naar huis zal keeren.

De H.V.V.'ers stellen zich aldus op: v. d. Weerd (d.); Van Leyden en jhr. Feith (a.); Launspach, Mundt en T. Kessler (m.); Noorduyn, B. Kessler, D. Kessler, Spillenaar Bilgen en Kuntze voor.

De Haarlemmers brengen eenige nieuwe spelers mee en hebben het volgende elftal samengesteld: Thomas (d.); Wilhelm en Serné (a.); Bouwmeester, Healy en A. Maas (m.); Bakker, Houtkooper, Schravendijk, Haak en Oostenbroek.

De plaatselijke ontmoeting op Houtrust tusschen het feestvierende H. B. S. en Quick zal zeer waarschijnlijk wel het meest trekken. Jammer dat beide clubs zeer waarschijnlijk eenige goede spelers wegens kwetsuren zullen moeten missen. Over den uitslag durven wij weinig te zeggen. Met 5—0 won Quick den liefdadigheidswedstrijd, maar als de Hanenburgers winnen zal het zeker met minder goals zijn. Veel zal echter afhangen van het elftal dat zij in het veld brengen, want de pech begint de blauw-witten weer dadelijk te achtervolgen. Otten sukkelt aan zijn voet, Klicks kreeg, niet op het voetbalveld, een ongeval aan zijn enkel, Smits is nog niet heelemaal beter! En bij H.B.S. was het, toen wij dit schreven, nog niet zeker of Melliw en Van Thiel zouden spelen.

De elftallen zijn dus waarschijnlijk:

H.B.S.: Mellin of Trotsenburg (d.), P. en M. Valkenburg (a.), Synja, Boutmy en Van Thiel of Angenent (m.), Bouman, Denis, Alting Sieberg, Roskott en Rappard (v.).

Quick: Cramer (d.), Otten en Klicks (a.), Loos, Bosschart en Voerman (m.); Welcker, Grolleman, Heim, Roest en Joosten (v.).

V.O.C. zal met een nieuwe opstelling naar Ajax trekken, dat een Hollandsch-Engelschen middenvoor heeft, waarvan veel verwacht wordt. Ofschoon Ajax op eigen terrein het dikwijls velen heeft lastig gemaakt, gelooven wij aan een overwinning van V.O.C.

Ten slotte krijgen we dan nog een match tusschen H.F.C. en U.V.V. De Utrechtenaren hebben zich in de Zilveren voetbalwedstrijden uitstekend gehouden en beschikken over een productieve voorhoede, waarin eenige sterren. H.F.C. zal zich moeten inspannen al komt zij met haar sterkste combinatie, die aldus is samengesteld:

Steup (d.), B. Verwey en G. Sypesteyn (a.); J. v. d. Weerd, v. d. Nagel en De Klerck (m.); J. en M. Francken, Laan, Van Delden en Seignette.

Sparta en D.F.C., dat met onvolledigheid sukkelt, spelen den beslissingswedstrijd om den zilveren voetbal. Wij geven Sparta de meeste kans.

In het Oosten zijn ook vier ontmoetingen vastgesteld. Van de uitslagen is, nu we de elftallen niet kennen en de spelers niet aan het werk zagen, weinig te zeggen.

U.D. ontvangt Tubantia en gezien de praestaties van verleden jaar, houden wij het op de Deventenaren.

W.P. moet naar Apeldoorn om de nieuwelingen te bestrijden, terwijl Vitesse bezoek ontvangt van G.V.C.

Ten slotte speelt Quick tegen Go ahead.

Het zou ons niet verwonderen als de thuisclubs winnaars werden.

In het Zuiden zijn ook drie eerste klasse ontmoetingen, terwijl het programma der West. 2e klasse er weinig belangrijk uitziet.

PAARDENSPORT.

— Men zal begrepen hebben, dat het bericht over een nieuw record te Lexington, door het renpaard Uhlan gemaakt, abusievelijk onder het hoofd athletiek is terecht gekomen.

SCHIETEN.

Schietwedstrijd Oranje Nassau.

Zooals we reeds meldden, is de schietwedstrijd, Vrijdag op de banen van Petit St. Hubert begonnen, Zaterdag voortgezet. Het weer, dat eerst zoo flink meewerkte, is bepaald ongunstig geworden. De schijven werden bij lange na niet zoo mooi verlicht als den eersten dag en het was er al vroeg te donker om met goed succes te schieten; daarom werd ook vroeger geëindigd dan naar gewoonte. Toch is er prachtig geschoten, vooral op de zg. Geluksbaan. Daar behaalde de heer H. Bouwens 99 + 99 + 98 + 98 + 97 = 491 punten in zijn 5 beste schoten. Verder de heer M. J. Pel 100 + 100 + 98 + 95 + 94 dus 487 punten met wel 2 maximums, dan de heer C. Brosch 100 + 100 + 97 + 95 + 94 = 486, dus ook met 2 maximums. De heer P. Wijn verwierf 485 en de heer W. W. v. d. Vet 483 punten.

Op de Personeele baan is de toestand ook geheel gewijzigd. In de 1e categorie op 225 meter, maximum 50 punten, verwierf de heer J. Reeser 45, R. Huijgen de Raat 45, J. P. v. d. Bergh 43, P. Wijn 43, K. J. Pen 42, C. Brosch 41, L. v. Lommel 41 en J. v. Gulden 40 punten. In de 2e categorie op 150 meter, maximum 100 punten, verwierf de heer J. W. Meijer 91, M. L. Wiltson 90, A. v. d. Bergh 89, H. K. Reeser 86 en M. J. Pel 85 punten.

Op de Vrije baan werd in de 1e cat. max. 30 punten, dit maximum behaald door den heer C. A. Durang, met 3 × 10. Verder hadden de heeren R. Huijgen de Raat 6 × 29 en 8 keer 28 en nog 6 × 27 punten. J. Lipjes 2 keer 29 en 3 × 28 en nog 7 × 27 punten. In de 2e categorie max. 60 punten, verwierven de heeren W. W. v. d. Vet 59 + 58, A. v. d. Bok 58 + 57, H. Beck 58 + 57, J. W. Meijer 58 + 57, M. L. Wiltson 58 + 55 en G. L. J. Reeser 57 + 57 punten.

Hedenmiddag te 1 uur worden de wedstrijden gesloten.

Wetenschappelijke Berichten

Een grootsche riool-aanleg.

Ten einde het Rhymney-dal in Wales een behoorlijken afvoer van faecaliën te verschaffen, zijn de verschillende plaatselijke overheden dezer volkrijke streek overeengekomen, een riool van 45 K.M. aan te leggen, waarop takken uit de verschillende plaatsen zullen uitmonden, en dat zijn inhoud zal ontlasten in een vergaarbak van 1136.5 M3. inhoud, die driemaal in etmaal, bij gunstig getijde, zal worden geledigd in het kanaal van Bristol. In hetzelfde kanaal ontlast zich reeds het riool van het Rhondda-dal, waaraan van 1889 tot 1892 is gewerkt, en dat 32 K.M. lang is, 160.000 P. St. heeft gekost en thans in de behoeften van 200.000 inwoners voorziet. De nieuwe rioleering kost 200.000 P. St. (Lancet).

Salvarsaan-statistiek in het leger der Vereenigde Staten.

In een werk van de militaire artsen Craig en Nichols zijn de uitkomsten opgeteekend van een verzamelings-onderzoek aangaande de toepassing van salvarsaan in het Amerikaansche leger. Er zijn in 1911 en 1912 5709 soldaten wegens syphilis behandeld. In 1911 was het aantal zeer groot — gevolg der scherpere diagnostiek; in 1912 was het zeer klein, doordat het aantal redicieven geringer was dan anders. Van de 9585 inspuitingen bij deze lijders geschiedden er 1455 intramusculair (met 1.3 pCt. onmiddellijke complicaties) en 8130 (met 0.9 complicaties) intraveneus. Eén persoon is door de behandeling bezweken. De helft der behandelende artsen was vóór gecombineerde behandeling met inspuiting van kwikzilversalicylaat, en de grootste helft acht een tijdsverloop van een jaar zonder behandeling, zonder verschijnselen en zonder + W. R. voldoende om van genezing te spreken. In 9.3 pCt. der gevallen kon genezing worden aangenomen. (Münch. med. Wochenschr.)

De genezing van suikerziekte bij de Ouden.

Dr. Dinguizli, een leerling van de geneeskundige faculteit te Montpellier, een geleerde moslem, heeft zich als arts te Tunis gevestigd. Hij heeft nu aan de Academie van Wetenschappen te Parijs een studie gezonden, waardoor het bewijs wordt geleverd, dat de ouden niet alleen de diabetes gekend hebben, doch ook met succes behandeld hebben. Door zijn vertrouwdheid met de Arabische taal gelukte het hem in de geschriften van den grooten 17den eeuwschen, Arabischen arts Avicenna een nauwkeurige beschrijving van de reeds toen in Afrika bekende suikerziekte te ontdekken en, wat ook van zeer veel belang is, een toen ter tijde tegen de ziekte gebruikt wordend recept van de middelen. Volgens de door hem gegeven vertaling bestond het middel hoofdzakelijk uit wormzaad, lupinen en verschillende andere zaden, waarvan dr. Dinguizli in zijn vertaling de juiste dosseering opgeeft.

In den laatsten tijd heeft men het middel zoowel bij suikerzieken in Tunis als ook te Parijs in de kliniek van prof. Albert Robin beproefd en goede resultaten met de behandeling verkregen.

De academie heeft de studie van dr. Dinguizli aan een commissie gegeven ter nauwkeuriger bestudeering. (Med. Wbld.)

IJsperioden in Nederland.

Toe hoe ver strekken de getuigen der ijsperioden in Nederland zich uit? Ziedaar de groote vraag, waarop prof. Jonker, van de Technische Hoogeschool te Delft, en prof. J. Van Baren, van de Rijks Hoogere Land- en Tuinbouwschool te Wageningen, beiden een antwoord, doch een verschillend antwoord hebben gegeven. Deze beide geleerden waren het over deze zaak niet eens en om de quaestie nu nader tot haar oplossing te brengen, heeft het Geologisch Mijnbouwkundig Genootschap op 3, 4 en 5 October een tocht georganiseerd langs de Friesche kust en naar de groeven in Drente, ten Zuiden van de stad Groningen, tusschen Zuidlaren en Tinaarlo. In Friesland werd dat gedeelte van de kust bezocht, waar deze een voor Holland zeer eigenaardigen aanblik oplevert, zooals bijna nergens anders. Daar zijn sporen van den ijstijd te zien, toen reusachtige gletschers graniet, steen, aarde enz. uit Scandinavië aanvoerden. Dat alles bleef over toen de ijsmassa's gingen smelten en de steenresten vormden onder meer den Hondsrug van Drente.

Prof. Jonker en prof. Van Baren zijn het er samen over eens, dat Nederland wat het hoogere gedeelte betreft tweemaal onder de reusachtige ijsvelden is bedekt geweest. Het is alleen maar een quaestie van geschil, hoe ver zich die ijsvelden hebben uitgestrekt. Prof. Jonker is van meening, dat de afzettingen van steen en keileem zich slechts tot Friesland, Groningen en Oost-Drente uitstrekten. Evenwel is prof. Van Baren van oordeel, daarvan ook duidelijke sporen in den achterhoek van Gelderland te hebben aangetroffen.

Hij leidt dit af uit den toestand, waarin de keileem zich bevindt, alsmede uit de kleur. Door de inwerking van zuurstof oxydeert het ijzer, dat zich in de steenen en de leem bevindt en geeft aan deze laatste een roode kleur. De oorspronkelijke kleur is evenwel grijs. Boven op de roodgekleurde laag nu vond hij een laag, die een grijze kleur vertoonde. Gevolgtrekking: dat de oudste onderste laag afkomstig is van de eerste periode en dat de bovenste niet verweerde laag in latere periode door het ijs is afgezet.

In de overeenkomst met grond in den achterhoek meent prof. Van Baren nu een bewijs te zien, dat het ijs der tweede periode ook den achterhoek bezocht. Prof. Jonker denkt er echter anders over en voert als bewijs voor zijn redeneering aan, dat het ijzeroxyde reduceerde, waardoor de grijze kleur van de leem ontstond. Als verder bewijs voor zijn meening voerde hij aan, dat de bovenste grijze laag en de roode laag geheel kalkvrij zijn. De versche laag is daarentegen zeer rijk aan kalk. De leden der Geologische Vereeniging hebben nu gedurende hun excursie door verschillende boringen zich in het bezit gesteld van verschillende monsters, die op het laboratorium zullen worden onderzocht. Later zullen de uitslagen worden bekend gemaakt.

De excursie stond onder leiding van de heeren prof. Jonker en Bonnema, terwijl ook de heer Riek, directeur der Maatschappij Gaasterland, die er zooveel toe bijgedragen heeft, dat het belangwekkende stukje kust voor wetenschappelijke doeleinden beschikbaar blijft, zeer tot het welslagen van den tocht heeft medegewerkt. Aan hem danken wij het ook, dat wij deze gegevens kunnen mededeelen.

Madagascar en Indië.

Er is door de mannen van de wetenschap herhaaldelijk op gewezen, dat de flora en fauna van Madagascar veel meer overeenkomst vertoonen met die van onzen Oost-Indischen Archipel, dan met die van Afrika. Zooals men weet, is de Straat van Mozambique, die Madagascar van Afrika scheidt, zeer diep, en wordt algemeen vermoedt, dat er op de plaats, waar zich nu de Indische Oceaan uitstrekt, vroeger een zesde werelddeel Lemuria, gelegen heeft, waar Madagascar dan een deel van geweest zou zijn.

Er bestaat een merkwaardige overeenkomst tusschen de bewoners van Madagascar en die van Malakka, zoowel wat taal en zeden als wat lichaamsbouw betreft. Dit alles wijst er dus op, dat Madagascar tot het vergane werelddeel Lemuria behoord heeft. De Maleiers moeten dan op Madagascar de beschaving hebben gebracht. Dit nu is echter niet in overeenstemming met het feit, dat de Maleiers in Indonesië eerst later een zekere beschaving kregen. Vandaar dat andere deskundigen de overeenkomst van de bevolking van Madagascar en den Archipel meer als een toeval beschouwen.

De geschiedenis van de bevolking van Indonesië en Oceanië staat in het teeken van de volksverhuizing. Met eenige zekerheid is aan te nemen, dat de kolonisatie van Madagascar van Sumatra afkomstig is. Het tijdstip is zeer moeilijk vast te stellen. Terwijl andere Maleische nederzettingen van dit zeevaarders- en rooversvolk verdwenen zijn, kon die op Madagascar, dat zeer dun bevolkt was, zich ongestoord uitbreiden. De verbinding met het Indonesische moederland ging verloren, en onder den invloed van het naburig Afrika ontwikkelden de emigranten zich verder. Volgens de sage van Howa, die te beschouwen is als de laatste emigrant, zijn hun voorvaderen langs een wonderschoonen weg met lotosbloemen naar de kusten van Madagascar gekomen; later zijn ze, om de moeraskoortsen te ontwijken, meer landwaarts gedrongen. De sage vertelt niets van een bevolking, die vóór hen het eiland bewoonde.

ONDERWIJS

HOOGER ONDERWIJS

Univ. examens.

Leiden. — Propaedeutisch ex. geneeskunde de heer B. Cuperus (Zwolle); doctoraal ex. geneeskunde de heer J. Knappert (Leiden).

Utrecht. — Cand. rechtsw.: Mej. J. Mommers.

— Door den Minister van Binnenlandsche Zaken, is, te rekenen van 1 Oct. 1913, aan H. B. Bakker, civiel-ingenieur, te Delft, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als assistent voor de waterbouwkunde aan de Technische Hoogeschool te Delft, en is, voor het tijdvak van 16 Oct. 1913 tot en met 31 Aug. 1914, als zoodanig benoemd R. Loman, civiel-ingenieur, te 's Gravenhage.

— Voor het loopende studiejaar is mej. E. H. Aghina, arts, benoemd tot inwonende klinische adsistente aan de afdeeling van den buitengewoon hoogleeraar dr. H. Burger in het Binnen-Gasthuis te Amsterdam.

Ex. apotheker-assistent.

Breda, 10 en 11 Oct. — Geëx. 2 vrouw. en 2 mannel. cand. Geslaagd: mevr. N. J. Pouderoijen—Hertstein, geb. te Rotterdam; mej. C. Goldschmeding, geb. te Amsterdam; de heer Mart. Ero, geb. te Zaandijk.

Zwolle, 11 Oct. — Geëx. 4 cand. Geslaagd de heeren: E. G. Schremhorst, van Leeuwarden; W. J. Leemkoel, van Zutfen, en J. Van der Veen, van Buiksloot.

TIJDSCHRIFTEN

MERCURE DE FRANCE

In de 1 October-aflevering allereerst een zeer belangrijk artikel van Paul Escoube over „Paul Verlaine et l'Amour". Robert d'Humières geeft een scherpe critiek op de zg. „renaissance catholique", die hij een vruchtelooze stuiptrekking acht; Georges Duhamel schrijft over „Le Théâtre du Vieux Colombier", het nieuwe tooneelgezelschap, dat zich dezen winter op de Rive Gauche zal vestigen en waarvan wij in de rubriek „Kunst en Letteren" (Maart 1913) het ontstaan vermeldden. De leider is Jacques Copeau. Er is alle hoop, dat — met het Odéon en het Théâtre des Arts — deze onderneming tot verheffing van het Parijsche tooneel zal bijdragen...... als ze het leven houdt!

Verder bevat de aflevering „Lettres inédites d'Elisée Reclus" (gepubliceerd door Jacques Mesnil); een artikel over „La Poésie d'Emmanuel Signoret" door Jean Marc Bernard; éen en ander „A propos de la nouvelle édition des Oeuvres de Rimbaud" door Paterne Berrichon, een novelle, „En Vacances" door Henri Bachelin, een gedicht van Paul Castiaux; een teekening van André Rouveyre (katten die een vogel beloeren); en de omvangrijke „Revue de la Quinzaine".

NIEUWE UITGAVEN

Johan Schwencke, „Va stille dalen". Den Haag, Tersloo en De Man, 1913.

„Was wir thun, wird nie verstanden, sondern immer nur gelobt und geladelt". Dit woord van Nietzsche zet de dichter als een waarschuwing voorop; verwaarloozen wij het, dan zal het ons tot een verwijt worden!! Dus...... „Verstanden"...... Wij verstaan uit deze verzen, dat een zeer jong dichter zorgzaam het vele, dat hem trof in 't leven, heeft willen vastleggen, voor zich en zijn vrienden, en voor meerderen wellicht, in een vorm die hem bevredigt. Misschien is niet iedereen 't met hem omtrent dat „bevredigende" eens...... Tant pis!

— Bij de Hollandia Drukkerij is verschenen het eerste nummer van „Onze Koloniën". de heer R. A. Sandick behandelt daarin „Nederlandsch Indië en de Handel".

KUNST- EN LETTERNIEUWS

DE SCHOONZOON VAN MIJNHEER POIRIER.

Tooneelvereeniging.

Men speelde in de kleurrijker costuums van vóór 1848; aankleeding van tooneel en tooneelspelers was keurig. Van het spel kan dit helaas niet zoo onvoorwaardelijk worden getuigd. Ja, toen de hertog de Montmeyran (Vincent Berghegge) en de markies de Presles (Joh. Timrott) met verrassende vlotheid hun conversatie aanvingen (2de tooneel), voelde men de verwachting bij zich opkomen, dat dit Fransche stuk met Fransche rapheid, zonder hoeken en horten, zou worden gespeeld; maar het vervolg stelde teleur. In de eerste plaats ontbrak er nogal wat aan de rolvastheid van eenige acteurs; en de groote Louis Bouwmeester, die in zoovele opzichten excelleert, stond helaas ook in dezen vooraan. Overigens moet ik zeggen, dat hij, hoe geestig ook van figuur-typeering, mij ook door zijn opvatting ditmaal eenigszins teleurstelde. Poirier is natuurlijk een burgerlijke figuur; en een komische figuur; — doch de soort komiek, die Bouwmeester in de rol legde, was, vrees ik niet die welke hier werd vereischt. Hij legde het er te dik op; ik geloof dat ik in den stijl van zijn vertolking spreek, wanneer ik zeg, dat hij er te veel „een lolletje" van maakte. Hij gaf niet genoeg een persoon die doet lachen ondanks — zichzelf. Hij was te genoeglijk, te „moppig" in omstandigheden, waarin vader Poirier vol ernst — zij 't lakenkoopers-ernst — vol heilige — zij 't burgerlijke — verontwaardiging was. Ik durf zelfs onderstellen — ofschoon ik slechts den Franschen tekst en niet dien van mevrouw Van Rhijn—Naeff's vertaling voor mij heb — dat hij wel eens 'n enkele uitdrukking van den tekst vergrappigend vulgariseerde. Dit gaf 'n zeker verhoogd succès de rire;...... doch één, dat, een Bouwmeester onwaardig was.

De jonge acteur Joh. Timrott, heeft er de zware rol van Gaston niet onverdienstelijk afgebracht; al wensch ik mij de vrijheid voor te behouden, van een Franschen markies een zwieriger voorstelling te hebben. In dan „familieraad" bijvoorbeeld, als Poirier er op aandringt, dat zijn schoonzoon een „baantje" zal zoeken, zou men den schoonzoon hem willen zien aanhooren met meer voornaamheid; een voornaamheid die én rustig-hoog, én zeer hoffelijk behoorde te zijn. Ook het fijne scènetje dat eindigt met de stameling van Poirier's baron-aspiraties — kon van 's markiezen zijde zooveel fijner zijn dan 't was. Hier, en om iets te noemen, in 't begin van III — 3, waar Gaston de verdiensten van zijn voorvaderen opsomt en Poirier zoo typisch à la Poirier, vol burgerlijk gezond verstand en „platitude" antwoordt, voelt men hoeveel dezen markies ontbreekt...... en, vergelijkend, bewondert men in zulke oogenblikken toch meteen weer zoo van harte Bouwmeester's talent van „lanceeren".

Er ware dan aan deze opvoering als geheel nog wel één en ander „af" te maken. Het meest echter zou aan te vullen zijn aan de vertolking van de Antoinette-rol. Het is onaangenaam te moeten constateeren, dat de eenige vrouwerol het slechtst vervuld werd. Mevrouw Betsy Ranucci—Beckman schiet als Antoinette in alle opzichten te kort. Men spare mij detailleering.

Zeer genoeglijk was de genoeglijke Verdelet van den heer Van Kerckhoven. Van Teune's

twee opkomsten als kok voldeed mij de laatste meer dan de eerste. Vincent Berghegge was een niet te onaannemelijke hertog de Montmeyran; Jac. Van Hoven vervulde het kleine schuldeischersrolletje verdienstelijk.

Een vraag tot slot: waarom noemt men dit stuk een „blijspel"? W.

ABONNEMENTSCONCERT.

De serie B-ers hebben niet te klagen over qualiteit en quantiteit van hun eerste concert. Het laatste was zelfs wel wat ruim toegemeten. Men weet, dat het programma eerst iets anders beloofde. Dat nu verdwenen „iets", de Derde van Bruckner, waarop we ons zoo gespitst hadden, wordt zeker maar voor k o r t uitgesteld. Te Amsterdam werd ze Donderdag gespeeld (daar voor het eerst).

Een gissing, waaróm deze verandering — een vervanging, waar we op zichzelf niet rouwig om zijn, mits... —, is deze: Donderdag speelde mevr. Elly Ney—Van Hoogstraten te Amsterdam het tweede Brahms-concert, van middag de Burleske van Strauss. Alzoo lag het voor de hand, haar hier tot beide werken uit te noodigen. Bovendien nog de niet beknopte Symphonie van Bruckner, dat was te veel van de aandacht gevergd. Daarom nog een Strauss: Tod und Verklärung en een relatief „onschuldig" deel (tweede satz) uit Mahler's 2ee Symphonie. Een keuze, die, gegeven den aard van het deel, geen misdaad kan genoemd worden, al is men het er maar ten halve mede eens.

Wie zou ons anders de Burleske van Strauss eens hebben doen hooren? (Voor verdeweg de meesten was ze zeker nieuw.) Friedberg zou het eens gedaan hebben, maar het is er niet van gekomen. Zoo velen zijn het er niet, die, als Elly Ney, de physieke kracht en de pittigheid, den geest en het élan voor dit...... Teufelszeug van techniek hebben.

Elly had dat alles met gemak, zooals Strauss de techniek van compositie en instrumentatie! Toen al, op zijn 21e jaar, te Meiningen in „het vak" zijnde. Bülow moest er niet veel van hebben. Strauss zelf later evenmin. „Reiner Unsinn" heeft hij het eens genoemd. Later, in '90, gaf Strauss het opus (dat geen getal heeft mee gekregen en aan d'Albert werd opgedragen) aan een uitgever, die er veel geld voor gaf. Maar het „widerstrebte" hem, daar hij er „weit über hinaus" was.

Deze reine onzin dan heeft ons toch recht geboeid. De geest gaat wel niet diep, maar de geestigheden sprudeln er rijk. Het aanvangsmotief op vier pauken speelt een verrassend en schalksche rol, in zijn geheel of in fragmenten. Soms heeft de paukenist een duo met het klavier, later heeft het de fagot, en zij vereenigen zich wel even tot een trio. Er is een dolle, maar allerminst verwarde, thematische warreling en onderlinge verdringing. Zelfstandigheid geeft de instrumentatie voornamelijk. Ook het rythme is dikwijls een speciale Strauss-viering. Overigens leeft het van „groeten" aan Brahms, échappées à la Schumann, bekend Liszt-vuurwerk en, in de buurt van de cadence, van vormelijk vulsel. Toch, het boeit. Want, de Eulenspiegel-Strauss oefent zich, het gist van geniale carnavals-jolijt met even-sentimenteele en delicate geestige episoden vermengd. Het onverwacht luchtige en doorzichtige einde (zeldzaam guitig die pizzicato-verdwijning) van deze volmaakt juist benoemde: „B u r l e s k e" is alleraardigst na het drukke, geanimeerde gesprek van Florestan, Eusebius, Meister Raro-Brahms, allen in het Straussche jongelingscostuum van zijn eigen-wordende instrumentatie, allen in het onmiskenbare Strauss-dialect, en te woord gestaan door den genialen jongeling met den geestigen, helderen kop.

Er werd al gezegd, w a t er technisch enz. voor noodig is en dat Elly Ney het bezat. Dit is lof genoeg. Burlesk is ook Elly Ney's maintien aan het klavier soms. Men moet haar dan liever maar niet zien spelen. Het hooren vergoedt het wel! Driemaal werd de pianiste met warmte teruggeroepen.

Zoo mogelijk deed men haar dat na het Bes-dur Concert van Brahms, met nog grooter aandrang evenveel malen. Het was een Brahms-vertolking, zooals wij van Elly Ney te wachten hadden: magistraal, eminent-stijlvol, geestrijk.

Brahms speelde het Concert in deze zaal (1882), dit Concert vol Michelangelo-Schillersche schoonheid, waarvan de Finale een r ij k h e i d aan Brahmsche goedluimschen geest eigen is, als we zelden bij hem vinden. We hoorden het voor dezen door Schnabel spelen. Elly Ney heeft ons dus nu beide Concerten van Brahms doen hooren. Dit tweede concert, wel een der zwaarste uit de pianoliteratuur, speelt Elly Ney met een gepantserdheid van klank en een weelde van rythme-verscheidenheid, strak en soepel. Indringend in fijn-geaderde leven van het wisselend sentiment, in den architectonischen bouw, immer beseffend de zuiverste solistische en orkest-instrumentale beteekenis van het klavier, geeft zij een waarlijk ideale vertolking. Zij en Mengelberg, die een haast onfeilbaar ensemble gaven! Tusschen haakjes, ook in dit Concert, onsterfelijk meesterwerk van hoofd-en-hart-éénheid, vindt men liefdevolle, eerbiedige en bewuste „groeten" aan Schumann (in het eerste deel: thema uit het begin der variaties in quartet op. 41).

Interessant luidt het oordeel van Brahms over de C-moll Symphonie van Mahler (de tweede), die den componist hem in het juist gereede handschrift ter inzage gaf: „Bisher glaubte ich, das Richard Strauss das Haupt der Umstürzler sei, nun sehe ich, dass Mahler der König der Revolutionäre ist". Mahler moet daar wel een weinig over ontstemd geweest zijn.

Dit oordeel zal, dunkt ons, zeker niet naar aanleiding van het tweede deel dezer, door sommigen genoemde, auferstehungs-symphonie geveld zijn. Dat deel, Andante con moto, in As, is allerminst revolutionnair; ademt in hoofdzaak zonnig geluk, jeugd-onbezorgde stemming in aanminnig-schertsenden geest; heeft de echte Weensche, Schubert-Mahlersche fijnzinnig, droomerige Ländler-achtige stemming, verwijlt in luchten waar klassieke thematiek na klinkt, heeft een orkestcoloriet van wonderlijkste bekoring en schaduwen van melancholie, die in zuivere atmosfeer optrekken. Het geheel een lied vol fijne beweeglijkheid in rust, waarin nog wel lang niet de hoogere geestelijkheid van den lateren Mahler leeft. Maar, een eindoordeel wil dit ook niet zijn.

Verrukkelijk „abgestuft", in orkestrale verfijning, die toch den indruk van eenvoud geeft, hebben Mengelberg en de zijnen deze V o o r u i t n a m e (?) ons gegeven. Het publiek was zeer dankbaar. Veel applaus aan het verrezen orkest.

Begin en einde van het concert behoeft alleen vermelding: Coriolán en Tod und Verklärung. Wat wil ik er anders van zeggen, dan dat zelfs deze stukken ons telkens als nieuw klinken, wanneer...... Mengelberg en het orkest zoo gedisponeerd waren als gisteren.

Conclusie: de serie-B'ers hadden een schitterend eerste concert.

— H. van Loon vertelt in het weekblad De Amsterdammer van een gesprek met Verkade. Het volgende is er aan ontleend:

„'t Is een misverstand te denken", zei Verkade, „dat ik alleen Engelsch werk wil spelen. Wel is het waar, dat ik me daarin 't beste thuis voel. Maar ik hoop ook Fransche stukken op te voeren. Hier heb ik een heele lijst. Ik ben dan van plan van Harold Chapin „Art and Opportunity" te brengen. Bij ons heet dat „Opzet en Toeval." Dan „Hedda Gabler." De menschen denken nog te veel aan Ibsen als aan iets vervelends. Ik geloof, dat de vertooningen daar veel schuld aan hebben. Ibsen kan nu beter gespeeld worden, omdat zijn drama's hun propaganda-waarde verloren hebben. De tijd raakt voorbij, dat voor zijn ideeën gevochten werd. Daardoor komt het drama zelf zuiverder te voorschijn. Maar dan moet de regisseur niet de indicaties van Ibsen zelf volgen. Ik geloof, dat hij realistisch schreef, omdat hij leefde in den tijd van het realisme, maar dat hij dien zelf vooruit was. Dan heb ik hier „Arms and the man", van Shaw staan, dat ik bij Heijermans heb gespeeld en „Candida", waarin ik bij de Hagespelers de rol van Marchbanks had. 't Is nu mijn plan, den dominé te spelen, omdat dit toch ook een belangrijke figuur is en de Marchbanks misschien wat sterk op den voorgrond kwam. Daardoor kan er meer evenwicht in komen en het begrijpelijker worden dat die vrouw van beide mannen houdt. Verder zal ik „Een ideaal echtgenoot" onhalen en heb ik een Shakespeare-stuk op mijn lijst: „As you like it" of een reprise van „Romeo en Julia."

— De Hongaarsche pianist Imre von Keéri-Szantó zal o pzijn Schumann-Chopin-avond, Woensdag 15 October in Diligentia, ten gehoore brengen: van Chopin, Fantasie f kl. t., Sonate b kl. t. en 6 etudes uit op. 10 en op. 25, en van Schumann, Fantasiestücke op. 12 en Variations symphoniques.

— De Rijswijksche kunstschilders zijn voornemens wederom binnenkort een tentoonstelling te organiseeren.

— De Nederlandsche Tooneelkunstenaars-Vereeniging is als lid toegetreden tot het Verbond van Nederlandsche Kunstenaarsvereenigingen.

VARIA

Muizen als controleurs bij den gezondheidsdienst.

Te Cincinnati bestaat een muizen-kweekplaats, die niet het eigendom is van een of anderen muizenliefhebber, doch die gehouden wordt vanwege... den gezondheidsdienst. De dieren worden in het leven gehouden met alle verdachte voedingsmiddelen, die de gezondheidsdienst te keuren krijgt. Gaan de muizen dood, dan zijn de spijzen ongetwijfeld bedorven, en kan men zich de moeite van een tijdroovende proefneming besparen. De methode doet wel eenigszins bizar aan, maar met het enorme aantal vervalschingen dat er te Cincinnati gepleegd wordt, is zij van groot practisch nut, zoo zelfs, dat men te Philadelphia er over denkt een dergelijke muizenwacht in het leven te roepen.

De methode mag practisch zijn, ze is verschrikkelijk wreed voor de „stomme dieren." Vegetariërs verzetten zich dan ook heftig tegen het nieuwe instituut.

Een prijs voor de „first-rate baby".

De reusachtige wereldtentoonstelling, die in 1915 te San Francisco gehouden wordt, zal ook een afdeeling voor kinderhygiëne bevatten, wat geen wonder is in deze eeuw van het kind. Daar zal een prijs van f 60.000 uitgeloofd worden voor de „record-baby" ter wereld, het kind, dat in gezondheid, voorspoed en schoonheid alle kinderen overtreft. Echter zal in de eerste plaats op gezondheid en groei gelet worden. Een jury van bekende kinderartsen zal het oordeel uitspreken. Men heeft in Atlantis groote belangstelling voor dit plan en de deelname zal wel reusachtig zijn.

Oudjes.

Den 1n Januari van dit jaar leefden er in de voornaamste landen van Europa tezamen 5806 oudjes, die den leeftijd van 100 jaar waren gepasseerd. Volgens een nauwkeurige statistiek levert de Balkan de meeste „aspirant-Methusalems". In Bulgarije leven 3880, in Roemenië 1070 en in Servië 572 grijsaards van 100 jaar en ouder. Daarop volgen Spanje en Frankrijk met resp. 410 en 212. In Oostenrijk-Hongarije telde men 171 honderdjarigen, terwijl er in Rusland, Engeland en Duitschland niet 's 100 „eeuwlingen" leven. De getallen voor deze landen zijn resp. 95, 89 en 76. Noordelijker wordt het bereiken van den 100-jarigen leeftijd nog zeldzamer.

Zweden, Noorwegen en Denemarken staan tezamen voor 33 genoteerd.

In ons land is het aantal honderdjarigen nogal variabel. Gemiddeld bedroeg het omstreeks een dozijn.

Een brievenbussen-statistiek.

Er zijn ongeveer 880 duizend brievenbussen op de heele wereld. Duitschland heeft er de meeste, nl. 150 duizend, dan komen de Vereen. Staten met 140 duizend. In alle andere landen is het aantal brievenbussen onder de 100 duizend. Zoo heeft Frankrijk er 80 duizend, Engeland 70 duizend, Japan 65 duizend, Oostenrijk 40 duizend, terwijl het groote Rusland niet meer dan 30 duizend bussen heeft. Het kleine België heeft daarentegen ruim 25 duizend bussen. Nederland bezit er 6300.

— Prof. dr. C. Snouck Hurgronje te Leiden zal, op uitnoodiging van de Amerikaansche commissie voor Lezingen over de Geschiedenis van den Godsdienst, van Januari tot Maart aan acht of tien universiteiten of daarmede gelijkstaande instellingen, als deel van den cursus, een reeks van vier colleges over den Islam houden; o.a. aan de Columbia-universiteit te New-York, de Johns-Hopkins-universiteit te Baltimore, de universiteit te Princeton, die te Philadelphia, de universiteit van Michigan te Ann Arbor enz. (N. R. Ct.)

VERTREKDAGEN DER MAILS

NAAR OOST-INDIE

Amsterdam, Mij. Nederland, 25 Oct. 8 Nov. 4.50 's morg.

Rotterdam, Rott. Lloyd 18 Oct. 1 Nov. 3.20 's morg.

Genua, Mij. Nederland, 22 October 5 Nov. 2.20 's morg.

Marseille, Rott. Lloyd 14 Oct. 28 Oct. 6.45 's av.

(Nazending den dag volgende op den aangegeven maildag te 7.30 's morg.).

Marseille, Fransche paketbooten 18 Oct. 1 Nov. 7.30 's morg.

Brindisi, Eng. paketbooten over Colombo 24 October 7 November 1.45 's av.

Brindisi, Eng. paketbooten over Bombay.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN.

Den Haag, 11 Oct. — Temp. 8 uur vm. 44 F., 2 u. nm. 54 F.; hoogste temp. (gisteren) 54 F., laagste (heden) 41 F.

Barometer 8 u. vm. 771, 2 u. nm. 769.

12 Oct. — 's Ochtends 2 uur: Therm. F. 50. Barom. 769.

LAATSTE BERICHTEN

Een trambotsing.

Gisterennamiddag omstreeks half 6 liepen 2 tramwagens van lijn 2 te Utrecht tusschen het politieposthuis op het Hoogeland en het Rosarium, dicht bij de wisselplaats tegen elkaar. Hoewel de beide bestuurders trachtten door tijdig remmen de schok nog zoo gering mogelijk te maken, was de botsing toch nog zeer hevig. De scherven van de ruiten op de voorbalcons en van de wagens vlogen over den weg. Er zijn vier personen gewond. Een der passagiers werd vrij ernstig aan het been gekwetst en werd per particulieren auto dadelijk naar zijn woning gebracht. Vermoedelijk was het been gebroken. Twee trambeambten, een conducteur en een wagenvoerder werden eveneens verwond. De conducteur kreeg een stuk glas in zijn been en werd hevig bloedende door de politie gebracht naar het posthuis op 't Hoogeland. De bestuurder had verwondingen aan zijn handen, terwijl de vierde trampassagier, een metselaar uit de Paarlstraat, eveneens door de politie werd verbonden. Deze drie personen werden naar de Rijksklinieken vervoerd ter verdere behandeling.

Omtrent de oorzaak deelt men aan het U. Dbld. mede, dat een van de twee wagenbestuurders, nadat hij den wissel was gepasseerd, op Oudwijk het enkele spoor is opgereden langs de R.-K. begraafplaats, alhoewel het signaallicht op onveilig stond. Zoodoende kwam hij plotseling in de bocht te staan voor een tramwagen uit de tegenovergestelde richting. Door den pasgevallen regen waren de rails nog al glad en was het onmogelijk de wagens tijdig tot stilstand te brengen.

Van andere zijde wordt aan het blad medegedeeld dat de signaallichten op dit baangedeelte gisteren nog al eens een keertje haperden; doch bij de directie van het trambedrijf was daaromtrent geenerlei klacht ontvangen. De beide tramwagens waren dusdanig gehavend, dat zij buiten dienst moesten worden gesteld.

TELEGRAMMEN

MACEDONIE.

CONSTANTINOPEL, 11 Oct. — De Turksche Regeering heeft besloten, in verband met berichten uit Macedonië afkomstig, waar de Turksche bevolking het voorwerp zou zijn van verdrukking van de zijde der Grieksche autoriteiten, een beroep te doen op de tusschenkomst der groote Mogendheden. Voor het geval het beroep zonder uitwerking blijft, zal de Minister van Binnenlandsche Zaken maatregelen treffen van uitwijzing tegen voorname Grieken, die op het Turksch grondgebied verblijf houden.

DE SERVISCHE SKOEPTSJINA.

BELGRADO, 11 Oct. — De Skoeptsjina is tegen 14 November a. s. bijeengeroepen.

KONING ALFONSO NAAR BOEKAREST.

BOEKAREST, 11 Oct. — Van officieuse zijde wordt gemeld, dat het bezoek van Koning Alfonso aan het Roemeensche Hof aanstaande is, doch dat de datum nog niet is vastgesteld.

CHOLERA.

BELGRADO, 11 Oct. — Tot 7 dezer zijn 591 choleragevallen geconstateerd. Te Belgrado vertoonen zich cholera-verschijnselen bij 6 soldaten.

Beursberichten

Beurs van Weenen (R. O.)

SLOTKOERSEN	11 Oct.	10 Oct.	9 Oct.
4 pct. Kronenr. Mei/No. (in Kr.)	80 90	81.10	81 10
4 „ „ Jan. Juli („)	80 90	81.—	81.—
4 „ Goudrente („)	104 50	104.—	104 40
4 pCt. Bulgarije 1892 Hyp. Obl.	119.20	119 20	119.20
Aand. Orientbahn	840.—	840.—	847.—
4 pct. id. 1860 (in Kr.)	—.—	—.—	—.—
d°. 1864 (in Kr.)	—.—	—.—	—.—
5 pct. Aand. Cred. Anst. p. st. Kr.	625.—	625.—	625.—
4 „ Hong. Goudrente (in Kr.)	99 50	99.40	99.40
4 „ Hong. Papierr. not. (i. Kr.)	80.80	80.90	81.—
Turksche Tabaksactiën	361.—	357.—	358.—
5 pCt. Bank Actiën p. stuk Kr.	2074	2071	2075
Hong. Loten (in Kr.)	—.—	—.—	—.—
5 pct. Staatsspw. Aand. p. st. Kr.	695.—	696.—	696.—
Loten Stad Weenen p. stuk Kr.	—.—	—.—	—.—
4 pct. Theiss Loten (in Kronen)	—.—	—.—	—.—
Aandeelen Lombarden	121.70	127.50	127.20
Turksche Loten per stuk Kr.	230.20	—.—	230.20
Beursstemming	kalm	zwak	kalm
Wisselkoersen.			
Londen Chéque en K. Z.	24.10	24.10	24.10
Duitsche Bankpl. id. id.	117.90	117 90	118 90
Parijs en Fr. Bankpl.	95.40	95.40	95.40
Fransche 20 frankstukken	19.11	19.11	19.11
Zilveragio	—.—	—.—	—.—
Wissel Amsterdam Ch. en K.Z.	199.20	199.20	199.20
Plaatsdisconto	5⅞	5⅞	5⅞

Beurs van Hamburg (R. O.)

	Slotk. 11 Oct.	Slotk. 10 Oct.
Oostenrijk Pap. R. p. Mei	—.—	81.10
„ Zilver L. p. Juli	81.10	81.10
Rusland-Hamburg O. 5 pct.	106.—	106.—
Spanje Buitenl. 4 pct.	—.—	—.—
Wissel 3/m Londen	20.19	20.19
„ 3/m Amsterdam	168 90	168.85
Parijs zicht	80 91	80 88
„ 3/m	80.15	80.12
Disconto	4⅞	4⅞

Beurs van Londen (R. O.)

	11 Oct. 3 u.	10 Oct. 3 u.	9 Oct. 3 u.
4½ pct. Eng. Consols Aug.	72¾	72¾	72⅞
4 „ Argentinië 1900	81½	81½	82
4 „ Brazilië 1889	77	78	77
4 „ Japan	78¾	78¾	78¾
3½ „ Japan 1e Serie	90½	91	90¾
5 „ Mexico binnenl.	25	25	25
Aand. Peruv. Corp. gew.	8¾	9	9
„ pref.	48	49¼	49¼
3 pct. Portugal	62½	62½	62½
4 „ Rusland 1889 2e Serie	89	89½	89½
4 „ Spanje	89	89	89
4 „ Turken geünif.	86	86	86
3½ „ Urugay	68¾	68¾	68¾
5 „ Urugay	94	94	94
Aand. Atch. Top. gew.	96¼	96⅝	96⅝
d°. pref.	101½	102	102
Aand. Denver Rio gew.	18½	18½	18½
„ Erie gew.	28⅛	28¾	28⅞
„ Missouri	20⅞	20¾	20⅞
„ Ontario gew.	29	29	29½
„ Southern Pac.	91½	92¼	92
„ Southern Rail gew.	22	22⅜	22⅜
„ Union Pac. gew.	156½	157¾	158⅛
„ Wabash pref.	10¼	10¼	10½
„ U. S. Steel gew.	56⅞	57½	57
3 pct. Columbia	—	48	—
3 pct. Venezuela diplom. sch.	—	58	—
Plaatsdisconto	4⅞	4⅞	4⅝
Zilver (Baren)	28¼	28⅛	28⅛
Wissel Amsterdam Chèque	—	12.2	—
„ Amsterdam 3 maanden	—	12.5⅜	—
„ Parijs 3 maanden	—	25.54	—
„ Duitschland 3 maanden	—	20.73	—
„ Petersburg 3 maanden	—	24⅞	—

Beurs van Frankfort (R. O.)

SLOTKOERSEN	11 Oct.	10 Oct.	9 Oct.
4 pct. O. Kronenr. Febr.	—.—	—.—	—.—
„ „ „ Jan.	84.50	84 60	84.30
Oostenrijksche Bank-Actiën	148.50	148 60	148.50
„ Crediet-Actiën	199 50	198.50	199.—
Fransch-Oostenr. Spoorweg	151.—	151.20	151.70
Turksche Loten	154.—	154 60	154.40
4 pct. Hongaarsche Goudrente	83.40	83.60	83.60
4 „ Spanje	—.—	—.—	—.—
4 „ Russen 1880	—.—	88 20	88 30
4 „ Russen Binnenland 1889	—.—	—.—	—.—
Wissel: Parijs k. z.	89.90	89.90	89.87
„ Londen k. z.	20.42	20.42	20 42
„ Weenen k. z. in kr.	84.83	84.83	84.77
„ Amsterdam k. z.	168.97	168.95	168 92
Plaatsdisconto	4⅞	4⅞	4 15/16

Beurs van Parijs (R. O.)

SLOTKOERSEN.	11 Oct.	10 Oct.	8 Oct.
3 pct. Fr. Rente (slotk.)	88.12	87.92	88.12
4 „ Rusl. 1889 Cons.	91.75	91.67	91.80
4½ „ Rusl. 1909	99.40	99.25	99.40
3 „ Servië op levering	82.—	81.80	82.20
3 „ Spanje Buitenland	91.32	91.30	91.95
3 „ Portugal	—.—	—.—	—.—
3 „ Turkije (Unif.)	86 60	86.40	86.80
Aand. Banque Ottom.	634.—	634.—	638.—
Aand. Fr.-Oost. Spw.	—.—	—.—	—.—
Aand. Rio Tinto	1963	1958	1975
5 pct. Mexico Binnenl.	—.—	50 55	50.35
Turksche Loten	198 50	198 50	198 50
Wissel: Berlijn (kort)	123.57	123 56	123.62
„ Amsterdam (kort)	208 81	208.87	208.81
„ Londen (Chèque)	25.28½	25.28	25.28
Plaatsdisconto	3¾	3¾	3¾
Beursstemming	kalm	prsh.	prsh.

Beurs van Madrid (R. O.)

	10 Oct.	9 Oct.
Binnenl. Spanje	79.15	78.85

Beurs van Berlijn (R. O.)

SLOTKOERSEN.	11 Oct.	10 Oct.	9 Oct.
Wissel Amsterdam kort	168.85	168.80	168.80
„ „ 2 mnd.	167.30	—.—	—.—
„ Londen 8 dagen	20.43	20.42½	20.42½
„ „ 3 mnd.	20 20	20.20	20.20
„ Parijs kort	—.—	—.—	—.—
„ Petersburg 3 mnd.	—.—	—.—	—.—
„ Weenen 2 mnd.	—.—	—.—	—.—
Russ. Bankn. à 100 Rbl.	216 20	216 20	216 20
Plaatsdisconto	4¾	4¾	4¾
Duitsche Rijksleening	76.—	76 10	76.10
Pruisische Consols	76 10	81.—	76.10
4 pct. Oostenr. Krn. Jan./Juli	—.—	—.—	81.—
5 „ „ April/Oct.	—.—	84 70	—.—
4 „ Rusland 1880 cons.	88.30	8 .30	88.60
4 „ „ 1889 1e ser.	—.—	—.—	—.—
4 „ „ 1894 Binnenl.	—.—	—.—	—.—
4 „ Servië	79.10	79 20	79.—
4 „ Turkije Unif.	87.50	87 80	87.50
Aand. Warschau-Weenen (oude)	—.—	—.—	—.—
„ Disconto Gesellschaft	185.—	184 90	185.—
„ Duitsche Rijksbank	136 20	136.30	136.20
„ Gelsenkirchen	177 70	178.30	178.50
„ Laurahutte	167 40	167 70	168 40

Waarde Vreemd Geld.

„Maatstaf tot herleiding van de nominaal waarden der Buitenl Fondsen in Nederl. Courant, zooals vastgesteld volgens het reglement van de Vereen van den Effectenhandel'

Gulden Ind. Ct. = f	1.—	Duits. Reichsmark = f	0.60½
Oostenr. Florijn = -	1.—	Skandinav. Kroon = -	0.66
Id. Goud. Flor. = -	1.20	Finsche Mark = -	0.50
Id. Hong. Kroon = -	0.50	Portug. Milreis = -	2.70
Zuid-Duits. Fl. = -	1.—	Spaansche Piaster = -	2.50
Pond. Sterling = -	12.—	Id. Peseta = -	0.50
Zlv. of Cr. Roeb. = -	1.28	Argent. Pap. Peso = -	1.10
Frk. Lir. of Lei = -	0.50	Amerik. Dollar = -	2.50
Gouden Roebel = -	2.—	Mexic. Dollar = -	2.50
Pap. of Ass. Rbl. = -	0.36	Yen = -	1.25

Handelsberichten

ROTTERDAM, 11 Oct.

S p e c e r i j e n. — Dinsdag 14 Oct. komen te Rotterdam nog aan de markt 100 bn. Zwarte Lampong-peper.

K a t o e n. — De markt bleef deze week onder den invloed van oogstberichten, die, hoewel tegenstrijdig, toch meer in het voordeel van de bassiers luidden.

De aanvoeren in de Am. havens zijn groot, wat echter niet perse op grooten oogst duidt.

De noteeringen te Liverpool gingen regelmatig lager, doch zijn heden weder iets hooger en sluiten met een verlies van de 20 punten tegen verleden week.

De slotnoteeringen zijn:

October 725, Nov. Dec. 705, Jan. Febr. 705, April Mei 705; vorige week: 745, 726, 722 en 722; tegenover het vorig jaar: 605, 595, 598 en 601.

T i n. — De markt opende deze week in flauwe stemming, doch bij goede kooplust stegen de prijzen aanvankelijk circa f 1½. Daarna trad opnieuw een daling in en de markt sluit flauw. October f 112¼, Dec. f 111⅞, Febr. f 111⅝, verkoopers.

S u i k e r. — Na kalm te zijn geopend, verliep de markt deze week in allengs vaster wordende stemming. Oct.—Dec. werd achtereenvolgens met f 11¼, f 11⅜ en f 11 9/16 betaald. Het slot is iets kalmer en noteert men Oct.—Dec. f 11½ en Mei f 12⅛.

I n d i g o. — In 't land werden 13 kisten afgedaan.

H o r s prijshoudend, en in iets vastere stemming.

H e n n e p. — Donderdag, 16 dezer, komen in inschrijving: 183 pk. Java Cantala, 65 pk. Java Manilla en 30 pk. Java Sisal.

Beurs van New-York

New-York, 11 Oct.

De geldmarkt had heden een ruim aanzien.

De fondsenmarkt opende heden in flauwe stemming en op lagere koersen, vervolgens trad een daling in, waarna een gedeeltelijke verbetering intrad, die evenwel niet behouden bleef. Het slot was flauw.

In het geheel bestond de omzet heden uit 220.000 aandeelen.

Maandag zullen de beurzen en markten in de Vereenigde Staten gesloten blijven.

Men seint ons uit New-York (speciale dienst):

De fondsenmarkt opende in een flauwe stemming onder den indruk van verkoopen voor buitenlandsche rekening. Beginbeurs deed de contraminepartij heftige aanvallen op verschillende waarden, waardoor zwakke houders gedwongen werden te liquideeren. In het bijzonder lagen Canadians, Unions, Koperwaarden en Steels gedrukt. Ook in kolensporen en de shares der American Telephone and Telegraph Cy. kwam veel materiaal ter markt. Een feit van beteekenis was heden de bespreking van den toestand in Mexico, die door het optreden der revolutionnairen weder aanzienlijk ongunstiger is geworden. Ook het feit, dat de weekbladen Broadstreet en Dun zich meer gereserveerd uitlaten, droeg tot de ontstemming bij. Er doen zich echter verschillende teekenen voor, die er op wijzen, dat de baisse-engagementen een zoodanigen omvang hebben aangenomen, dat er niet veel voor noodig is om contramineurs tot dekkingen op groote schaal te dwingen.

De omzet bestond uit 220.000 shares, waarvan 40.000 Steels, 20.000 Unions, 40.000 Readings, 20.000 Amals., 8000 Canadians, 1000 Pennsylvania's, 2000 Northern Pacifics en 1000 Baltimores.

De bondsmarkt nam een onregelmatig verloop. Omzet D. 1 mill.

Heden werd bekend, dat procureur-generaal Reynolds voorbereidende maatregelen treft om de Southern Pacific tot verkoop van de Central Pacific te dwingen.

De Great Northern behaalde in het boekjaar 1912/13 een surplus van D. 4.282.000 tegen D. 3.303.000 in het voorafgaande boekjaar.

Het over het gewone aandeelenkapitaal behaalde winstpercentage bedroeg 11,69 pCt. (v. j. 10,31 pCt.).

Hoogste en laagste koersen:
Penn. 111⅜—111⅛.
Balt. 94—93¾.
Steels 55¼—54½.
Unions 151⅞—150⅝.
Read. 162—160¾.
Canad. 229⅞—228¾.

De verrekeningen der New-Yorksche clearinghouse banken toonen voor de afgeloopen week in vergelijking met de overeenkomstige week van het vorige jaar een vermeerdering van 7,9 pCt.

Definitieve cijfers van de Vereenigde New-Yorksche clearinghouse-banken.
(Inclusief de toegetreden trustmaatschappijen).

	4 Oct. '13. dollar.	11 Oct. '13. dollar.
Beleeningen	1.943.360.000	1.929.460.000
Kasmiddelen	407.850.000	406.850.000
Deposito's	1.784.920.000	1.760.920.000
Surplus	3.900.000	8.200.000

Gemiddelde cijfers der Vereen. Banken van New-Yorksche trustmaatschappijen niet aangesloten bij het clearinghouse:

	4 Oct. '13. dollar.	11 Oct. '13. dollar.
Beleeningen	551.510.000	552.310.000
Kasmiddelen	70.110.000	70.310.000
Deposito's	646.890.000	648.690.000

Slotkoersen.

	11 Oct.	10 Oct.	9 Oct.
Beleening on call	nom.	3¼ à 4	3⅞ à 4
Wissel Lond. Cable Transf.	4.86.05	4.86.15	4.86.10
„ Londen 60 d. zicht	4.81.40	4.81.50	4.81.50
„ Parijs zicht	5.20⅝	5.20	5.20⅝
„ Berlijn „	94 15/16	94 15/16	94 15/16
Zilver Staven	61¼	60⅞	60⅞
FONDSEN.			
2 pct. Oblig. Ver. Staten.	94¾	94¾	94¾
Atch. Top. & S. convert.	94	94	94¼
d°. gew. Aand.	93⅜	93¾	93¾
d°. Mortg.b. 4 pct.	93⅞	94⅛	93¾
d°. Pref. Aand.	98¾	98½	98⅞
Amer. Car and Foundry A.	42¼	43	43
Amer. Smelt. & Ref. Cy. g. A.	63⅛	64	64¼
Anaconda Copp. Cy.	34⅜	34⅝	35
Baltimore & Ohio Aand.	93¾	93¾	94
Bethl. Steel Corp. „	30½	29	30¾
Canadian Pacific „	228⅞	230	231¾
Chesap. & Ohio gew. „	56¼	56¾	57¼
Chic. & N. West. gew. „	128	128	128½
Chic. Milw. St. P. gew. „	101½	101¾	101⅜
Chic. Rock Isl. C. g w. „	13	13½	13⅜
Denv. & Rio Gr. gew. „	18	18	17¾
Erie Spoorweg „	27⅜	27¾	28⅜
Erie R. R. ... 1e pref. „	42½	43¼	43⅝
d°. Gem. Lien	72¼	72½	73
Great North. pref.	124	125¾	125¾
Illinois Central ..... Aand.	108	108¼	109
Kans. C. South. gew „	23⅝	24	23⅞
d° ..... pref. „	56½	56¾	57
Louisville & Nasv. „	132⅛	133⅛	133½
NR. Cy. of Mexicopr. „	34	34	34
d° ..... 2e pr. „	12½	12¾	13
Miss. Kans. & Texas „	19½	19¾	20
d°. 2e Hyp. Goudoblig.	74½	74½	77 §
Missouri Pacific ..... Aand.	28½	28¾	28¾
N.-Y. Centr & H. R. „	94¾	95	95⅛
N.Y. Ontario & West. „	27⅝	27⅜	28
Northern Pacific „	106⅞	1 8¼ §§	110¾
Norfolk & West. gew. Aand.	103	103¼	103¼
d° ..... pref. „	103	103	103
Pennsylvania „	111⅛	111⅜	111½
Philad & Reading „	160¾	162½	164
d° ..... 1e pref. „	84	84	84½
Texas Pacific ... gew. „	12½	12	12
Southern Pacific „	88½	89⅜	89⅝
d°. Railway ..... gew. „	21¼	21½	22
d° ..... pref. „	75½	76¼	77¼
Union Pacific ... gew. „	150⅜	152⅝	153¾
d°. convert. bonds	91½	91¾	91⅞
Wabash Spw. gew. Aand	3¾	3¾	3¾
d° ..... pref. „	9¼	9¼	9½
Amalg. Cop. ... gew. „	70⅞	72⅛	73⅞
U. Steel Corp. ... gew. „	54¾	55⅞	56⅛
d° ..... pref. „	105	105½	105¼
d° ..... 2e 5 pct. Oblig	100	100¼	100½
Intern. Merc. Marine pr. A.	14¼	14½	14¾
d°. common	3	3	3
American Beet Sugar gew.	23¼	23½	23½
American Can. gew.	34½	34¾	34⅝
United Cigar Co. gew.	43	43	42
Amer. Hide & Leather pref.	19½	19½	19½
Am. Teleph. Conv. O. 4 pct.	97	97	98
Interc. Cont. Rubber gew.	7	7½	7½
Int. Mer. Marine O. 4½ pct.	61	61	60
Pittsburg Coal gew.	19⅝	20½	20¼
Central Leather gew.	20½	20	20
Interborough Motr. pref.	57⅝	58¾	60½
d° ..... gew.	13¾	14⅜	14¾
Studebaker	21	21	21

§ laten. * nom. ** Ex rechten † cum div. §§ ex div. *** ex claim.

Montreal, 11 Oct. (R. O.

	11 Oct.	10 Oct.	9 Oct.
Dominion Steel gew. A.	43¾	44	44⅛

Vereenigde New-Yorksche Banken.

	Deze week Dollar.	Vorige week Dollar.
Beleen. en disc.	1.935.970.000	1.954.410.000
Specievoorraad en Legal tenders	406.990.000	411.350.000
Netto deposito's	1.770.190.000	1.794.030.000
Biljetten in omloop	44.750.000	44.850.000
Surplus reserve	6.730.000	5.600.000

Amerik. Goederenmarkten

New-York, 11 Oct.

LOCO-STEMMINGEN

Petroleum prijsh.; Reuzel idem; Tarwe traag; Mais kalm; Meel traag; Suiker idem; Koffie prijsh.; Tin nauw-prijsh.; IJzer kalm

	11 Oct.	10 Oct.	9 Oct.
Katoen.			
Middling Upland	13.70	13.70	13.70
Dagel. aanv. i/d. havens d. V. S.	62.000	85.000	65.000
d°. uitvoer n. Groot-Brittannië	18 000	29 000	28 000
d°. naar 't Vasteland	31.000	9.000	5.000
lev. deze maand	13.30	13.27	13.30
lev. 3 maanden	13 94	13.96	13.99
Petroleum.			
Geraf. in tanks	5.—	5.—	5.—
Ger. in kisten	11.—	11.—	11.—
Credit Balances	2.50	2.50	2.50
Standard White	8.70	8.70	8.70
Reuzel W. Steam	10.95	10 95	11.—
Suiker Muscovad	2.92	2.92	2.98
d°. 96 pct. Centrifug	3.42	3.42	3.48
Terpentijnolie	42½	42½	42½
Talk Prime City	6⅝	6⅝	6⅝
Meel Spr. Wheat clears	3.75 3.85	3.75à 3.85	3.75 3.85
Tarwe.			
Voorj. No. 1 Northern	95½	96.—	94½
Roode Winter	98½	98½	97½
lev. Oct.	—.—	—.—	—.—
lev. Dec.	95¼	95⅝	94⅞
lev. Mei †	98½	98¾	98.—
Mais.			
Western Loco	79¼	79¼	78.—
Lev Dec.	—.—	—.—	—.—
Mei	—.—	—.—	—.—
Koffie.			
Rio No 7 loco	11⅝	10⅞	10⅝
lev. a.s. maand	10.83	10.34	10.07
lev. per 3 maand	11.06	10.57	10.29
Tin Straits	40.— 40.40	40 — 40.40	40.50 40.60
Vracht. Graan naar Liverpool p. bush.	2¾	2¾	2¾
d°. naar Londen	2¾	2¾	2¾
d°. voor Katoen	30	30	30
d°. v. Petroleum n. het Ver. Kon. p. barr. gr. schepen	3/6—4/—	3/6—4/—	3/6—4/—
Staal Rails	1¼	1¼	1¼
Koper	15.20 —.—	15.20 —.—	15 62½ 16.37½
IJzer No. 2. North. Foundry	15.75 15.25	15.75 15 25	15.75 15.25

New-Orleans.

Katoen. Middl. in loco	13 9/16	13 9/16	13 9/16

Philadelphia.

Petroleum. S and. White	8.70	8.70	8.70

Savanah.

Terpentijnolie	39 39¼	39¼	39¼

* op aflading ** nominaal † laten

Financieel en Economisch Nieuws

AMSTERDAMSCHE BEURS van 11 Oct.

N a b e u r s k o e r s e n.

Steels 55¾—56—56
Amals 71¾
2e Pref. Mexican 13
Rocks 13 15/16

N i e t o f f. g e n. f o n d s e n.

Ondercert. Gec. Holl. Petrol. 230½—236 pCt.
Aand. Alg. Exploratie 25 pCt.
5 pCt. Amst. Scheepsverband 101 pCt.
Aand. Astra Romana 112 pCt.
Aand. Simau 289 pCt.
5 pCt. Vaderl. Bk. v. Belaste Waarden 100¼ percent.
Nieuwe Argent. Cedulas 90⅛ pCt.
7 pCt. Caja de Chile 48½—48¾ pCt.
Aand. Balata Suriname 90 pCt.
Amort.-bew. Soengey Raja f 34½, 35½, 35½ percent.
Aand. Amer. Rembang Petrol. 73½ pCt.
5 pCt. Vereen. Glasfabrieken Leerdam—Vlaardingen 97½ pCt.

V e r e e n. v/d. E f f e c t e n h. t e A'd a m.

Het bestuur bericht, dat uit de prijscourant komen te vervallen: de aandeelen, der Banque Auxiliare de La Bourse, te Brussel.

M ij n b o u w-M ij. K e t a h o e n.

De gedelegeerden voor Europa zonden telegraphisch het volgende bericht over Sept.: vermalen circa 2261 tonnen erts, geextraheerd circa 1234 tonnen sands en circa 780 tonnen slimes. Opbrengst door amalgamatie en uit de sands circa 506 onsen goud en circa 799 onsen zilver; opbrengst uit de slimes circa 45 onsen goud en circa 250 onsen zilver. Totaal circa 631 onsen goud en circa 1049 onsen zilver. Getaxeerde waarde f 33.000. Ertsreserve op 1 Oct. niet geseind. De gemiddelde essaywaarde bedroeg — dwt. goud.

M ij n b o u w-M ij. „A e q u a t o r".

Emittenten deelen mede, dat bij de directie van bovengenoemde Mijnbouw-Maatschappij telegraphisch bericht is ontvangen, dat de installatie op 29 September ll. in werking is gesteld en zeer goed loopt.

G o u d p r o d u c t i e v a n T r a n s v a a l.

De goudproductie van de Transvaalsche mijnen heeft in September 706.186 ons fijn bedragen, ter waarde van £ 2.999.686, tegen 728.096 ons ter waarde van £ 3.092.754 in Augustus.

A m e r. s p o o r w e g e n.

Blijkens het jongst verschenen nummer van de Financial Chronicle hebben de ontvangsten van 422 spoorwegen in de Vereenigde Staten in Augustus een bruto-vermeerdering ondergaan van 1.50 pCt. en een netto-vermindering van 9.25 pCt. In September stegen de bruto-ontvangsten van 44 spoorwegen 4.64 pCt.; in de 4e week van September de netto-ontvangsten van 34 spoorwegen 5.08 pCt.

M o s k o u W i n d a u R y b i n s k.

Juli 1913 Rbl. 2.711.473, tegen Rbl. 2.554.699. Sedert 1 Januari Rbl. 18.497.246, tegen Rbl. 16.945.938.

SPOORWEG-ONTVANGSTEN.

M i s s o u r i P a c i f i c.
1e week Oct. Bruto meer $ 79.000.

T e x a s & P a c i f i c.
1e week Oct. Bruto minder £ 18.000.

D e n v e r R i o G r a n d e.
1e week Oct. 537.900, meer 1100.

G r a n d T r u n k o f C a n a d a.
Week geëindigd 28 Sept. 1913: Grand Trunk proper vermeerdering £ 4188; Canada Atlantic vermindering £ 635; Grand Trunk Western vermeerdering £ 1644; Detroit vermeerdering £ 1003. Totale vermeerdering £ 6200.

TRAMWEG-ONTVANGSTEN.

S t o o m t r a m O l d a m b t—P e k e l a.
Sept. 1913 f 5813.38; dito 1912 f 7042.25.

B e t u w s c h e S t o o m t r a m-M ij.
September 1913. Personen- en goederenvervoer f 8082. Per dag-kilometer f 4.77 tegen f 4.70 in Sept. 1912.

Sedert 1 Januari 1913 per dag-kilometer f 4.49, tegen f 4.16 in 1912.

ADVERTENTIËN

De Heer en Mevrouw VAN DER FLIER—DE ZWAAN geven kennis van de geboorte van hun Zoon
HENDRIK ADRIAAN.
NIJMEGEN, 10 Oct. 1913. (20186)

Heden ontvingen wij telegrafisch bericht van het overlijden te Bandoeng van onze lieve Moeder, Grootmoeder, Zuster en Tante,
Mevrouw N. SOESMAN,
geb. VAN HEEL,
in den ouderdom van 56 jaar.
Namens allen:
B. HOEK, geb. SOESMAN.
Eenige en algemeene kennisgeving.
's-GRAVENHAGE, Juliana v. Stolbergpl. 4

Faillissement—J. F. BOGNETTEAU.

De Curator brengt ter kennis, dat de eenige door den EdelAchtbaren Heer Rechter-Commissaris goedgekeurde uitdeelingslijst heden door hem ter Griffie van de Arrondissements-Rechtbank te 's Gravenhage is gedeponeerd, om aldaar gedurende tien dagen ter kostelooze inzage van de schuldeischers te liggen.
De Curator:
Mr. J. NUHOUT VAN DER VEEN.

Dienstbode

GEVRAAGD 1 Nov. bij Dame alleen, goed kunnende koken en van goede getuigen voorzien.
Adres: **Koningsplein 6a.**

AU PAIR.

Dutch, good educated young lady presents herself as LADY COMPANION or to take care of one or two children by English or Dutch family in 's-Gravenhage.
Letters D., A. J. BINNENDIJK Jr., Bookseller, Leiden. (20189)

Mej. J. HUMME,
LEERARES in Solo- en Koorgezang.
ZANGCURSUS
voor dames en voor kinderen.
Inlichtingen Elandstr. 52.

KLEERMAKERIJ
E. STAAL
Lange Houtstraat 18 — Tel. 3535.

Gepantserde HUTKOFFERS

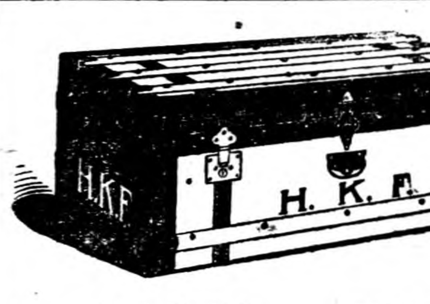
TE KOOP AANGEBODEN eenigszins beschadigde **HUTKOFFERS**
100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog voor f 9.50.
Adres: W. POPPINK, 143 Prins Hendrikstraat. (20289)

Oranje-Nassau-Hypotheekbank
Kettingstraat 16, 's-Gravenhage
heeft Gelden op 1e Hypotheek beschikbaar tegen gunstige voorwaarden.

Kennisgevingen voor
Ondertrouw, Verloving, Geboorte.
Boek- en Steendrukkerij.
Maison de Gravure, 7 Noordeinde 7.
Luxe postpapier in groote keuze.
Wapens, monogrammen, stempels.
Specialiteit VISITEKAARTEN.

HAAGSCHE KOFFERFABRIEK,
HOFLEVERANCIER.
PASSAGE 53-57 Den Haag Tel. 1597

MAIL- EN HUTKOFFERS
in alle afmetingen.
EIGEN FABRIKAAT. — MET GARANTIE.
AMSTERDAM Kalverstraat 14. | ROTTERDAM N. Blaak 98.

P. ABRAHAMSON,
Hofjuwelier, (17453)
VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56–58.
TELEFOON 2515. TELEFOON 40.
INKOOP tot de hoogste waarde van
Oudheden, Goud, Zilver en Diamant.
Atelier voor reparatiën.

C. J. BURBACH, fa. BOSMAN,
MOLENSTRAAT 50.
Dames- en Heerenkapper.
DAMESSALON 1ste Etage.
Aparte opgang.
VERVAARDIGEN VAN ALLE HAARWERKEN.

DAMES! Neemt goede nota van deze advertentie!
ZELDZAME GOEDEREN:
w.o. Velours Broché, Damassé Brillant, Velvets in ongeëvenaarde kwaliteiten, Tailor-made en Winterstoffen, Robes, Tuniques.
Effen Lister-peluche, Astrakan, geplette peluche voor mantels.
Voor de helft der gewone prijzen.
E. VAN DER HORST, Burgwal 8 vlak bij de Wagenstraat
Deze week zal het Magazijn alléén
MAANDAG, DINSDAG en WOENSDAG geopend zijn.

't Haagsch Modelhuis,
J. W. v. Ede v. d. Pals.
v. Galenstraat 6. — *Telephoon 1853*

Behangerij - Meubelfabriek - Stoffeerderij.
Specialiteit in **Engelsche** en Imitatie ANTIEKE MEUBELEN.
Woninginrichtingen in alle stijlen.

WIE HUWT
jonge onafhankelijke Russin met 140.000 mark bruidsgift in contanten? Slechts Heeren, ook Nederlanders die het ernstig meenen, gelieven hierop te reflecteeren. Fides, Berlijn, Elisabethstrasse 66. (18167)

Nieuw. **MANNEN**- Nieuw.
ZWAKTE, direct zekere hulp op iederen leeftijd a. PATENT INTRODUKTOR. Patent in alle landen. Geen medicijnen, pillen, of electriciteit. Verbluffende resultaten. Garantie. Indien geen resultaat, geld terug. **Prijs fl. 15.—** bij vooruitbetaling. Prospectus gratis. (15481)
Margonal Berlijn 704 S. W. 29.

H. S. VAN HASSELT
KLEERMAKER - NOORDEINDE 94
UITSLUITEND EERSTE KLAS ENGELSCHE STOFFEN
:: PELTERIJEN ::
ALLEEN-VERKOOP van **BURBERRYS** REGENDICHTE
:: JASSEN, MANTELS en SPORTKLEEDING ::

HOTEL „WITTEBRUG"
Iederen ZONDAG „namiddagthee" in de Hal. Muziek Krafft.

GEDRAGEN KLEEDING. Men geeft voor nette Heerencostuums van ƒ 7.50 tot ƒ 15.—, Demi-saisons en Winterjassen ƒ 5.— tot ƒ 10.—, Pantalons ƒ 2.50 tot ƒ 6.—. Zendt briefkaart aan G. DAVIDSON, *Ged. Gracht 261a, Den Haag*, en is ook per telefoon No. 6870 te ontbieden. (5086)

100ste Effectenveiling van Broekman's Effectenkantoor
op **DINSDAG 4 NOVEMBER 1913.**
Bijvoegingen worden gaarne ingewacht tot uiterlijk 21 October te zijnen kantore
HEERENGRACHT 444 — AMSTERDAM.

Vleugels-PHONOLA-Piano's

De „**PHONOLA**" beschikt over zooveel technische en muzikale hulpmiddelen, dat zelfs een leek in het pianospel binnen korten tijd in staat is, de **PHONOLA-piano** op hoogst **muzikale** wijze te bespelen.

De voetbeweging bij het **Phonolaspel** dient niet slechts alleen (zooals bij andere piano-speel-apparaten) om het mechanisch gedeelte in werking te stellen, doch is veel meer de overbrenger van het persoonlijk muzikaal gevoel van den **PHONOLA-speler.**

De aanslag door de **PHONOLA** op de Phonolapiano is geheel afhankelijk van de wijze van trappen en een der grootste piano-virtuosen, LEOPOLD GODOWSKI, heeft dit zeer juist onlangs in woorden uitgedrukt: **„wat de pianist met de vingers doet, verricht de Phonolaspeler met den voet".**

PHONOLA-ARTISTEN-ROLLEN geven den menschelijken aanslag volkomen weer en bevatten rhythmus, tempo en accentueering, zoodat het volgen van een z.g. tempo-lijn overbodig wordt en men zijne aandacht geheel aan de voordracht wijden kan

PHONOLA-PIANO'S van af **f 900.—.**
DAGELIJKS VAN 3—4½ UUR **PHONOLA-MATINÉE.**
Gratis toegankelijk voor belangstellenden.
AMSTERDAM Stadhouderskade 19/20 **Hupfeld's Filiaal** 'S-GRAVENHAGE = Kneuterdijk 20 =
DIRECTIE:
DUWAER & NAESSENS
Piano-, Phonola- en Muziekhandel.

St. Nicolaas in Indië.

PERRY & Co., 20 HOOGSTRAAT 13 PLEIN
verzoeken, met het oog op een **geregelde expeditie** der ST. NICOLAAS-ORDERS voor **Oost- en West-Indië**, beleefd **tijdige opgave** der bestellingen.
Zorgvuldige verpakking onder garantie voor gave overkomst.
RUIME KEUZE IN
▣ Practische en Luxe-Artikelen ▣

Gedragen Kleeding.
Men geeft voor nette **Heeren-Costumes** van ƒ 5.— tot ƒ 15.—, **Demi-Saisons** en **Winterjassen** van ƒ 3.— tot ƒ 10, **Pantalons** van ƒ 2.— tot ƒ 6.—. Adres:
Mej. de Wed. E. ALTER, 269a Gedempte Gracht 269a.
Laat zich dagelijks aan huis ontbieden. Ook naar buiten de stad.
Men lette s. v. p. goed op naam en adres. (19788)

TEL. 751. TEL. 771.
HAAGSCHE AUTO CENTRALE
Spui 185-187.
LUXE en TAXI AUTO's VERHURING.
vraag prijsopgave voor groote ritten
RUIME GARAGE 350 M².
Gelegenheid voor Stalling en Abonnement per maand tegen billijk tarief.

PLUS DE RIDES! PLUS DE BAJOUES! PLUS DE DOUBLE MENTON!
par le traitement de **l'Académie scientifique de Beauté.** (13586)
Tel. 6294. — la Haye — Stationsweg 72c.
Dir. LOUISE C. GIMBER diplômée à Paris
Face massage, manucure, Epilation par l'Electrolyse. **Spécialiste pour la culture des cheveux.**
Consultation de 2—4 heures.

Abonneert U op het Geïllustreerd Weekblad „BUITEN"
dat door alle dagbladen erkend werd te zijn het mooiste van alle hier te lande verschijnende geïllustreerde weekbladen.
Het Weekblad „**BUITEN**" bevat behalve de bekende mooie afbeeldingen over belangrijke onderwerpen en actualiteiten, van tijd tot tijd **groote, fraaie extra platen in kleuren of in gravure.**
Van 1 Juli jl. af wordt opgenomen de zeer spannende roman van GASTON LEROUX, ***De Zonnevrouw (L'Epouse du Soleil).***
Prijs per abonnement **f 6.50** per jaar, dat is slechts 12½ ct. per week. Als proef kan men een abonnement nemen voor het halfjaar van 1 Juli tot 31 December. Losse nummers verkrijgbaar bij de Kiosken en elders à 15 ct.
Men teekene in of kan proefnummers aanvragen bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgevers.
SCHELTEMA & HOLKEMA'S Boekhandel, Amsterd.

Schouwburgen, Concerten enz.

Gebouw voor K. en W.
N.V. Tooneelvereeniging
Directie HERMAN HEIJERMANS.
Maandag 13 Oct., 8 uur.
THERESE RAQUIN
Tooneelspel in 4 bedrijven van EMILE ZOLA.
Optreden van Mevrouw E. de Boer—van Rijk als **MADAME RAQUIN.**
Donderdag 16 October 8 u.
287e Opvoering van
Allerzielen

Nationale Bank
Mauritskade 9-13, 's-Gravenhage.
Volgestort Kapitaal f 1.350.000.—,
Reserve f 500.000.—.
NEEMT GELDEN à DEPOSITO:

met een dag opzegging	à 2½ %	met 3 maanden opzegging	à 3¼ %
met 10 dagen opzegging	„ 2¾ %	met 6 maanden opzegging	à 3½ %
met een maand opzegging	„ 3 %	met een jaar opzegging	à 4 %

4 pCt. TIENJARIGE SPAARKAS
met winstverdeeling.
STORTING f 2.50 PER MAAND.
Spaar in tijds, dan hebt gij in nood.
Voorwaarden van deelneming verkrijgbaar **Toussaintkade** hoek **Elandstraat.** (15812)

NATIONALE BORG-MAATSCHAPPIJ,
Amsterdam, Heerengracht 380-82.
Verzekert tegen **oneerlijkheid van personeel,** zoowel **individueel** als **collectief.**
Verzekert tegen **berooving.**
Verzekert tegen **bijstorting op niet volgefourneerde aandeelen.**
Verzekert tegen **Ongelukken** en **tegen wettelijke aansprakelijkheid.**
Stelt zich **borg** voor **financiëele transactiën,** enz. enz. (3842

VAN MARLE & DE SILLE
Ondernemers van publieke Verkoopingen en Taxateurs.
Kantoor Vlasmarkt 3-5, Verkooplokalen Notarishuis, Zwarte Hondstraat 2 en Gelderschekade 24 te **Rotterdam,** belasten zich met den publieken verkoop van **geheele** of **gedeeltelijke Inboedels.**
SNELLE AFREKENING. STRENGE DISCRETIE.

CLUBFAUTEUILS.
BUREAU MINISTRE
in alle prijzen.
N. V. voorheen
CORSMIT BROSSOIS & Cie
KORTE VOORHOUT 12a
Telefoon 811. Geopend 8—6 uur.

TELEFOON-ADRESSEN.

Advertentie-Bureaux
„HET VADERLAND" Parkstraat 25 . . . . Tel. 3118

Auto-Taxameterdienst
Firma M. OOSTMEYER (afdeeling Taxameterdienst), Casuariestraat 11 Tel. 237

Bloemenmagazijn
L. BEKKER, Groothertoginnelaan 113 hoek Valeriusstraat . . . Tel. 3860

Chemische Wasscherij
Afdeeling v/d. Stoomwasscherij KAREL ROOS. . . . . Tel. 2929

Inrichting voor Feestdiners, Soirées, Bals enz.
MAISON CONCORDIA, Alexanderplein 10 — TELEFOON 1527 —

Kon. Ned. Handenfabriek
FERD. VAN VLIET, Noordeinde 156/158 . . . . Tel. 3160

Nieuwzilver- en Nikkelwerken
A. SCHARENBERG, Hoogstraat 15 . . . . Tel. 2443

Orthopaedische Schoenmakerij
A. J. LINNEWEEVER, Westeinde 32a . . . . Tel. 5551

Rijwielhandelaren en Reparateurs
VAN 'T WOUT & KUBBE, Noordeinde 140b . . . Tel 3144, 2562

KOFFERS en TASSCHEN H. K. F.
Haagsche Kofferfabriek, PASSAGE 53/57, Tel. **1597.**

STEENDRUKKERIJ N.V. v/h. VAN DE VEN,
VAN BEUNINGENSTRAAT 110-118 ZONEGRENS LIJN 10, TELEFOON 1835 S.

Verkoophuis
(HET WARE) Groothertoginnelaan 105, (geopend van 10—4) . . Tel. 4134

Vleeschhouwerijen
J. C. KOK, Korte Poten 57 . . . . Tel. 281

Wasch- en Strijkinrichtingen
GEBRS. HEIJNEN, Witte Brug . . . Tel. Schev. 404

Voor deelneming aan deze rubriek wende men zich tot de Administratie van „HET VADERLAND", Parkstraat 25.

Ochtendblad. B.

Haagsche Monoloogjes

CXXIV.

Heden had ik 'n ontmoeting, welke zeker niet tot de alledaagsche behoort. Dat men in naar storm zweemend October-weer nog toeristen in onze straten treft, is op zichzelf al minder gewoon, maar het frappeert niet, zoo kort na het reisseizoen, waarin men honderden slaven van het roode boekje vindt, die u te hulp roepen als supplement van Baedeker. 't Gebeurt echter niet alle dagen, dat ze informeeren naar datgene, wat een Duitsche familie mij vroeg.

Ze stonden op het Plein en hielden mij aan. Hemeltje, dacht ik, nu zal je 't weer hebben! Ze moeten natuurlijk naar een antiekwinkel of zoo iets op de Plaats, en als ik hun uitleg, dat ze om daar te komen eerst door die poorten van het Binnenhof en dan door de Gevangenpoort moeten, zullen ze mij met mijn vier Thore zelf voor den grootsten Thor aanzien — wat mij al eens overkomen is.

Maar dat viel mee. Ze wilden enkel weten, hoe het gebouw heette, waarvoor ze stonden. 't Was de Witte, die, nu 't schaarsche vijgeblad der jonge boompjes aan 't vallen is, daar weer staat in haar architectonische naaktheid.

„Das ist die Weisze!" flapte ik er uit, verrast door de vraag, maar ik corrigeerde snel: „Der gröszte Bitterpalast der Niederlände".

Ze begrepen er natuurlijk geen steek van, maar er volgde toch een beleefd: „Ach so!" echter niet gevolgd door het gebruikelijke „sehr schön!" of „groszartig".

En toen begon ik met zelfbewust handgebaar te wijzen naar de Regeeringspaleizen rondom, en uit te leggen, niet verzuimend te vermelden, dat in Buitenlandsche Zaken bij gelegenheid ook „warmes Abendessen" te bekomen was. 't Bleek slechts matig te interesseeren, en ik stond al op 't punt, hen 't Binnenhof op te sturen of te dirigeeren naar lijn 8, richting Vredespaleis, toen de dame vroeg naar de straten, waar ze „die groszen Geschäfte" konden vinden. Verheugd wees ik hen de Lange Poten, met de aanbeveling, maar door te loopen tot aan de Passage. En waarachtig, ze gingen den aangewezen weg — wat een vreemdeling niet altijd doet, als je 't hem netjes hebt uitgelegd.

Zie zoo, dacht ik, nu krijg je tenminste eer van je werk. Nu krijgen ze vanzelf Centraal te zien en de Bonnetterie en een massa van onze mooie winkels, die er zijn mogen.

Ik vond die Duitschers heel verstandige lui. Ze kwamen waarschijnlijk van 't Binnenhof en hadden genoeg steen bewonderd, die ze à raison van een paar dubbeltjes voor Ansichten, thuis weer op hun gemak konden bekijken. De dame had natuurlijk voorgesteld (op z'n Duitsch dan): „Hè, laten wij nu wat winkeltjes gaan kijken, dat is veel gezelliger". En de heeren hadden dit voorstel krachtig ondersteund, wetende dat in winkelbuurten allicht ook café's zijn te vinden, en dat de Duitsche huisvrouw niet afkeerig is van een goed glas bier.

Alle harten bij je eigen! Zijn ook niet onze liefste en duurzaamste reisherinneringen die van leuke restaurants en gezellige zitjes? En smokkelen wij ook niet op onze reizen met de „bezienswaardigheden"? Wat drommel, evengoed als de argumenten zijn de prentbriefkaarten uitgevonden om er gebruik van te maken!

Van Engelschen en Amerikanen spreek ik nu niet, — maar andere Europeesche volken gaan evenals wij-zelf, toch ook voor hun plezier op reis.

Ik heb hooren gewagen van plannen, om aan de Van Karnebeekbron een serie monumenten vast te haken en van de Carnegielaan alzoo 'n soort steenen panopticum te maken, bescheiden concurrent van de Siegesallee. Bij de heerschende bustenmanie is er alle kans, dat die plannen binnen niet al te langen termijn kunnen verwezenlijkt worden.

Maar laat men dan zorgen — er is daar ruimte genoeg, in de buurt — voor een monumentaal café-restaurant, waar de wandelaar en de toerist wat kunnen bekomen van den schrik en wanneer de heroworship hun een congestie heeft bezorgd, iets kalmeerends kunnen krijgen. Wij Hollanders, anders goede zakenmenschen en niet onbedreven in 't exploiteeren van vreemdelingen, en toch, ondanks allen laster op dit punt, veel fatsoenlijker met onze spijzen dan vele anderen, zijn op dat stuk lang niet pienter genoeg.

Ik weet wel, dat Scheveningen altijd in den zomer de groote concurrent zal blijven van de stad, al was 't maar alleen door den geregelden Exodus van de gezamenlijke Hagenaars naar 't zeestrand. Maar de badgast wil, zoo hij niet behoort tot de dagjesmenschen (die overigens, als ze met hun tienen elk een dubbeltje verteren, óók een gulden waard zijn!) wil wel eens veranderingetje. Wat vindt hij, voor zijn retourtje Scheveningen—Den Haag, aan den binnenkant veel meer dan historische „merkwaardigheden", waaraan hij zich reeds elders beu heeft geslikt!

Wat is de Boschmuziek voor den vreemdeling, die niet toevallig een introductie voor de Tent kan krijgen. Hoe velen, die nà 't Huis ten Bosch te hebben bezocht en een beetje gegaapt naar Frederik Hendrik, die er net uitziet, of het hem verveelt, daar als een verkeersagent midden op de vlakte te staan, hoevelen zouden niet gaarne dan even verpoozen aan 't Boschhek, als ze maar een duidelijke aanwijzing hadden, dat ze daar in de nabijheid zoo'n fijne Gartenwirtschaft konden vinden?

Maar hoeveel Hagenaars vinden zelf het Bosch, d. w. z. niet den Leidschen weg, waarlangs fiets en auto razen, maar het echte Bosch, aan de vijvers, wanneer er niets te „doen" is. Wij zijn wel bijzonder gierig op onze schatten; in dat opzicht was de erflater, aan wien wij 't Museum Meermanno Westreenianum danken, een voorbeeld van een Hagenaar. Die verzameling werd in 't 3e kwartaal van dit jaar, dus in den reistijd, bezocht door — schrik niet! — 67 menschen, d. i. bij de twee kijkdagen per maand, ongeveer 2½ persoon per keer.

In datzelfde kwartaal werd de Gevangenpoort bezocht door 25.144 liefhebbers van griezeligheid of bewonderaars van de „gloire de nos aieux". Wij Hagenaars, die op alle zomersche zon- en feestdagen de queue's voor dat monument kunnen gadeslaan, weten 't best, wat voor soort belangstelling daar in 't spel is. Zou 't in 't belang van de volksontwikkeling geen weldaad zijn dat dit gebouw verdween om plaats te maken voor een verkeersweg, waarlangs die lieve buitenlui konden gaan, om 't werkelijke schoon van Den Haag te bezien? Ten behoeve van de opvoedende kracht, welke (te oordeelen naar de vele schoolkaravanen, die soms voor die poort des heils staan te wachten) kon vóór de slooping een opname van al het schoons worden gedaan voor de aanstaande Haagsche schoolbioscoop, die men zeker ook wel voor de lieve buitenlui zal openstellen.

Die schoolbioscoop opent nieuwe vergezichten in 't land der onbegrensde mogelijkheden dat Paedagogia heet.

Onbegrensd inderdaad. Ik kreeg juist dezer dagen een exemplaar in handen van de Haagsche „Schoolbode", waarin ik las, dat Den Haag nog tien jaar ten achter is bij Amsterdam, wijl daar de „onderwijzers geacht kunnen worden hun hoofden onder de knie te hebben". Dat komt hier pas over tien jaar. Dan kunnen de onderwijzers het zonder hoofd, en zijn dus deze functionnarissen overbodig... Geen gering buitenkansje voor de gemeentekas! Wie weet of tegen dien tijd niet een uitvinding is gedaan, die ook de hoofdelooze onderwijzers geheel of ten deele overcompleet maakt. De techniek gaat snel en is onbegrensd. Reeds nu is er in onze stad een leeraar die (blijkens advertentie) gelegenheid biedt aan leerlingen 1e, 2e en 3e klasse „om bij goeden wil een voldoend Kerstrapport te behalen". Die man schijnt in 't bezit van een geheim middel tegen de kwaal, welke velen ouders hoofdbreken kost. Mogelijk is 't een soort pomptoestel, aanvankelijk nog niet berekend op 4e klasse en eindexamen. Maar dat komt wel. De invoering van een Octrooiwet heeft 't inventief vermogen onzer natie aanmerkelijk verhoogd.

Er is (blijkens een in 't zelfde nummer van dezelfde krant ontmoete annonce) een andere Nederlander — waarschijnlijk stadgenoot — die zich noemt „Heer van autoritaire positie" en in relatie wenscht te komen met „advokaten-procureurs, die hunne practijk wenschen uit te breiden of te vestigen". Een pendant van den hond, die de laarzen der voorbijgangers vuil maakte om zijn meester den schoenpoetser aan werk te helpen.

Straks staat er een agent in piano's, gramofoons en andere slag-, raas- of blaasinstrumenten, die aanbiedt zenuwartsen aan patiënten te helpen. Je moet maar op 't idee komen!

ENFANT TERRIBLE.

VOOR DAMES

CXXXIII.

AFSCHEID AAN DE TENTOONSTELLING „DE VROUW 1813—1913"

In de afgeloopen week heb ik voor het laatst een bezoek gebracht aan de tentoonstelling „De Vrouw". Of laat mij liever zeggen aan de terreinen van de voormalige tentoonstelling. Het was een goede dag voor zulk een excursie. Een grauwe lucht, vol zware, dreigende wolken; een voortdurend neervallende motregen, die nu en dan verzwaarde tot een kletterende stortbui. Maar geen frissche windvlaag die plotseling de wolken uiteenjoeg, om een vroolijken zonnestraal door te laten, of een helder stukje blauw aan den hemel liet blootkomen, om onze stemming wat hoopvoller te maken. Een goede dag alzoo om iemand in de stemming te brengen die past aan een afscheid. En werkelijk was zóó mijn stemming toen ik de tram verliet, om op den thans modderigen weg het zoo welbekende eindje af te leggen naar Meerhuizen. Daar lag dan het eens zoo vroolijke, zonnige terrein. De flinke ingangspoort stond er nog, maar zonder wapperende vlaggen. Daar was ook nog de muziektent, maar zonder de musiceerende dames. De banken stonden er nog omheen, maar te midden van groote, diepe plassen. Zou de restauratie nog bestaan? Jawel, de restauratie stond er nog, maar zonder klok; waarom ook, nu men toch niet meer behoefde te worden gewaarschuwd voor een te lang toeven op het vroolijk plekje?

Geen vriendelijke winkeltjes meer op het terrein 1813, geen vroolijke uitstallingen langs het hoofdgebouw. Geen vlugge, voorkomende padvindstertjes meer, die elk oogenblik bereid zijn u een dienst te bewijzen. Geen bewaker meer bij de groote hal, om u onverbiddelijk het binnengaan met parapluie of parasol te beletten. Ge kondt uw regenscherm gerust meenemen in die verlaten zalen, waar niets meer sprak van de keurige netheid der vorige maanden, maar waar slechts teekenen waren van slooping en ontreddering. Alles was verdwenen, zelfs het zorgenstraatje met zijn ijverige, soms druk babbelende bewoonsters. Alleen stond daar nog in naargeestige eenzaamheid, te midden van afgebroken planken het telefoontoestel, nog tot gebruik gereed voor hen, die moesten deelnemen aan het slooperswerk.

Maar toch was nog niet alles verlatenheid en troosteloos verval. Uit de kamer voor de alleenwonende vrouw klonk druk gepraat. Daar waren de meubels verdwenen, maar er was zooveel te meer ruimte gekomen voor een groot aantal stoelen. En daar waren bijeen de dames van het hoofdbestuur en op hun gezichten was geen moedeloosheid te lezen, uit hunne stemmen klonk geen treurigheid. Als zoovele malen te voren waren zij daar bijeen, jongere en oudere vrouwen, om over de zaken te spreken van de tentoonstelling, die nu reeds zoovele maanden een groot deel van haar denken had in beslag genomen en een goed deel van haar liefde en toewijding had bezeten. En ondanks de verlatenheid van alles rondom, ondanks de triestheid van het naderend afscheid, heerschte daar een opgewekte toon van voldaanheid over het nagenoeg afgeloopen werk, voelde men daar nog den geest van samenwerking die allen gedurende zoovele maanden had bezield, prijkte daar nog op de bestuurstafel, evenals steeds wanneer men bijeen was, een ruiker fleurige bloemen, als symbool van het vrouwelijke dat de vrouw steeds bij blijft, óók al is zij bezig met maatschappelijk werk of al houdt ernstige studie hare gedachten gevangen.

En na afhandeling van de zaken vereenigde men zich nog eens voor het laatst in het rusthuis, om de eenvoudige, maar netjes en met zorg aangerichte koffietafel. En de gedachte drong zich daarbij ongetwijfeld aan velen op, hoe tijdens den duur der tentoonstelling dit rusthuis voor de vele employé's was geweest als een vriendelijk tehuis, waar men zich behagelijk kon neerzetten en zich kon verkwikken voor zeer weinig geld. En ieder offerde graag zijn penninkske in het gereedstaande busje, ten behoeve van het nuttige maatschappelijk werk, waarvan ook het rusthuis op de tentoonstelling een uitvloeisel was.

En eindelijk verliet men voor goed het gebouw, met een gevoel van weemoed over alles wat eens zoo fleurig daar bijeen stond, maar wat nu voor goed tot het verledene ging behooren. Maar daar buiten het leege gebouw, waar hamerslagen klonken in de holle ruimten, daar viel het oog op den mooien tuinaanleg, waaraan nog maar weinig was veranderd. Daar stonden nog de ontelbare bloemen, frisch en krachtig in hare heldere kleuren. En zij verjoegen de treurigheid, die er in ons hart was over het zoo pas genomen afscheid. Zij spraken van hoop op een vrucht dragen van het thans zoo goed als afgeloopen werk. En van zelf gingen de gedachten terug naar het innerlijke wat aan deze tentoonstelling eigen was, en dat niet kan verdwijnen, ook al zijn al de uiterlijke dingen gesloopt.

Opgewekter dan ik er kwam verliet ik het terrein aan den Amsteldijk. En op den terugtocht naar de stad overdacht ik, hoe door deze tentoonstelling veel goeds was tot stand gebracht, dat ongetwijfeld zal nawerken. Hoe zij aan de buitenwereld heeft getoond, dat ook de vrouw weet te werken, al is het dan buiten de muren van haar gezin; maar dat al dat werken toch in de eerste plaats ten doel heeft te verzorgen wat zorg en steun behoeft. Hoe in de eerste plaats de vrouw getrouw blijft aan hare aangeboren instincten, en zorgt voor kinderen, voor zieken, voor hulpbehoevenden, zooals zij deed door alle eeuwen heen, doch in beperkten kring. Thans wil zij dat werk uitoefenen op grooter schaal, zoodat meerderen er van zullen kunnen profiteeren. Dit onder de oogen te hebben gebracht van het groote publiek is zeker eene van de verdiensten van de tentoonstelling; hierdoor toch zal men niet langer aarzelen de vrouw in dat streven behulpzaam te zijn en haar den weg te banen die leidt tot meerdere zelfstandigheid en tot betere rechtspositie.

Maar ook zal deze tentoonstelling den vrouwen zelve geleerd hebben onderlinge waardeering. Eerbied voor het werk van anderen, ook al bestaat er verschil van meening over de wijze waarop dat werk wordt aangevat en ten uitvoer gelegd.

Met dergelijke bemoedigende gedachten behoeft men niet te treuren over datgene wat voorbij is. Ook het zaad door de tentoonstelling gestrooid, zal ontkiemen, en te zijner tijd vruchten dragen; op meer dan éene plaats vond het een welbereiden grond.

F.

Maatschappelijke en Hygiënische vragen

Contante betaling.

In den „Middenstandsbond" houdt de heer C. Koenraad een pleidooi tot de middenstanders om het crediet-systeem te laten varen en dat van contante betaling in hun zaak in te voeren.

In de eerste plaats omdat dit in het eigen belang is van den winkelier.

„Het moge waar zijn, — schrijft hij — dat gij een enkelen keer daardoor gemakkelijker verkoopt, daartegenover staat, dat gij uzelven veel zorg en kommer bespaart. Borgt gij, dan brengt gij misschien uzelf in moeilijkheid, of gij berekent een winst, die gij nooit geheel in den zak zult steken en die gij dus nimmer genieten zult. Gij draagt de zorg, gij verricht den arbeid en een ander geniet de voordeelen, welke gij u echter vaak hebt doen ontnemen door uw eigen schuld. Ik weet, gij kunt voor moeilijke gevallen komen te staan; gij wilt de kans op een goede winst niet gaarne u laten ontgaan; in uw hooger winstpercentage berekent gij reeds een risicopremie; gij maakt uzelf misschien nog wijs, dat gij een ander misschien nog een dienst bewijst; gij vreest mogelijk dat een ander dat buitenkansje zal te beurt vallen en toch, in negen van de tien gevallen draait gij uzelf een rad voor de oogen. Gij ziet in den nevel; gij omhult de werkelijkheid met een sluier, die voor uw kortziend oog ondoordringbaar is; gij meent uw eigen belangen te dienen, gij doet ten minste alsof; maar na ernstig nadenken moet gij tot de conclusie komen, dat gij op zijn minst genomen, lichtzinnig handelt en ondoordacht.

Is dan de middenstand nog zoo in zijn periode van eerste jeugd, van onbezonnenheid, van onervarenheid, mag ik wel zeggen, dat hij alleen door schade en schande wijs wil worden?

Hoe vaak wordt geborgd aan menschen, van wie men op zijn vingers kan natellen, dat zij nimmer zullen, ook niet kunnen betalen. De geringste tegenslag is bij velen reeds voldoende om de betaling onmogelijk te maken; gij kweekt dan een langzame maar zekere onverschilligheid; zij gewennen zich en harden zich in een toestand, die u nog steeds zorg baart, maar waarom zij zich niet meer bekommeren. Wanneer gij alleen contant levert, dan bespaart gij u veel zorg en ongemakken en gij voorkomt, dat anderen zich noodeloos in schulden steken door uwe medewerking, zich een weelde permitteeren, die zij zich niet veroorloven mogen en zonder u zich niet veroorloven kunnen.

Als eenling staat gij zwak in deze zaak; wat gij vermijdt, wat gij voorkomt, wordt misschien door uw vakgenoot in de hand gewerkt; waar gij een kwaad bezweert, staat uw vakbroeder gereed, dat kwaad te koesteren en te streelen. Daarom moet gij in vereeniging tot stand brengen, wat individueel niet mogelijk blijkt. De kracht der collectiviteit kan zich doen gevoelen, wanneer zij georganiseerd is.

Door gezamenlijk de gereede betaling te propageeren, handelt gij in uw welbegrepen eigenbelang en gij helpt krachtig mede aan de opvoeding van het groote publiek, dat moet doordrongen worden van de hoogstaande idee, dat men slechts verteren zal, wat eerst verdiend is; en zijn beurs noch zijn geweten bezwaren zal met datgene wat die beurs niet verdragen kan en een goede opvoeding niet verdragen wil. Wanneer gij trouw blijft aan de onvolprezen leuze „Eendracht maakt macht", dan kunt gij er zeker van zijn, dat gij een zegen zijt voor den middenstand en tevens voor de bevolking uwer omgeving en wanneer gij medezingt in het groote koor van den Middenstandsbond, dan werkt gij mede aan de opvoeding en dus aan het heil van het Nederlandsche volk.

Is gesteriliseerde melk gevaarlijk?

Dr. Tödtmann wijst er in de Münch. Med. Wochenschr. op, dat gesteriliseerde melk gevaarlijk kan zijn. Het Pharmaceutisch Instituut van de Universiteit te Greifswald heeft lången tijd proefnemingen op dit gebied gedaan, en de directie heeft kunnen vaststellen, dat de gebruikelijke glazen flesschen bij het koken aan de melk een hoeveelheid kiezelzuur afstaan, voldoende, om de gezondheid van een jong kind in gevaar te brengen. Bij dure glassoorten is de hoeveelheid kiezelzuur echter belangrijk minder. Kookt men de flesschen eerst uit, dan behoeft men zich evenwel niet ongerust te maken. Maar... door de concurrentie is dit niet altijd mogelijk, schrijft Vox Med.

De zg. „Yoghurt-plant".

In onze vorige kroniek hebben wij weergegeven wat dr. Stärke in het Ned. T. v. G. schreef over het te Amsterdam op zoo geheimzinnige wijze voortwoekerende Yoghurtplantje. In hetzelfde tijdschrift schrijft thans P. Plantenga, uit Kortenhoef:

Met veel genoegen las ik het ingezonden stukje van collega Stärke. Ook in mijn nederig dorpje groeit en bloeit deze plant als wijlen de beroemde paradijs-boom en ook hier zijn het weer in het bijzonder de vrouwen, die van de vruchten snoepen. Ik zou dit niet het vermelden waard gevonden hebben, ware het niet dat ik een dezer dagen geroepen was bij een patiënte lijdende aan een hevig enteritis ten gevolge van het gebruiken van de zelfbereide zoogenaamde yoghurt. Ook ik heb toen volgens het bekende recept wat van deze zure stof bereid en er een weinig van gegeten. Behalve dat de smaak verre van lekker is en zeer weinig overeenkomt met die van de werkelijk zeer smakelijke echte yoghurt, moest ik mijn nieuwsgierigheid boeten met een heftige diarrhoe. Of dit nu kwam, omdat de plant, ondanks haar welig groeien, toch niet meer deugde, of dat er een andere oorzaak in het spel was, weet ik niet; dat het geval er op wijst, dat men voorzichtig moet zijn met dit product, is, dunkt mij, duidelijk genoeg.

Een theater voor vrouwen.

Een merkwaardige poging om voor de vrouwenbeweging propaganda te maken heeft men, bericht „de Vrouw in de 20e eeuw", in Londen ondernomen.

Met October heeft een t h e a t e r v a n v r o u w e n haar speelseizoen geopend, voorloopig voor korten tijd. Lady Forbes-Robertson, de eigenares van het Drury Lane Theatre, heeft voor dit doel het Court Theatre gepacht en dit vrouwentooneel den naam van „Cooperative Feminist Theatre" gegeven. Het doel is in volkomen artistieke voorstellingen tooneelwerken te doen opvoeren, waarin de wantoestanden ten opzichte van de plaats der vrouw in de gemeenschap aan het licht worden gebracht. Als eerste stukken heeft men genomen: Björnsons „Handschuh", „La Femme Seule" van Brieux en een werk van Elisabeth Robins, dat getiteld is „Het kiesrecht voor de Vrouwen". De Bond, die de uitvoering van dit plan op zich heeft genomen, wil de tooneelkunst in dienst der vrouwenzaak stellen, door de toeschouwers tot nadenken aan te sporen en alzoo te overtuigen. Bij den Bond zijn tot nu toe 700 Engelsche tooneelspelers en tooneelspeelsters aangesloten. De eerste week van het Londensche speelseizoen van het vrouwentheater dient als proeftijd; wanneer deze poging succes heeft, dan zullen later ook op grooteren schaal gastvoorstellingen in de provinciesteden ondernomen worden.

De vertaling in het Engelsch van het stuk van Brieux heeft Mw. Bernard Shaw op zich genomen.

De lof van Rotterdam's haven.

Van de vele vreemdelingen, die dezen zomer ons land bezochten, mochten wij veel vleiends over ons land hooren, maar het Amerikaansche technische weekblad Manufacturers Record, steekt Rotterdam en haar haven in de lucht op een wijze, die elk rechtgeaard Hollander van dankbaren trots vervullen moet.

Het artikel in het genoemde weekblad is van Albert Phenis en getiteld: „Restoring River Navigation. Requirements for vitalizing the vast possibilities of interior waterways".

De schrijver heeft zich deze vraag gesteld: Zullen de rivieren er in slagen hun belangrijke rol van voorheen te herwinnen? Of zou haar roem uit oude dagen voorgoed vervlogen zijn?

Het zien van Rotterdam doet hem het eerste deel met een overtuigend „ja" beantwoorden.

Te Rotterdam, schrijft hij, was het noodig een nieuwen zeeweg tusschen de stad en de Noordzee te graven en de haven uit te diepen, opdat de schepen van den grootsten tonneninhoud zouden kunnen binnenkomen.

De Maas werd even dieper gemaakt met het doel alle rivierschepen in staat te stellen, den Rijn en andere waterwegen op te varen. Bovendien, en dit is van allereerst belang, werden machtige drijvende kranen gebouwd, zoodat de koopwaren binnen den kortst mogelijken tijd kunnen in- en uitgeladen worden. De booten, bestemd voor den dienst der binnenwateren, ondergingen dezelfde wetenschappelijke ontwikkeling en alle, zeer ingewikkelde vraagstukken van handel en verkeer werden door de Hollanders met zoo'n handigheid opgelost, dat Rotterdam binnen weinige jaren van de betrekkelijk minderwaardige haven die het was een der belangrijkste van Europa is geworden.

Verleden jaar streefde het Antwerpen voorbij en dit jaar heeft het met Hamburg den strijd om eerste haven van het vasteland aangebonden.

Na de bekende cijfers van Rotterdam's buitenlandschen handel in 1912 en '13 (over 32 weken) te hebben opgenoemd, komt schrijver op Rotterdam's binnenlandsche scheepvaart.

Een onlangs door het Internationaal Scheepvaartcongres gepubliceerde kaart, toont ons, schrijft hij, dat Rotterdam, wat binnenlandschen scheepvaart aangaat, al de havens van het Westen zoo ver achter zich laat, dat het werkelijk een afzonderlijke plaats inneemt.

Holland is geen industrieel land, maar vanwaar komen dan al die waren en waarheen gaan zij? Hoe vreemd het ook schijne, al deze goederen worden door Duitschland gemonipuleerd. Maar waarom geeft dit land er dan de voorkeur niet aan, deze goederen eerst in Bremen en Hamburg te ontvangen en ze daarna per spoor naar hun plaatsen van bestemming te laten brengen? Dit komt niet door Rotterdam's begunstigde ligging boven den Rijn, maar enkel en alleen, omdat de Hollanders de binnenlandschen scheepvaart hebben begrepen en meest verschillende vraagstukken opgelost.

Ten einde nu te weten te komen, hoe Amerika ook zoo'n ontwikkeling zou kunnen verkrijgen, wendde de schrijver zich tot den heer John H. Bernard, vice-president en „general manager" van de „Alabama and New Orleans Transportation Co." De heer Bernard, van oorsprong Hollander, ontving zijn opleiding in Europa. Op zijn raad heeft men een aantal motor-lichters in de Zuidelijke wateren van de Vereenigde Staten gebracht. Zij hebben 1000 ton inhoud en kosten 30.000 dollar het stuk. Al deze schepen zullen in het algemeen handelsverkeer gebracht worden en allereerst gebruikt voor het kolenvervoer tusschen het bekken van Warrior (Alabama), Nieuw Orleans en andere havens; op de terugreis zullen zij allerlei ladingen innemen. Bij de reeds verrichte proefvaarten voldeden de schepen uitmuntend.

Na in den breede gesproken te hebben over de kolossale vorderingen der Hollanders in zake den binnenscheepvaart en vooral over Rotterdam, zeide de heer Bernard nog tot zijn ondervrager, den heer Phenis:

Gij bezit hier een rivier, de Mississipi, nog grooter en regelmatiger, die de juistheid van mijn theorie bewijst, n.l. dat het veel meer in de wijze, waarop het probleem van den binnenlandschen scheepvaart werd opgelost door de rivier zelf, die de welvaart van een land verzekert. Alle binnenlandsche goed georganiseerde scheepvaart moet de volgende drie levensvoorwaarden vervullen: zij moet allereerst beschikken over het noodige materiaal voor het verzekeren van den transport over binnenlandsche waterwegen; ten tweede moet zij zoo zijn toegerust, dat zij de koopwaren der schepen in kleinere booten kan overbrengen en eindelijk moet zij „terminal facilities" aanbieden d. w. z. niet alleen de kaden maar al wat er bij behoort: mechanische werktuigen voor laden, lossen enz. Deze drie voorwaarden zijn in Holland zoo volkomen en met zoo'n goeden uitslag vervuld, dat het noodig is geworden de spoorwegen tegen de rivier-transportmaatschappijen te beschermen, terwijl zich juist in Amerika het omgekeerde voordoet.

Toen kolonel Goethals, besloot de heer

FEUILLETON

DE KLEINE OLIFANT.

UIT HET DUITSCH

VAN

ELISABETH JOEST.

(Uit Der Weltspiegel)

Ik leerde ongeveer twee jaar geleden een kleinen olifant kennen. Het was in den salon van een voorname dame. Ze vierde haar verjaardag. De vrienden kwamen met bloemen in de armen en een schertsend, weinig oprecht gemeend woord op de lippen. De chrysanten vulden de kamer met een vreemden geur. De kleine olifant stond op een zwarten vleugel en zweeg. Hij viel me dadelijk op, omdat hij een treurigen, apathischen indruk maakte.

't Diner was schitterend, de wijnen waren keurig. Het gesprek was zeer levendig. Het gelach klonk gedempt als uit een grot. De bloemen waren van een bijzondere schoonheid. IJs werd rondgestuurd, een ovale schaal met p e t i t s f o u r s volgde.

Men ging in een andere kamer om een portret te bekijken. Toen wilde men naar den tuin achter de villa, die vol schaduwen was. Ik weet niet meer hoe het kwam. Ik ging niet mee naar het portret, noch naar den tuin. Ik zat in een buitengewoon fijnen stoel. Een behaaglijke wanorde was om me heen. Een zilveren lepel lag op het tapijt, een lange, zijden handschoen over een blauwe vaas. Toen viel mijn oog op den vleugel. Het was een blik zonder bedoeling. De kleine olifant echter trok dezen blik naar zich toe en dwong mij door een onweerstaanbare macht dichterbij te komen.

Toen ik vlak voor het zwarte instrument stond hief hij zijn zeer schoon gesneden snuit op, drukte zich vast op het gouden voetstuk en vertelde mij zijn korte geschiedenis:

Hij was nog niet lang in Duitschland. Hij had een reis over veel water gemaakt. Men had hem in een kleine, rood-zijden kajuit gebracht, die precies zijn vorm had. Hij was echt Indisch werk.

Op een dag was een heer gekomen. Mister Davids nam hem uit het uitstalraam. Hij had een wit papier hooren kraken, dat om zijn étui werd gewikkeld. Toen bracht hij een nacht in het hotel door.

De morgen brak aan met een milden regen. Hij had op een kleinen rooktafel gewacht. In de nabijgelegen kamer zag hij opeens het staal van een scheermes oplichten. Niet lang daarna was de heer aangekleed naar hem toegekomen. Hij rook een geur van eau de cologne, die hem bedwelmde. Daarna was hij plotseling voor een vreemd huis gekomen en de heer stapte uit.

De vrouw in het vreemde huis was een uiterst interessante verschijning. Haar morgenkleed scheen uit kanten te zijn gemaakt. Ze had den heer lachend en onderzoekend aangekeken; toen had hij haar gekust en haar het ingepakte étui in de hand gestopt. Met een zacht gekraak viel het papier op den grond.

Het donkerroode étui sprong open en nu lag de kleine olifant voor het eerst in een koele, bleeke vrouwenhand. Dat was een bijzondere smart geweest.

Met een snellen, geroutineerden blik keek ze in de kamer rond, trok nerveus aan de onderlip en plaatste hem ten slotte op een kleine, lichte schrijftafel. Hij was zeer melancholiek geworden; vooral, toen de heer hem nog eenmaal zwijgend had aangekeken, voor hij met de vrouw de kamer verliet.

Hij had daar op haar schrijftafel gestaan en op haar gewacht. In den laten avond ws ze ook inderdaad naar hem toegekomen. Ze had hem nauwkeurig bekeken. Hij was heel stil geweest van vreugde over haar belangstelling. Niet eens had hij haar in het gelaat durven zien. Toen had hij echter plotseling een geluid gehoord: schuw had hij naar haar gekeken; haar gezicht was vertrokken, akelig en leelijk.

Ze had al dien tijd naar een merk bij hem gezocht, dat zijn echtheid bewees en toen ze niets ontdekte, gooide ze hem boos en kwaadaardig op zijn plaats terug. Dat gaf hem rust. En toch had hij zich makkelijk kunnen verdedigen. Men had hem geen stempel in het lijf gedrukt, omdat men hem niet beschadigen wilde, maar een klein document in het étui gelegd.

Hij herinnerde zich nog zeer goed door hoeveel bewonderende handen hij gegaan was.

Den volgenden dag kwam de heer terug.

De kleine olifant hoorde met een gevoel van vreugde zijn kalme, innige stem in de gang.

Hij hoorde ook de stem der vrouw; ze lachte luid en schril.

In de kamer werd een licht opgestoken. Bevende schaduwen dwaalden over de Japansche theekopjes. Ze gaf den man met spitse vingers het suikervaasje, het kannetje met melk. Hij echter werd steeds stiller en keek voortdurend in haar vroolijk beweeglijk gezicht, alsof hij iets zocht. Toen was hij langzaam en met zware stappen de deur uitgeloopen. De tuindeur sloeg dicht.

De kleine olifant zou zijn klein, gouden, treurig leven er voor gegeven hebben om met dezen ontgoochelden man te mogen meegaan. Hij had hem in dien korten tijd lief gekregen. Hij was zelfs meer van hem gaan houden dan van zijn voorname plaats in mister Davids uitstalraam. Nu was hij vergeten en troosteloos op de schrijftafel achter gelaten.

Niemand bekommerde zich om hem. Moeder zalig alleen was hij gebleven, alleen de plumeau, die stipt iederen morgen over hem heen had gekwispeld was de eenige afwisseling in zijn stil bestaan. Met de chrysanten vriendschap te sluiten had hij beneden zijn waardigheid gevonden. Ze bezaten slechts een vergankelijk recht op haar exotische afkomst. Hij daarentegen had een blijvend. Dat was veel, veel zwaarder te dragen.

Op een morgen kwam de vrouw in groot toilet naar hem toe. Ze ging in den ronden schrijftafelstoel zitten. Hij wierp haar een klein, vriendelijk licht op de snel-schrijvende hand, maar ze lette er niet op. Toen had ze de telefoon van den zwarten standaard genomen en aan haar fijn, wit oor gezet. Ze wilde iemand hebben om een boodschap te doen, maar dadelijk...... Nerveus had ze op den man gewacht. Het scheen haar veel waard te zijn, dat de brief vlug aan zijn adres bezorgd werd. Steeds ongeduldig keek ze naar de klok.

Na tien minuten werd gebeld. Een rondgelivreide, bleeke man kwam haastig de kamer in en nam den brief in ontvangst. Ze was in haar zilver-grijze japon de kamer uitgeloopen. Een aangename parfum bleef achter.

Het gesnor van een automobiel had hem opgeschrikt. Een nieuwe, onbekende mannelijke stem klonk plotseling luid en gebiedend in de Kamer. Door de openstaande deur kon hij in de vestibule kijken. Hij had twee opgeheven, blanke armen gezien, die zich om den hals van den man sloegen en hem dieper in het oog keken. Daarna klonken glazen en dunne borden met een melodieuzen klank. Zware zijden gordijnen werden over de stoffige tulle gordijnen geschoven. Het spreken werd tot fluisteren, het fluisteren tot verliefd zwijgen.

Na uren was ze met den vreemden man door zijn kamer gekomen. Haar stap was vroolijk, haar gezicht bleek en vermetel, De man keek haar lachend en sarcastisch in de oogen.

De kleine olifant voelde, dat een kochtige, witte hand hem aanpakte. Hij lag levenloos op het kleine vlak. Toen nam plotseling de vrouw het geschenk van den ander en wierp den olifant toornig op het kleed. En de man had haar streelend omvat en uit de kamer geleid.

's Morgens lag de olifant nog altijd op den grond. Toen had het meisje hem gevonden en besluiteloos op den zwarten vleugel geplaatst. Daar stond hij nu en treurde om zijn verknoeid leven. Vergeten, veracht versmaad. Dezen toestand kon hij niet langer meer verdragen.

Toen nam ik zonder een enkel gewetensbezwaar den kleinen olifant van den vleugel en stak hem in mijn zak.

Bernard, in Europa de meest moderne rivierverkeersmiddelen voor kolen en andere waren bestudeerde, kwam hij tot het besluit, dat de te Rotterdam gebruikte lichters de voordeeligste en de meest practische waren. De Rotterdamsche graan-elevators genieten op het oogenblik een wereldreputatie!

Het is een genot zulke dingen uit vreemden mond te vernemen. Gelukkig, dat onze wakkere Rotterdammers er geen mannen naar zijn, om op de lauweren te gaan inslapen, want anders zou het overbrieven van al dien lof gevaarlijk kunnen worden.

De collectieve arbeidsovereenkomsten in Nederland.

In de dezer dagen verschenen 9e aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek komt o. m. het eerste gedeelte van een artikel over de collectieve arbeidsovereenkomsten in Nederland voor.

In de inleiding wordt gewezen op verschillende, een zeer uitgebreide correspondentie en daardoor groote vertraging meebrengende, moeilijkheden, die zich bij de verzameling en de bewerking van het materiaal voordeden en die ten gevolge hadden dat dit overzicht veel later gepubliceerd wordt dan aanvankelijk het plan was. Bovendien wordt opgemerkt dat de cijfers die thans gegeven worden voor de aantallen arbeiders en werkgevers, die onder de bepalingen der collectieve arbeidsovereenkomsten vallen slechts als bij benadering juist mogen worden aangemerkt. De indruk werd gevestigd dat de contracteerende partijen zelf dikwijls niet bij benadering wisten over hoeveel werkgevers en arbeiders zich de werking der collectieve arbeidsovereenkomst uitstrekte. Ook was niet altijd even gemakkelijk, uit te maken of een regeling, waaromtrent overeenstemming was verkregen, tusschen werkgevers en arbeiders inderdaad een collectieve arbeidsovereenkomst was. Partijen hadden zich niet steeds een heldere voorstelling gmaakt van haar handelingen, zoodat het voorkwam, dat een regeling, die door het Bureau als collectieve arbeidsovereenkomst was aangemerkt, door partijen niet als zoodanig werd beschouwd. Als criterium in deze en dergelijke gevallen werd aangenomen de definitie, die het tweede lid van artikel 1637n B. W. van het begrip collectieve arbeidsovereenkomst geeft. Alleen in zooverre werd van deze begripsbepaling afgeweken, dat ook indien de vereeniging(en) geen rechtspersoonlijkheid bezat(en), de regeling toch als een collectieve arbeidsovereenkomst is beschouwd, omdat bij het ingestelde onderzoek de sociaal-economische beteekenis van het instituut der collectieve arbeidsovereenkomst voorop behoorde te staan.

In verband met het aangenomen beginsel om zooveel mogelijk vast te houden aan de definitie van artikel 1637n B. W., zijn niet als collectieve arbeidsovereenkomsten beschouwd regelingen, al dan niet naar aanleiding van een werkstaking of uitsluiting, opgesteld door Kamers van Arbeid of verzoeningsraden, indien partijen ze zonder meer stilzwijgend aanvaard hebben of er zich bij hebben neergelegd. Alléén indien partijen zulk een regeling onderteekend hebben, is zij als collectieve arbeidsovereenkomst aangemerkt.

Evenmin zijn als collectieve arbeidsovereenkomsten beschouwd door vakvereenigingen opgestelde regelingen omtrent arbeidsvoorwaarden, op welker invoering bij de verschillende werkgevers werd aangedrongen en die na verloop van tijd als algemeen geldend konden worden beschouwd. Mondelinge contracten zijn niet opgenomen.

In de thans verschenen aflevering van het Maandschrift wordt een overzicht gegeven van de op 1 Januari 1911 van kracht zijnde collectieve arbeidsovereenkomsten.

Indien niet van alle contracten opgaven werden ontvangen omtrent het aantal daardoor gebonden werkgevers en arbeiders, is telkens achter het aantal dezer werkgevers en arbeiders () vermeld, van hoeveel contracten deze cijfers bekend waren.

Er bestonden op 1 Januari 1911 48 contracten met 1 werkgever, onder welker bepalingen plm. 2605 (46 contracten) arbeiders (plm. 2133 mannen en plm. 472 vrouwen) vielen. 11 contracten golden voor méér werkgevers. Onder de bepalingen dezer contracten vielen 99 werkgevers en plm. 1768 arbeiders (plm. 1766 mannen en 2 vrouwen). Met één of meer patroonsorganisaties waren 22 contracten gesloten, die voor plm. 972 (16) werkgevers en plm. 18629 (18) arbeiders (plm. 16.879 mannen en plm. 1750 vrouwen) golden.

In totaal bestonden derhalve op 1 Januari 1911 81 collectieve arbeidsovereenkomsten, geldende voor plm. 1119 (75) werkgevers en plm. 23.002 (75) arbeiders (plm. 20.778 mannen en plm. 2224 vrouwen).

Bij beschouwing van het aantal arbeiders houde men in het oog dat het collectief contract in de diamantindustrie te Amsterdam voor plm. 10.200 arbeiders gold. Zondert men dit contract uit, dan waren op 1 Januari 1911 door 80 contracten plm. 899 (74) werkgevers met slechts 12.802 (74) arbeiders (plm. 12.178 mannen en plm. 624 vrouwen) gebonden.

Meer dan de helft der contracten, nl. 46, is gesloten in Noord-Holland. Dit hooge aantal wordt veroorzaakt doordat in Amsterdam vele en belangrijke contracten zijn afgesloten, nl. 43 met plm. 667 (42) werkgevers en plm. 16.512 (42) arbeiders.

Van collectieve arbeidscontracten in de provincies Zeeland, Utrecht en Drente kreeg het Bureau geen kennis.

Als gemeenten waar op 1 Januari 1911 meer dan één collectief contract van kracht was, mogen genoemd worden: Amsterdam met 43 contracten, Rotterdam met 5, 's-Gravenhage met 4, Oss, Arnhem, Zwolle en Groningen elk met 2.

Ingezonden Mededeelingen

BETREFFENDE

Commercieele en Industrieele belangen

(onder verantwoordelijkheid van den inzender).

Prijs per regel 50 cents.

GEMEENTEZAKEN

Schol Siretmastraat.

Het bestuur van de afd. 's-Gravenhage van den Bond van Ned. Onderwijzers geeft aan den Raad te kennen:

dat het heeft kennis genomen van het voorstel van B. en W., beoogende uitbreiding en verbouwing van de openbare lagere school der 1e klasse aan de Sirtemastraat,

dat het van meening is, dat deze school ernstige gebreken aankleven, welke door de verbouwing niet kunnen worden weggenomen,

dat dit pas zou kunnen gebeuren, wanneer de heele school werd gesloopt en een nieuwe opgetrokken op een andere plaats van hetzelfde terrein,

redenen, waarom het den Raad verzoekt, niet te besluiten tot verbouwing van het bestaande, maar wel tot stichting van een geheel nieuw schoolgebouw ter plaatse.

Voor nadere motiveering van dit verzoek wordt naar een memorie van toelichting verwezen.

Bouw Timmerfabriek.

De Raad van beheer van de N. V. „Haagsche Nijverheids Bouwgrondmaatschappij, geeft den Raad te kennen, dat bij B. en W. in beginsel bezwaar bestaat om mede te werken tot het bouwen van een timmerfabriek c.a. op een terrein aan den Trekvliet,

dat de Raad van beheer van meening is, dat door de afwijzende beschikking van meergenoemd college, vergeleken met de behandeling van de voorgenomen stichting van de papierfabriek der firma Simons, wordt gemeten met tweeërlei maat;

reden waarom de Raad van beheer den Raad verzoekt, B. en W. in overweging te willen geven op hun ten deze genomen besluit terug te komen en de gevraagde toestemming tot bouw van de timmerfabriek alsnog te verleenen.

Subsidieverhooging.

Om praeadvies werd in handen van B. en W. gesteld een adres van het bestuur der afd. 's-Gravenhage van den Ned. Bond voor Lichamelijke Opvoeding, houdende het verzoek het door haar genoten subsidie, groot f 1500 te verhoogen en haar voor het jaar 1912 een subsidie uit de gemeentekas toe te kennen groot f 2500.

B. en W. zijn van oordeel, dat er aanleiding bestaat om het bij Raadsbesluit van 29 Mei 1911 aan adressante toegekende subsidie met het gevraagde bedrag te verhoogen.

Het verhoogde subsidie zal uitsluitend aangewend worden voor de aanschaffing van spelmateriaal en voor spelleiding; de laatste wordt, overeenkomstig de besprekingen welke in de vergadering van den Raad aan het hiervoor genoemde besluit zijn voorafgegaan, zooveel mogelijk aan gediplomeerde personen toevertrouwd.

Er bestaat bij B. en W. slechts in zooverre bezwaar om aan adressantes wenschen te voldoen, dat zij het hoogere subsidie voor het eerst over 1913 zouden willen verleend zien.

In dien zin stellen zij den Raad voor te besluiten.

Gebruik van een Natuurkunde-lokaal.

De afdeeling 's-Gravenhage van het Ned. Onderwijzers Genootschap schrijft aan den Raad:

dat zij een serie van 6 lezingen heeft georganiseerd, te houden op 8 Nov., 13 Dec. 1913 en 10 Jan., 14 Febr., 14 Maart en 11 April 1914, telkens 's avonds van halfacht tot negen uur en toegankelijk voor onderwijzers en onderwijzeressen, niet-leden zoowel als leden van het N. O. G.;

dat, in verband daarmee, de heeren luit.-kol. Bosch te Naarden en J. M. Keen en W. Uitterdijk, beiden hoofden van scholen alhier, zich bereid verklaard hebben eenige onderdeelen uit de physica te behandelen.

Weshalve zij den Raad verzoekt, haar voor die lezingen op bovengenoemde avonden toe te staan het kosteloos gebruik van het natuurkunde-lokaal der openbare school aan de Korte Lombardstraat no. 7.

Gemeente-bewaarscholen.

De afdeeling 's-Gravenhage van den Bond van Ned. Onderwijzers schrijft aan den Raad:

dat er naar hare meening groote behoefte bestaat aan de oprichting van één of meer gemeentelijke bewaarscholen in de Transvaalwijk, omgeving Paul Krugerplein, om redenen welke ontvouwd zijn in een het adres vergezellende memorie van toelichting.

Onderwijsvoordrachten.

B. en W. dragen voor ter benoeming van twee onderwijzers aan de school aan de Fisherstraat:

A. 1. A. Jansen, onderwijzer te Rotterdam;
2. C. van Wijk, onderwijzer te Rotterdam;
3. P. Veldstra, onderwijzer te Steenwijk.
B. 1. C. van Wijk, als voren;
2. P. Veldstra, als voren;
3. G. van der Steen, onderwijzer te Zutphen.

Ter benoeming van een onderwijzeres aan de school aan de Teylerstraat:

1. Mej. P. M. Bobbert, onderwijzeres te Rotterdam;
2. mej. A. Rodenburg, onderwijzeres te Rockanje;
3. mej. Sj. de Hoop, onderwijzeres te St. Anna Parochie (dorp).

Ter benoeming van een onderwijzer aan de school aan de Kritzingerstraat:

1. K. J. Metman, onderwijzer alhier;
2. C. P. Amelunxen, onderwijzer te Rotterdam;
3. J. Odink, onderwijzer te Haarlem.

Ter benoeming van een onderwijzer aan de school aan de Fisherstraat:

1. C. P. Amelunxen, onderwijzer te Rotterdam;
2. J. Odink, onderwijzer te Haarlem;
3. A. Sneep, onderwijzer te Rotterdam.

Ter benoeming van een onderwijzer aan de school aan de Ammunitiehaven:

1. J. Odink, onderwijzer te Haarlem;
2. A. Sneep, onderwijzer te Rotterdam;
3. C. Kuik, onderwijzer te Wormerveer.

Ter benoeming van een onderwijzer aan de burgerschool aan de van den Eijndestraat:

1. H. A. van der Lee,
2. R. Bakker,
3. C. M. van der Poel, allen alhier.

Ter benoeming van een onderwijzer aan de school aan de Hoefkade:

1. E. Staal, onderwijzer te Krimpen aan den IJsel;
2. P. Veldstra, onderwijzer te Steenwijk;
3. G. van der Sleen, onderwijzer te Zutphen.

Kwijtschelding boete.

Om praeadvies werd in handen van B. en W. gesteld het adres van de firma Louis Smulders en Co. te Utrecht, houdende verzoek haar geheele of gedeeltelijke kwijtschelding te verleenen van de haar opgelegde boete ad f 700 wegens te late oplevering van een cokesbreek- en sorteerinrichting ten behoeve van de gasfabrieken.

B. en W. merken op, dat de datum van werkvaardige oplevering in het betreffende bestek was gesteld op 6 November 1912 en niet op 6 Augustus 1912, zooals ten onrechte in het adres staat vermeld.

De opdracht is gegeven 6 Maart 1912, zoodat voor de uitvoering van het werk een tijd van 8 maanden beschikbaar was. Deze termijn moet ruimschoots voldoende worden geacht om bij genoegzame voortvarendheid van de zijde der aanneemster het werk tijdig te kunnen opleveren.

Dit in aanmerking nemende en voorts overwegende, dat de gemeente door de vertraagde oplevering verplicht is geweest buitengewone onkosten te maken, die ten minste f 700 hebben bedragen, zijn B. en W. van oordeel, dat er geene termen aanwezig zijn noch voor geheele, noch voor gedeeltelijke kwijtschelding der opgelegde boete.

Zij stellen daarom den Raad voor, afwijzend op het verzoek te beschikken.

Agenda Gemeenteraad.

Aanvullins-agenda.

In de 26e vergadering van den Gemeenteraad op a.s. Maandag, des nam. te halftwee, komen nog aan de orde:

Beëediging en installatie van de nieuwbenoemde Raadsleden, de heeren C. D. Wesseling, mr. dr. H. J. Romeijn en J. A. Sillevis L.Wzn.

Beraadslaging over:

15o. Praeadvies op adres (Bijl., no. 1047) van C. Stornebrink, brigadier van politie titulair, hoofdzakelijk belast met conciergediensten in het politiebureau aan de Archimedesstraat, met verzoek om vergoeding wegens het gemis van het genot van vrije woning, vuur en licht in gezegd politiebureau. (Bijl. no. 1325).

16o. Voorstel om aan A. Den Dulk te verhuren de perceelen Weststraat nos. 101/103, 105 en 107. (Bijl., no. 1326).

17o. Praeadvies op adres (Bijl., no. 757), met adhaesiebetuiging (Bijl., no. 1231), van N. Swaan c. s., met verzoek om een betere regeling te treffen ten aanzien van de keuring van in deze gemeente ingevoerd wordend vleesch. (Bijl., no. 1328).

18o. Voorstel om op de Gemeentebegrooting voor 1913 gelden beschikbaar te stellen voor bijdrage in de kosten van het maken van een brug over de Valkenboschvaart en voor het verrichten van verschillende werkzaamheden ten Zuid-Westen van de Valkenboschvaart. (Bijl., no. 1330).

19o. Voorstel om goed te keuren, dat A. M. Van Beusekom een gedeelte van het benedenhuis van het gebouw, gesticht op aan hem in erfpacht uitgegeven grond nabij de Laakhaven, bezigt als plantenboterfabriek. (Bijl., no. 1333).

20o. Praeadvies op adres (Bijl., no. 1247) van J. G. B. F. en J. A. M. Meddens met verzoek den in het Raadsbesluit van 21 Juli 1913, in zake erfpachtsuitgifte aan hen van grond, gelegen langs de nieuwe straat van het Spui naar het Buitenhof, genoemden termijn van 1 Nov. 1913 te vervangen door dien van 1 Mei 1914. (Bijl., no. 1334).

21o. Voorstel om den naam „Pronkstraat" voor de straat tusschen de Weststraat en de Keizerstraat te veranderen in „Jacob Pronkstraat". (Bijl., no. 1335).

22o. Voorstel om den gemeenteontvanger machtiging te verleenen voor het vervullen van de betrekking van commissaris van het pensioenfonds van de gemeente-ambtenaren. (Bijl., no. 1336).

23o. Praeadvies op het adres (Bijl., no. 1259) van het bestuur der afd. 's Gravenhage van den Bond van Ned. Onderwijzers, met verzoek om voor het geven van kostelooze cursussen tot meerdere ontwikkeling van volwassenen kosteloos in gebruik te ontvangen vijf leslokalen in de gemeenteschool aan de Terwestenstraat, met een subsidie. (Bijl., no. 1341).

24o. Voorstel om op de Gemeentebegrooting voor 1913 een bedrag van f 300 beschikbaar te stellen ten behoeve van de vernieuwing van enkele der kadastrale plans van de gemeente. (Bijl., no. 1342).

In de 27e vergadering van den Gemeenteraad van 's Gravenhage, op Maandag 20 October 1913, des nam. te halftwee uur en des avonds te 8 uur, Woensdag 22 October 1913, des voormiddags te elf uur en des namiddags te halftwee uur, Donderdag 23 October 1913, des namiddags te halftwee uur en des avonds te 8 uur en, zoo noodig, Vrijdag 24 October 1913, op een nader te bepalen uur, zijn aan de orde:

Mededeeling van ingekomen stukken.

Benoeming van:

a. Twee onderwijzers aan de school aan de Fisherstraat. (Bijl., no. 1350).
b. Een onderwijzeres aan de school aan de Teylerstraat. (Bijl., no. 1351).
c. Een onderwijzer aan de school aan de Kritzingerstraat. (Bijl., no. 1352).
d. Een onderwijzer aan de school aan de Fisherstraat. (Bijl., no. 1353).
e. Een onderwijzer aan de school aan de Ammunitiehaven. (Bijl., no. 1354).
f. Een onderwijzer aan de burgerschool aan de Van den Eijndestraat. (Bijl., no. 1355).
g. Een onderwijzer aan de school aan de Hoefkade. (Bijl., no. 1356).

Beraadslaging over het voorstel tot vaststelling van een verordening, betreffende den dienst der gemeenteambtenaren en -beambten te 's Gravenhage, met praeadvies op de amendementen van de Raadsleden Deen c. s. (Bijl. 1636 van 1912), Deen (Bijl. 1656 van 1912) en Ter Laan c. s. (Bijl. 8) en de adressen ter zake (Bijl. 1552, 1618, 1621, 1622, 1637, 1658 en 1696 van 1912, Bijl. 11, 22, 194, 541 en 1232). (Bijl., nos. 1396 van 1912 en 1339).

Wetenschappelijke Berichten

Het kinderspel en de wetenschap.

Een aardige prijsvraag zou zijn een onderzoek van den invloed van het kinderspel op natuuronderzoek en techniek.

Welk een lange rij wetenschappelijke onderzoekingen zijn b.v. aan den eenvoudigen vlieger vastgeknoopt. Wij weten nu best, dat de bliksemstraal niets anders is dan een electrische ontlading, doch men weet dat het bewijs daarvoor geleverd werd door Franklin met behulp van een vlieger, welke hij in een onweer opliet. De vlieger is in zekeren zin de oervader der registreerballons, vliegmachines en al wat wij tegenwoordig al zoo de hooge regionen in sturen.

De zeepbellen, het kleurig knoeispel der jeugd, spelen een belangrijke rol in de geschiedenis der moderne phisica. Met zeepbellen experimenteerden Newton en Kelvin, zeepbellen zijn heden nog een demonstratiemiddel van den physica-professor. Het onderzoek naar de vraag, hoe toch die mooie kleuren op den doorzichtigen bel kwamen, leidde tot de gewichtigste onderzoekingen, welke ooit in de geschiedenis der wetenschappen voorkwamen. De kleuren komen, zooals men weet, tot stand door de zoogenaamde interferenzen door gedeeltelijke vernietiging en versterking van stralen door stralen, wanneer ze aan de grenzen van dunne, doorzichtige lagen gereflecteerd worden.

Hierdoor kwam men tot het inzicht, dat het licht een golfbeweging, een electromagnetisch wentelproces is.

Ook bij het onderzoek over de grootte der moleculen en atomen hebben zeepbellen dienst gedaan. Lord Kelvin ontdekte daarbij, dat de zeephuidjes zóó dun kunnen worden, dat bijna 10 millioen een laagje van een milimeter vormen, m. a. w. dat 10.000.000 zeepmoleculen pas een weglengte van 1 millimeter geven.

Zijn berekeningen aan zeepbellen klopten, wat de grootte-ordening betreft, met de andere berekeningsmethodes van moleculen, volgens welke een kubieke centimeter ruimte 30 trillioen gasmoleculen kan bevatten, dus, in een vingerhoed ongeveer honderd trillioen of 100.000.000.000.000.000.000 luchtmoleculen gaan.

De 11e Internationale Tuberculose-conferentie.

Deze conferentie heeft van 22—25 October te Berlijn plaats in het Rijksdaggebouw.

De agenda bevat het volgende: 1. De mensch en de tuberculose (Inl. Landouzy, Parijs; Shennan, Edinburgh; Hamburger, Weenen). 2. De chirurgische behandeling der longtuberculose. (Inl. Brauer, Hamburg; Tuffier, Parijs). 3. De beteekenis van het verzekeringswezen voor de bestrijding der tuberculose. (Inl. Lee H. Frankel, New-York; Juster, Parijs; Kaufmann en Koch, Berlijn). 4. Beroepsscholen voor met tuberculose bedreigde kinderen. (Inl. Blumenthal, Moscou; Chaptal, Parijs; Franz, Berlijn).

Aan het congres gaan twee studiereizen van 15 tot 21 October vooraf.

De verkoop van Johann Orth's bibliotheek.

Wij hebben reeds aangekondigd dat de verkooping te Heilbron zou plaats hebben. Men is er intusschen mee begonnen, doch de kooplust blijkt niet groot.

Voor de teekening van Johann Orth (een ondergaand schip) werd 150 M., voor een portefeuille schetsen 20 M. betaald) Twee geschriften van Orth over het spiritisme gingen voor 9 M. „Edifices de Rome moderne" van Le Tarouilly bracht 200 M. en een religieus geschrift „Paroissien Romain", uit de nalatenschap van keizerin Teresa van Brazilië en door den aartshertog van aanteekeningen voorzien, ging voor 51 M. weg. De verkooping liep gisteren ten einde. De éénbedrijvige opera van den aartshertog zal pas later verkocht worden.

ZEETIJDINGEN

Opgave Hoyman & Schuurman's Passage-Bur.

ss. Highland Rover, van Zuid-Amerika, kwam 11 October te Londen aan.

ss. Highland Scot, van Zuid-Amerika naar Londen, vertrok 10 October van La Plata.

ss. General, vertrok 10 October van Hamburg naar Oost-Afrika.

ss. Adolph Woermann, van Oost-Afrika naar Hamburg, kwam 10 October te Lissabon aan.

ss. Arabia, vertrok 10 October van Londen naar Bombay.

ss. Candia, vertrok 11 October van Londen naar Indië, China en Japan.

ss. Malwa, van Australië naar Londen, kwam 11 October te Marseille aan.

ss. Mongolia, van Londen naar Australië, kwam 9 October te Marseille aan.

ss. Morea van Australië naar Londen, vertrok 9 October van Adelaide.

ss. Sardinia, van Londen naar Yokohama, passeerde 9 October Gibraltar.

ss. Ballarat, van Australië, kwam 10 October te Londen aan.

ss. Tunisian, van Liverpool naar Canada, kwam 9 October te Quebec aan.

ss. Adriatic, vertrok 9 October van New-York naar Liverpool.

ss. Imperator, vertrok 11 October van New-York naar Hamburg.

ss. Andania, vertrok 11 October van Canada naar Liverpool.

ss. Kais. Aug. Victoria, van New-York naar Hamburg, kwam 10 October te Southampton aan.

ss. Cleveland, van Hamburg, kwam 10 October te Boston aan.

ss. Cincinnati, vertrok 10 October van Hamburg naar Boston.

ss. Rugia, van Noord-Brazilië naar Hamburg, vertrok 10 October van Para.

ss. Westerwald, van Hamburg naar Cuba en Mexico, kwam 10 October te [illegible]mpico aan.

ss. Steigerwald van Cuba en Mexico naar Hamburg, vertrok 10 October van Vera Cruz.

ss. Cap Arcona, van Hamburg naar Brazilië en La Plata, kwam 10 October te Rio de Janeiro aan.

ss. Cap Roca, van Hamburg naar Brazilië, kwam 10 October te Rio de Janeiro aan.

ss. Bahia, van Brazilië naar Hamburg, vertrok 10 October van Rio de Janeiro.

ss. Briton, van Zuid-Afrika naar Southampton, vertrok 9 October van Mossel Bay.

Koninklijke Hollandsche Lloyd.

ss. Zaanland, van Amsterdam naar B.-Aires, kwam 10 Oct. te Pernambuco aan.

Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij.

ss. Achilles, kwam 10 October van Tarragona te Valencia aan.

ss. Flora, van Neufahrwasser naar Amsterdam, passeerde 11 October Cuxhaven.

ss. Leda, vertrok 9 October van Stettin naar Amsterdam.

ss. Cilo, vertrok 10 October van Odessa naar Jerakini.

ss. Medea, kwam 10 October van Iviza te Malaga aan.

ss. Neptunus, vertrok 10 October van Tanger naar Malaga.

ss. Vesta, vertrok 10 October van Gibraltar naar Amsterdam.

ss. Diana vertrok 11 October van Cuxhaven naar Amsterdam.

ss. Leda, van Stettin naar Amsterdam, passeerde 11 October Holtenau.

ss. Saturnus, vertrok 11 October van Napels naar Catania.

Deutsch-Australische Dampfschiff Gesellschaft.

ss. Neumunster, vertrok 8 October van Macassar naar Amsterdam. (Scheepv.)

AGENDA.

's-GRAVENHAGE.

Gebouw v. K. & W.

Zondag 2 u. Ital. Opera. „Il Trovatore".
Zondag 8 u. Ned. Tooneel. „Madame Sans Gêne".
Maandag 8 u. Tooneelvereeniging. „Therese Raquin".
Dinsdag 8 u. Ned. Tooneel. „De roofridder".
Woensdag 8 u. Ital. Opera. „Lucia di Lammermoor".

Louis Bouwmeester-Theater.

Dagelijks 8 u. Amor & Co.
Zondag 2 u. „Hôtel Marignan".

Kon. Zoöl. Bot. Gen.

Zondag 2½ u. Concert.

Diligentia.

Zondag 2½ u. Concert Jaroslav Kocian.
Dinsdag 8 u. Klavier-avond Willem Andriessen.
Woensdag 8 u. Piano-recital Imre Von Keéri-Szántó.
Donderdag 8 u. Enoch Arden, door G. Brettani.

Scala.

Dagelijks 8 u. voorstelling.

Apollo.

Dagelijks 8 u. Voorstelling.

Olympia.

Dagelijks 8 u. Voorstelling.

Familie-Bioscoop. (Prinsestraat 40).

Dagelijks doorloopende voorstellingen van 2—5 u. en van 7—11 u. Zondags van 2—11 u.

Residentie-Bioscoop. (Kettingstraat).

Dagelijks 8 u. Voorstelling.

Haagsche Bioscoop (Boekhorststr. 112).

Dagelijks voorstelling.

Central.

Dagelijks 3½—5½ en 8—12 u. Wiener Dames Kapelle.

Concert-Hall Palace.

Dagelijks concert solisten Damen-Orchestre „Fennia".

Museum onderwijs.

Dagelijks geopend. Zondags 1—4 u. kosteloos.

Kon. Bazar (Zeestraat 82).

Tentoonstelling van imitatie Oud-Delftsch aardewerk.

Boeatan (Heulstraat 19).

Tentoonstelling van Ned. Oost- en West-Indische kunstnijverheid en huisvlijt. Geopend van 10—6 u.

Pulchri Studio.

Tentoonstelling van aquarellen, teekeningen, etsen graphische kunst en beeldhouwwerken.

Boussod, Valadon & Cie.

Tentoonstelling van werken van P. v. d. Hem.

Financieele Beschouwingen

Wekelijksch Overzicht

VAN

GELD- en FONDSENMARKT.

Het laatste kwartaal van het tot dusver toch reeds niet bijster gunstig verloopen jaar, heeft zich in weinig betere conditie ingezet. Wel schijnt het tusschen Turkije en Griekenland niet tot vijandelijkheden te zullen komen, doch de verhouding is nog verre van geruststellend, en het slepend karakter der onderhandelingen is allerminst in staat daarin verandering te brengen. De verbetering in de stemming, welke velen zich hadden voorgesteld, dat met den definitieven vredestoestand zou intreden, is geenszins gekomen. Baart derhalve de nasleep van het Balkan-conflict nog niet geringe zorgen, daarbij komt zich een beslist ongunstige houding van Wallstreet voegen. Het blijkt meer en meer, dat de wetwording van het tariefwetsontwerp tot pessimistische beschouwingen aanleiding geeft, waarvan sommige mogelijk ongegrond of overdreven geacht mogen worden, doch waarvan niettemin een zeer ontstemmende indruk uitgaat. Inzonderheid maakt men zich in industrieele kringen ongerust, speciaal in de staalnijverheid, dat de buitenlandsche concurrentie thans dubbel gevoeld zal worden in de Vereenigde Staten. De president der Betlehem Steel Corp. meent, dat een aanmerkelijke depressie in den handel, ten gevolge der inwerkingtreding van de nieuwe tariefwet verwacht moet worden. Oefende dit al een ongunstigen invloed in het algemeen uit, daar kwam voor de Steelshares nog de verwachting bij, dat de netto-ontvangsten der corporation voor het derde kwartaal op 40 millioen doll. geraamd worden. Voor kopervaleurs bestond geen bepaalde reden voor een teruggang; niettemin hebben zij zich niet aan de algemeene flauwe stemming kunnen onttrekken. Wat de spoorwegwaarden betreft, deze blijven den invloed ondervinden van de vermindering in de netto-ontvangsten; niettemin gaan de verschillende maatschappijen voort met groote bestellingen te plaatsen, hetgeen wel is waar de industrie ten goede komt, maar bezorgdheid doet rijzen omtrent de financeering der uit dien hoofde aangegane verplichtingen.

Ter Amsterdamsche beurze waren op de Staatsfondsenmarkt onze nationale soorten meermalen flauw gestemd, inzonderheid voor Integralen; nu en dan trad een eenigszins betere houding in, doch per saldo zijn eenige fractioneele koersverlagingen overgebleven. De buitenlandsche Staatsfondsen waren meerendeels stil van toon; de Europeesche soorten verkeerden in lustelooze houding. De Brazilianen werden in de eerste weekhelft sterk aangeboden. Peruanen zijn opnieuw zoowel voor de pref.'s als voor de commons geretireerd. Van de Petroleumaandeelen traden ditmaal de Russische soorten meer op den voorgrond, aanvankelijk willig gestemd, trad nadien meer een reactie in, terwijl de belangstelling tevens verminderde. Geconsolideerde hebben hun koersniveau niet noemenswaardig kunnen verbeteren, ondanks het feit, dat de in Rusland thans geldende hooge prijzen, de aldaar werkende maatschappijen groote winsten zullen moeten opleveren en de productie vermeerdering der Astra Romana. Schibaieff's en Russians ondergingen tevens den invloed van hoogere Londensche prijzen. Orions konden later een flinke rijzing ondergaan in verband met de bevestiging der geruchten omtrent het aanboren van nieuwe bronnen en de stijging der productie. Aandeelen Koninklijke zijn per saldo eenige percenten geretireerd; Moeara Emmis avanceerden, doch Dordtsche en Sumpal's moesten eveneens eenige percenten prijsgeven. De Perlak's zijn vrij belangrijk teruggeloopen.

	3 Oct.	10 Oct
3 pCt. Cert. N. W. S.	78 1/16	77 13/16
2½ „ Cert. N. W. S.	67 1/4	66 15/16
4 „ Oost. Jan.-Juli	81 7/8	81 9/16
3 „ Port. 1e Serie	61 1/8	62
5 „ Rusland 1906	99 11/16	99 5/8
4 „ Rusland 1880 (Consols)	85 5/16	84 15/16
4 „ R. 6e Emissie R. 695	85	84 7/16
4 „ Servië 1895	76 1/4	76 1/4
4 „ Turkije Geunif.	78	78
7 „ China. Zilverl.	88 3/4	90 7/8
5 „ Mex. Vera Cruz	44 1/8	43 5/16
5 „ Argentinië	102	100 3/4
5 „ Brasilië Fund	102 7/8	102 1/2
3 „ Columbia	48 1/2	47 13/16
5 „ Domin. douan. Leen. Rec. v. O.	99 11/16	99 9/16
3½ „ Uruguay	70 1/2	70 1/2
3 pCt. Venesuela	57 15/16	57 5/8
Peru Pref. Aandeelen	50	49 7/16
„ Gew.	9 1/8	9 1/2
Dordtsche Petrol. Ind.-Mij. gew. A.	196 3/4	194 1/4
Intern. Rum. Petroleum-Mij. Aand.	128 1/4	125
Kon. Ned. Mij. tot Expl. v. Petr.-br. A.	637 3/8	630 1/4
Geconsolideerde Holl. Petr. Cie.	232 3/4	233
Moeara Enim Petroleum-Mij. Aand.	239	243 1/2
Oklahoma Pref.	55	54 1/4
Perlak Petroleum-Mij. Aand.	50 1/8	41 1/2
Sumatra Palembang Petrol.-Mij. A.	237 1/4	231
„Zuid Perlak" Petr.-Mij. Pref. Aand.	50 1/2	50 1/2

† ex-div.

De Tabaksaandeelen gaven begin-week van een gedrukte stemming blijk; ook later bleef de houding ongeanimeerd en bewoog de handel zich binnen enge grenzen. Tegen einde-week werd de stemming vrij vast inzonderheid voor sommige soorten, als o.a. Krapoh, Holland-Deli enz. Senembah's moesten een paar percent prijsgeven. Arendsburg retireerden niet onbelangrijk, bij Deli-Batavia, Oude Deli en Medan bleef de teruggang meer beperkt. De Cultuur- en Credietwaarden waren aanvankelijk onder den invloed van winstnemingen, na de verbetering der vorige week; later bleef een prijshoudende doch stille stemming overheerschend. Van de Vorstenlanden-soorten zijn de aandeelen iets geretireerd doch konden de actions nog verbeteren. De Rubber-culturen waren in de eerste weekhelft meer aan den zwakken kant, nadien trad echter een betere tendenz in, en konden Serbadjadi, Rotterdam-Tapanoeli en Amsterdam-Rubber hooger prijzen bedingen. De mijnenmarkt was zonder noemenswaardige affaire. Redjang Lebongs waren zwakker van toon en zagen hun koers retireeren; Great Cobar's zakten opnieuw eenigszins terug.

	3 Oct.	10 Oct.
Amsterdam Deli Comp. Cert. Aand.	277	269 3/4
Amsterdam Langkat Comp. gew. A.	292	289
d°. d°. pref. Aand.	356	353 3/4
Arendsburg Cert. van Aand.	666	658
Deli-Batavia Maatsch. Cert. v. A.	475	472
Deli Maatschappij Cert. v. A.	609 1/2	605
Medan Tabak-Maatsch. Cert. v. A.	232	230
Rotterdam-Deli Mij. Cert. v. Aand.	360	365
Senembah-Maatsch. Cert. v. Aand.	570	568
United Langkat Plantat. C. v. g. A.	530 3/4	525 1/2
Vorstenlanden Aand.	173 1/2	174 7/8
Winst-Aand.	f 148.70	151.50
Nederl. Handel-Mij. Cert. v. Aand.	170 1/4	170 1/2
d°. Rescontre Aand.	169 1/8	168 3/4
Amsterdam Rubber Cert. v. A.	139 3/4	137
Nederlandsche Rubber	60	57
Rotterdam Tapanoeli	119 1/2	125 1/4
„Ketahoen" Mijnb.-Mij. Gew. Aand.	15 1/2	15
d°. Pref. Aand.	35	34
Paleleh Mijnbouw-Mij. Gew. Aand.	26 7/8	27
d°. Pref. Aand.	76 1/4	76
Redjang Lebong Mijnb.-Mij. Aand.	198	192 1/2
Great Cobar Aand.	38 1/4	37 1/2
Nederl. Amerik. Stoomvaart-Mij.	208	208
Int. Mercantile Marine Cy. afg. A.	4 7/16	4 1/16
d° Pref. Vot. tr. afg. Aand.	16 1/16	15 3/8

De Amerikaansche afdeeling ter Beurze heeft een meerendeels minder gunstig verloop te vermelden, waarbij een flauwe houding enkele dagen overwegend is geweest. Over nagenoeg de geheele linie is een meer of minder omvangrijke teruggang te constateeren geweest. Van de zwaar geprijsde soorten zijn inzonderheid Unions Pacifics naar een lager niveau teruggegaan; voor Southern bleef de reactie tot enger grenzen beperkt, gelijk ook met Atchisons het geval was. Voor de lichtere shares is de teruggang wat enkele soorten aangaat nog al gevoelig geweest, als o.m. het geval is met Rails, New-York Ontario's en Eries; ook Rock's hebben een veer moeten laten. Op de industrieele markt heeft de reactie voor sommige soorten grooter proporties aangenomen, al trad ook op de laagste koersen eenige verbetering in. Inzonderheid zijn ook te onzent de Steelshares getroffen, alsmede Amals. Doch ook Amer. Smeltings en hoewel in mindere mate de Car's zijn lager verkrijgbaar gesteld. De bondsmarkt ondervond aanbod van sommige soorten, waarbij de Marine-bonds gevoelig retireerden en ook Chic. Rock Isl.'s een verlaging ondergingen, hetgeen eveneens het geval was met Missouri-Kansas- en de Central Pac.-oblig.

AANDEELEN	3 Oct.	10 Oct.
Atchison Topeka	95 1/2	94 3/4
Chesapeake and Ohio C. v. Aand.	60	58 5/8
Denver & Rio Grande Spw. C. v. A.	19 15/16	19 1/2
Erie Spoorweg-Mij. Gewone Aand.	29 3/8	27 15/16
Kansas City South. Rw. Cy.	24 1/2	24
d°. Pref. Aand.	59 1/4	58 15/16
Missouri Kans. & Tex. Cert. v. Aand.	21 7/16	20 3/4
New-York Ontario Aand.	29 7/8	28
Norfolk & Western C. v. gew. Aand.	108 1/2	106
Rock Island Comp. C. v. Gew. A.	15 1/4	14 1/8
Southern Railw. Comp. Afg. gew. A.	23 3/8	22
Southern Pacific Comp. Gew. A.	91 1/4	90 1/16
Union Pacific	161 1/4	156 5/8
Wabash Spoorweg.-Mij. Gew. Aand.	4 1/16	4
Americ. Car & Found. Comp. C. v. A.	45 13/16	44 1/2
United Stat. Steel Corp. C. v. gew. A.	61 3/8	56 3/4
Amalgam. Copper	76 1/2	73 13/16
Amer. Smelting & Ref. Co.	67 1/16	64 1/4
Amer. Smelters Sec. Co. 5 pCt pref. B	83 1/4	83 1/8

OBLIGATIËN	3 Oct.	10 Oct.
5 pCt Atchison Conv. Goud Bonds	100 7/8	101 1/8
4 „ Central Pacific 1e Ref. H. O.	92 1/2	91 5/16
4 „ Chic. Rock Isl. per 2002	53	52
4 „ Erie General Lien	73 1/8	73
3 „ Kans. City Southern	69 9/16	69 3/16
4 „ Missouri Kans. Tex. 1e H. O.	91 15/16	90 7/8
4 „ Steel Corp. Sink.	100	100 9/16
4½ „ Int. Merc. Mar. Cy.	62 1/2	60 1/4

† Exdiv.

11 Oct. 1913.